Fantastic Club

LUCIAN IONICĂ

ZIUA CONFUZĂ

EDITURA ALBATROS ● BUCUREȘTI
1983

Ilustrația copertei :
DAMIAN PETRESCU

DEMERSUL DE LA ORA PRÎNZULUI SAU TERTIUM NON DATUR ?

Cu puţin timp înainte de pauza de masă un cetăţean necunoscut îşi făcu apariţia în birou. Asta nu-i plăcu deloc funcţionarului ; dar nemulţumirea lui nu se opri aici : pe parcursul a cîtorva secunde se strînseră şi alte motive ce-i justificau îndeajuns iritarea. Mai întîi faptul că bătuse la uşă excesiv de politicos, la început încet apoi mai tare, aşteptînd neapărat un răspuns : trebuise să strige de două ori ca să se facă auzit pe coridor. Apoi faptul că deschisese doar atît cît să poată cerceta cu privirea vicleană şi iscoditoare interiorul încăperii. (Bineînţeles, impresia de moment a funcţionarului era exagerată şi tendenţioasă. Vizitatorul dorise să vadă doar dacă nu se ţinea vreo şedinţă, situaţie în care prezenţa sa ar fi fost inoportună. Şi, cum nu se ţinea, s-a bucurat că nu făcuse drumul degeaba şi nu se învoise inutil de la uzină).

Prin uşa întredeschisă îşi strecură doar capul, restul corpului rămînînd pe coridor, de-ai fi zis, privindu-l din spate, că era decapitat. Întrebă : „Se poate ?" Primind aprobarea, intră — era o namilă de om. Parchetul scîrţîi sub greutatea lui mai amarnic decît de obicei. Întîmplarea făcu să se stîrnească în acel moment, cu totul pe neaşteptate, un curent puternic de aer care smulse clanţa din mîna bărbatului şi uşa se trînti cu un zgomot asurzitor. Geamurile zăngăniră şi ele. Perdeaua, ce pentru o secundă se umflase, încercînd astfel să părăsească încăperea pe fereastra deschisă, reveni lin în poziţia iniţială, asemeni mîinilor unui dirijor, la sfîrşitul piesei, în timp ce ultimele acorduri ale orchestrei mai plutesc în sala de concerte deasupra ascultătorilor, iar ropotul de aplauze nu s-a dezlănţuit încă. (Această comparaţie nu aparţine vreunuia dintre cei doi, singurii actori ai scenei, ci, mult mai tîrziu,

ea s-a născut în mintea unuia dintre nepoții cetățeanului, odată cînd, lenevind după ultimul examen al sesiunii, îl prinsese miezul zilei în pat, ascultînd muzică și ronțăind arahide sărate. Atunci își amintise, prin cine știe ce ascunsă zvîcnire a minții, de această întîmplare, adeseori povestită, cu un farmec inegalabil, de bunicul său ce refuzase de fiecare dată să-i dezvăluie tainica semnificație : poate o uitase cîndva, cine știe cînd, și acum, povestind, încerca de fapt să și-o reamintească).

„Poftiți", spuse rece funcționarul, fără să mai aștepte salutul celuilalt. Cuvîntul fusese rostit rapid și elegant — după cum zicea bunicul — și va putea fi comparat, de către același nepot, cu o dificilă figură de floretă sau spadă, cînd lama armei face să vibreze aerul într-un fel aparte, așa cum se mai poate vedea doar în unele filme franco-italo-spaniole.

Funcționarul se aplecă înainte pînă atinse cu pieptul marginea lustruită a mesei și așteptă ușor impacientat. În statele de serviciu ale instituției figura ca „tehnician principal", încadrat la ultima treaptă de retribuție ; prin urmare nu mai avea nici o șansă de a urca ierarhic. Cei cîțiva ani pînă la pensie, nu mulți, și-i va petrece aici, departe de viața agitată pe care o cunoscuse odată ; nu avusese de ales. În acest post călduț ajunsese nu de „jos", așa cum s-ar putea crede la prima vedere, ci de „sus", dar asta este o altă poveste — plină și ea de învățăminte utile pentru viață. Acum, în el se dădea o adevărată luptă între dorința firească de a nu fi deranjat în timpul pauzei de masă ce se apropia și plăcerea nespusă de a ști că apela cineva la el. Lăsase să se înțeleagă, apoi și dovedise în cîteva ocazii, că poate rezolva cele mai felurite probleme grație vechilor relații. Pe această cale rămînea în centrul atenției chiar dacă funcția nu mai era cea de altădată.

Nu fără importanță în desfășurarea întrevederii se dovedi a fi absența colegilor de birou, plecați în control pe teren. Un meci lipsit de spectatori este ca un ou fără gălbenuș. În consecință, funcționarul se decise să pună capăt întîlnirii cît mai repede cu putință. Strategia și tactica necesare unor asemenea împrejurări fuseseră stabilite mai de mult și verificate de nenumărate ori ; conțineau cîteva elemente de mare rafinament. Astfel, toate

scaunele pe care intrusul s-ar fi putut așeza, chiar și nepoftit, dispărură imediat, în mod discret, fără să se observe. Ținut în picioare prin forța împrejurărilor, va fi obligat să plece mai repede chiar dacă ar avea chef de vorbă.

„Bună ziua", spuse în sfîrșit cetățeanul oprit în mijlocul încăperii ; acum părea mai tînăr și mai puțin voinic decît în prima clipă. „Am un mare necaz și am îndrăznit să vin la dumneavoastră pentru a vă ruga foarte frumos să mă ajutați. Să nu vi se pară greu, cu puțină bunăvoință cred că s-ar putea rezolva. La urmă veți fi și dumneavoastră mulțumit".

„Vă ascult", rosti funcționarul neștiind cum ar fi mai bine să procedeze, ce să-și înăbușe, indignarea sau interesul pentru aluzia făcută ?

„Mai întîi trebuie să vă spun că eu nu-s la fel ca toți ceilalți oameni", începu vizitatorul. „Să nu credeți cumva că-s... dus de-acasă, continuă el ghicind bănuiala care îl încerca pe funcționar. Vă dau cuvîntul meu ! N-am certificat medical în acest sens, dar cine are ? Este mai puțin riscant să declari un om sănătos drept nebun, decît să se întîmple invers. Degeaba mă cercetați, nu veți vedea nimic ! (Aici, funcționarul tresări surprins asupra faptului). Ceea ce am eu deosebit nu se află la suprafață, ci în interior : am un alt bioritm ! Toți oameni trăiesc în cicluri de 24 de ore, corespunzătoare mișcării de rotație a pămîntului. În cazul meu acest ciclu este pur și simplu mai mare, avînd o durată de 42 de ore, 32 de minute și cîteva secunde. De aici mi s-au tras nenumărate necazuri și neplăceri. Cîtă bătaie n-am luat pentru că nu voiam să dorm sau să mănînc odată cu toată lumea ! Fără îndoială că am fost un copil rău, dar n-aveam nici o vină. Cînd ai mei au văzut că nici cu bătaia și nici cu vorba n-o scot la capăt cu mine, m-au lăsat în voia mea ; apoi, cu timpul, s-au obișnuit cu „zilele" și „nopțile" mele lungi, cu „diminețile" mele care, nu de puține ori, începeau noaptea... Cunoscuții mă ironizează însă și acum, își închipuie că fac doar pe nebunul, nu le vine să creadă că am un alt „orar". Dar, de la o vreme, a început să nu mă mai intereseze părerea lor. N-au decît să creadă ce vor. Puțin îmi pasă. Necazul e altul. N-am reușit nicăieri să găsesc un serviciu

unde să am un program de lucru potrivit cu bioritmul meu aparte. Cei la care am apelat — și în cîte locuri n-am fost ! — au dat din umeri spunînd că nu pot să mă ajute, deși au toată bunăvoința. Cred că mai degrabă nu voiau să se încurce cu mine. Zilele trecute cineva mi-a spus că la dumneavoastră s-ar putea să existe vreo posibilitate... Să știți că nu sînt pretențios, accept orice post numai să..."

„De ce nu mergeți la un doctor, să vă tratați ? îl întrerupse funcționarul, în timp ce omul din fața lui se muta de pe un picior pe altul. Medicina modernă săvîrșește adevărate minuni și nu ar fi exclus să vă poată ajuta și pe dumneavoastră".

„Am fost internat de mai multe ori, dar de fiecare dată, după ce îmi făceau numeroase analize, îmi spuneau că sînt sănătos și orice încercare de schimbare a bioritmului pe cale violentă ar avea consecințe negative, deci nu ar fi prudent să se întreprindă ceva. Adevărul e că n-au mai avut niciodată un asemenea caz. Eu eram doar o curiozitate, asemeni celor ce se nasc cu inima în partea dreaptă și nu în stînga, așa ca toată lumea : se uită la ei, îi examinează cu tot felul de aparate și atît, ce altceva să le facă ? Dacă ați ști cît de greu este pentru mine să am numai zile de 24 de ore ! Sînt frînt de oboseală, doar în concediu ajung să dorm cum ar trebui. Și acum mi-e un somn teribil..."

Cetățeanul căscă prelung, pînă îi dădură lacrimile. Cu ochii pe jumătate închiși spuse încet, ca pentru sine : „Nu vă supărați dacă am să ațipesc puțin, doar un moment..." Rămase în picioare, fără să se sprijine de nimic. Doar capul i se lăsă încet în față, iar apoi alunecă ușor într-o parte.

Așa ceva chiar că nu i se mai întîmplase funcționarului. Auzise povestindu-se că în război unii soldați, epuizați, ajungeau să doarmă în timpul marșurilor. Oricum, era război și, pînă la o limită, putea fi de înțeles, dar acum era altceva, era pace și se aflau într-o instituție. Trebuia să acționeze, nu putea lăsa lucrurile așa, cine știe ce se mai putea întîmpla. Dacă intra cineva în acel moment, ce și-ar fi închipuit ? ! Cine știe ce dandana mai ieșea de aici !

„Alo, tovarășu', se poate ? ! Aici sîntem într-o instituție publică..." Repetă apelul său pe un ton mai ridicat

dar fără nici un rezultat. În cele din urmă fu nevoit să se ridice de la masă și cu o oarecare teamă să-l scuture ușor de braț. „Treziți-vă, nu se poate în felul acesta... vă rog să vă dați seama..."

Străinul se trezi și își pierdu echilibrul, era cît pe ce să cadă și în ultimul moment se propti cu mîna de birou. Privi nedumerit în jur, își aminti unde se afla și, înțelegînd ce se întîmplase, se fîstîci. Deabia reuși să vorbească.

„Vă rog foarte mult să mă scuzați, îmi pare rău. Citeodată sînt răzbit de oboseală și nu pot să mă mai opun. Să știți că nu a fost cu vreo intenție, mii de scuze..."

Mai liniștit, funcționarul se întoarse la locul său, felicitîndu-se că-l lăsase de la început în picioare, ce s-ar fi întîmplat dacă mai stătea și pe scaun, ar fi dormit mult și bine, cine l-ar mai fi trezit ! Îmbunat, continuă să-l descoasă.

„Ați încercat vreun tratament prin acupunctură ?"

„Aș fi încercat, dar n-am găsit nici un medic dispus să se încumete la o asemenea experiență..."

„Poate prin yoga..."

„Cineva mi-a spus că numai prin voință aș putea scăpa de povestea asta. L-am ascultat și m-am înscris la un curs de yoga, un curs intensiv, cîteva luni într-o iarnă, dar degeaba ; este o cale mult prea dificilă. Am aflat după aceea că pentru un asemenea rezultat se cere o adîncă inițiere, cu mulți ani de practică sub îndrumarea maeștrilor. Nu merită să mai insist, e mai mare daraua decît ocaua, după cum se spune".

„Necazul dumneavoastră m-a impresionat profund. Din păcate, în ciuda dorinței mele sincere de a vă ajuta, momentan nu pot întreprinde nimic. Nu există nici o posibilitate de a vă angaja în condițiile de care aveți nevoie. Lăsați-mi în schimb adresa și, dacă se va ivi ceva, vă rog să aveți toată încrederea, vă voi anunța îndată. Am să vorbesc și cu directorul nostru despre situația dumneavoastră. În altă ordine de idei, spuneți-mi vă rog, doctorii nu au aflat din ce vi se trage, cum să zic, boala asta ?

„Unul dintre ei spunea că s-ar putea să existe vreo legătură cu altă planetă care să aibă durata de rotație mai

mare decît cea a Pămîntului, adică egală cu durata ciclurilor bioritmului meu".

„Se ştie care este această planetă ?"

„Nu".

„Îmi pare rău, dacă se găsea, cred c-ar fi fost o şansă în plus pentru dumneavoastră, nu ? Dacă-mi permiteţi, aş vrea să vă ofer acum o sugestie".

„Vă rog".

„De ce nu daţi un anunţ la ziar ? Nu se poate să nu găsiţi pînă la urmă ceva. Nu se ştie niciodată de unde sare iepurele !"

Cei doi îşi strînseră mîinile convenţional, apoi vizitatorul plecă. Nepotul revăzu momentul cînd, odată, după ce bunicul îi povestise şi alte cîteva scene asemănătoare, îi replicase exasperat : „Nu înţeleg de ce te purtai atît de umil în faţa acelor funcţionari ipocriţi !" „Ce puteam face, eu aveam nevoie de ei, nu ei de mine". „Şi ce-ai realizat cu asta ?" îl întrebase victorios, dar nu primi drept răspuns decît un „Mde..."

Bărbatul îşi încercă norocul şi la alte două întreprinderi în ziua aceea. Se alese doar cu promisiuni. Un binevoitor îi sugerase chiar să se pensioneze — el nici nu voia să audă de aşa ceva, doar avea familie şi se simţea încă tînăr. Nu se putea da bătut, va mai căuta.

Se întoarse acasă unde îl aştepta nerăbdătoare fiica sa. „Mergem ? Nu-i aşa că mergem ?" întrebă ea de cum îl văzu. Îi promisese că în după-amiaza aceea vor face împreună o plimbare pînă la parcul de distracţii. „Mergem, sigur că mergem". Nepotul se străduia să-şi amintească de la cine ştie cum a fost acolo, îi povestise mama sau bunicul ? Mai degrabă şi unul şi altul, dar ce importanţă avea ? Întinse mîna şi luă o alună. O strînse puţin între degete şi ea se desfăcu deîndată.

Ziua senină şi calmă adusese în parcul de distracţii multă lume ; celor din roata mare le apărea multicoloră şi gălăgioasă — atmosferă de carnaval, subliniată de muzica stridentă pe care o răspîndeau nenumăratele difuzoare.

Trecuţi de poarta bătrînului gard din fier forjat, părinţii deveneau asemeni copiilor, lăsîndu-se furaţi de fericirea lor nemărginită. Nici tatăl fetei nu făcu excepţie. Rătăciră curînd aleile, nemaiştiind pe unde fuseseră

și pe unde nu. Se plimbau prin furnicarul de oameni lăsîndu-se călăuziți doar de ce le atrăgea mai mult atenția... Mai greu le-a fost cu bietul cîine, trebuiau să-l ia mereu în brațe pentru a nu fi călcat în picioare.

La „tunelul groazei" nu i-a plăcut, s-a speriat de vrăjitoarele, zmeii și piticii fioroși care apăreau din întuneric. Se lipise strîns de tatăl ei și închisese ochii de teamă. Știa că nu i se va întîmpla nimic, dar dorea să se termine mai repede și să iasă din nou printre oameni, la lumină. (Deci, mama îi povestise ; parcă și bunicul îi spusese ceva, dar ce anume, uite că nu-și amintea). „În schimb, la oglinzi mi-a plăcut foarte mult, m-am văzut cînd foarte mare, cînd foarte mică, o dată eram grasă, o dată eram slabă! Dar cel mai mult și mai mult mi-a plăcut la trenulețul zburător ! Parcă-l văd și-acum, cu șinele lui ce se împleteau sus de tot, deasupra noastră. La coborîre trenulețul prindea o viteză ametitoare, de parcă am fi căzut în gol, ca și atunci cînd sari dintr-un pom sau de pe un gard, numai că dura mai mult. Mă prinsesem strîns cu mîinile de bara de metal și priveam fascinată la mulțimea de oameni de sub noi. Eram fericită. L-am rugat pe bunicul tău să mai mergem o dată. Cînd am coborît a doua oară s-a petrecut povestea pe care o știi : din cauza aglomerației, atentă fiind și la cîine, m-am pierdut de bunicul tău, mai bine spus, el s-a pierdut de mine, pentru că de atunci nu l-a mai văzut nimeni. Toate încercările, aproape disperate, făcute de bunica ta și de rudele noastre n-au dus la nici un rezultat. Dispăruse pur și simplu într-un mod misterios. Nici autoritățile nu au reușit să afle ceva. Ce s-a întîmplat cu el atunci rămîne și astăzi un lucru de neînțeles. Cu timpul ne-am obișnuit așa singure, mama și cu mine ; fără să ne dăm seama, am încetat să-l mai așteptăm".

Tînărul deschise brusc ochii și se ridică din pat ca împins de un resort. Era înspăimîntat. Nu, nu visase, nu era nici un joc al fanteziei. Putea fi sigur de asta ! Ori mama are dreptate cînd susține că bunicul a dispărut în parcul de distracții, ori amintirile mele în care apare el sînt reale ! Tertium non datur ! Cu toate acestea ambele i se păreau la fel de adevărate, se petrecuseră doar aievea ! Cum de nu-și dăduse seama pînă atunci de această contradicție atît de izbitoare ? Teritoriul în care intrase se arăta foarte lu-

necos, nu oferea nici un punct de sprijin. Avea o certitudine sfîşietoare : deşi se anulau reciproc, ambele posibilităţi erau la fel de adevărate ! Mai departe nu reuşea să ducă raţionamenul său, aici se oprea şi o lua de la început. Însoţite de o revoltă fără obiect, gîndurile îi deveneau din ce în ce mai confuze. Trebuia să plece, să fugă, să uite... pentru moment cel puţin.

Se îmbrăcă în grabă şi ieşi în oraş. Maşinile, oamenii, zgomotul străzii avură un efect liniştitor. Intră la întîmplare într-un cinematograf unde rula un film cu întîmplări absolut neverosimile, urmărite cu sufletul la gură de puţinii spectatori aflaţi în sală la ora aceea de amiază. Plecă dezamăgit. Bătu străzile o vreme, fără vreun ţel precis. Întîlni un prieten şi-l invită bucuros la o cafea, undeva pe o terasă, în apropierea unui parc. Discutară despre tot felul de lucruri, dar nu-i putuse spune nimic din ceea ce-l frămînta. Locul nu i se mai păru potrivit şi, apoi, nici nu erau aşa de buni prieteni. Începu să-l preocupe o întîmplare fără importanţă, petrecută mai de mult. Un fost coleg de liceu, dintr-o clasă paralelă, îl oprise odată pe stradă şi-i spusese exaltat : „Am făcut o mare descoperire, ceva extraordinar, am prioritate mondială absolută ! Aş vrea să te consult şi pe tine. Acum nu pot să-ţi spun nimic, sînt grăbit, sper să nu te superi. Unde te pot găsi ?" Îi dăduse adresa, dar colegul acela nu-l mai căutase nici atunci, nici mai tîrziu. Poate era singur — cum altfel ar putea fi în faţa necunoscutului ? — şi căuta să împartă cu cineva preaplinul sufletului său.

În jur nu s-a schimbat nimic. Totul trece la fel. Va fi seară, va fi dimineaţă, va fi din nou seară şi încă o dată dimineaţă şi aşa la nesfîrşit. Anostă, lumea din preajma sa nu reuşea să-i cîştige atenţia. Să fi existat cu adevărat momentul straniu din ziua aceea ? Deşartă întrebare. Un fapt exterior se poate pune mai întotdeauna sub semnul întrebării, de la el şi pînă la mine cîte lucruri nu se interpun ! Rămîne această firavă şansă în situaţiile nefericite. Îndoiala înseamnă amînare, un timp cîştigat pentru speranţă. Dar cînd este vorba de ceva ce se întîmplă în propriu-ţi gînd, n-ai cum să te mai aperi, subiectul şi obiectul sînt prea aproape, sînt una !

Avea senzația neliniștitoare că se îndepărtase la o distanță foarte mare de ai săi, distanță ce creștea neîncetat, deși el continua să rămînă pe terasa cafenelei, ascultînd planurile de vacanță ale celuilalt, care îi spunea că va merge la mare, apoi la munte... Apoi vor veni școala, examenele, lucrarea de diplomă, repartiția — cît de previzibil și de imprevizibil în același timp era totul. Unde va fi în toamna viitoare, ce-și va mai aminti de aceste momente ?

Acasă povesti cu oarecare detașare și ironie în glas ce i se întîmplase. „Ce mă-ndemnați să cred, ce-aș putea face acum ?" întrebase el cu o speranță nelămurită.

„Te-a obosit sesiunea, de altfel nici nu-mi place cum arăți la față, ai slăbit îngrozitor ! În starea aceasta nici nu-i de mirare că ai asemenea gînduri ciudate. Bunicul tău a dispărut cu aproape douăzeci de ani înainte de a te naște, așa că n-aveai cum să-l cunoști decît din poze și din ce ți-am povestit eu și bunica ta. Dacă nu vrei să mă sperii, te rog din toată inima să nu mai spui asemenea copilării. Dacă te aude cineva, ce impresie își face ? Hai, promite-mi că n-ai să mai susții asemenea lucruri".

„Mama ta are dreptate, continuă tatăl său, ar trebui să te odihnești și să mănînci mai mult. Distrează-te, ești tînăr. Plimbă-te, nu mai sta cu nasu-n carte, mai lasă în pace romanele astea moderne din care nu înțelegi nimic. Cu ce te alegi ? Degeaba zîmbești, e așa cum spun ! În cartea pe care mi-ai lăudat-o atît nici nu știi cînd se vorbește despre erou, cînd despre coșmarurile sale și cînd despre personajele unui tablou, toate se amestecă. Poți să mă lămurești ce-i cu soldatul acela care tot rătăcește pe străzi ?"

„Dar caseta ?" întrebă băiatul.

„Care casetă ? Soldatul parcă avea un pachet..."

„Nu la roman mă refer, ci la aceasta de aici", și o arătă în vitrină, așezată nepotrivit printre cestile albastre ale unui serviciu de ceai din import, arareori folosit. Era din lemn prețios, ornamentată cu incrustații fine, reprezentînd cîțiva dragoni acoperiți de solzi mari ; aveau cîte trei picioare ale căror degete, unite printr-o pieliță, se terminau cu gheare încovoiate. Artistul necunoscut îi surprinsese zvîrlind pe nări jerbe de foc, într-o aprigă încleștare cu un dușman nevăzut. Soarta luptei nu era decisă. Din

cauza oglinzii din spate, fiecare obiect din vitrină apărea de două ori.

Băiatul luă caseta şi o deschise. În ea păstra ca pe nişte relicve de mare valoare, tăiate din ziare, cele trei anunţuri date la mica publicitate de bunicul său ; hîrtia se îngălbenise, dar textul se putea citi uşor. Le scoase cu atenţie şi le întinse părinţilor săi uimiţi. Vedeau pentru prima dată cutioara aceea brun-roşcată — cu atît mai mult conţinutul ei le era necunoscut.

„Bravo, ingenios ! exclamă tatăl său. Este o farsă reuşită, adăugă el, readucînd astfel lucrurile la normal. Ce idee năstruşnică ţi-a venit !" Mama băiatului începu să rîdă, se lăsase păcălită atît de uşor.

Dintr-o dată tînărul avu revelaţia inutilităţii oricărei strădanii, nu va reuşi să convingă pe nimeni. Adevărul se afla în el, cum să-l facă ştiut de toată lumea ? Nu vedea nici o cale şi nimeni nu era de vină. Ar fi trebuit să aştearnă pe hîrtie cele două istorii, să le compare, să găsească punctele în care se contrazic, apoi să caute mărturiile necesare — ca să dovedească, să dovedească... Zadarnic, dacă el însuşi nu putea înţelege cum de bunicul său dispăruse şi nu dispăruse în acelaşi timp, ar fi fost zadarnic să o ceară altora ! De sine trebuia să se îndoiască în primul rînd. Dacă mărturia propriului său gînd îl purta pe cărări înşelătoare ? Poate într-un moment de reverie luase drept adevăr ceea ce subconştientul său dorea să fi fost realitate. Va încerca să uite totul ? Să uite şi ipoteza unei incredibile existenţe duble, aici şi aiurea, ce-i apăruse ademenitoare la un moment dat... Era mai bine aşa.

La vreo săptămînă după cel de-al treilea anunţ, bărbatul primi o scrisoare din partea unui necunoscut ; acesta îi scria că aflase din ziar situaţia sa şi îl sfătuia să se facă pădurar. În continuare îi destăinuia că el însuşi este pădurar şi-i descria nenumăratele avantaje ale acestei meserii frumoase. Dacă era de acord, atunci îi propunea să vină în regiunea sa unde este un post liber, deoarece fostul pădurar tocmai se pensionase ; s-ar bucura dacă l-ar avea coleg. În încheiere îl ruga să-i comunice cît mai repede hotărîrea pe care o va lua.

Într-o dimineață răcoroasă de octombrie tîrziu, în emisfera nordică, undeva între paralelele 42 și 44, nu prea departe de ocean, dar nici prea aproape, orașul se afla așezat de ceață. Pîcla groasă coborîse tăcută în timpul nopții, creînd un decor ireal pentru ființele sensibile, înclinate spre poezie și visare. Pe la ora nouă un vînt ușor o risipi.

Dincolo de pădurice din nord, galbenă-ruginie în acest anotimp, chiar în marginea ei, pe cîmpul proaspăt arat, cu brazdele încă lucitoare, se vedea limpede o construcție de o formă cu totul bizară și de neasemuit. Cu o zi-două înainte pe acolo trecuseră tractoarele ; nu avusese cum să apară peste noapte, așa deodată, și totuși era acolo, în ciuda argumentelor de bun simț. Dacă cineva ar fi privit punctul respectiv de la o oarecare înălțime, ar fi observat că se afla chiar pe bisectoarea unghiului format de cele două șosele ce părăseau orașul ca două raze, îndreptîndu-se una spre nord, iar cealaltă spre nord-vest. Să fi fost doar o întîmplare ? În zilele următoare, mai multe persoane s-au străduit să găsească un răspuns convingător la această întrebare.

Cîmpia dreaptă, netedă ca-n palmă, permitea o vizibilitate perfectă de pe ambele șosele. „Ciudățenia", altfel cum să o numim, a fost văzută pentru prima oară în jurul orei nouă și jumătate dimineața, deci cam la o jumătate de oră după ridicarea ceții — cel puțin atunci un automobilist telefonase postului de poliție cel mai apropiat. Era familiarizat cu locul acela, zicea el, deoarece trecea în fiecare zi pe acolo, în drum spre serviciu și apoi spre casă. Fusese frapat de mărimea obiectului — cît a copacilor din apropiere — și de aspectul lui neobișnuit. Ar fi

putut, desigur, să treacă mai departe, la fel ca toţi ceilalţi de dinaintea lui care nu observaseră nimic sau se făcuseră că nu observă nimic, fără să se vîre în această poveste din cauza căreia se putea alege cu eticheta de alarmist sau amator de ieftină publicitate, dacă nu s-ar fi descoperit nimic deosebit. Îl intrigase lipsa oricăror urme pe arătură, observase clar cum brazdele păreau a se continua pe sub acea construcţie, de parcă fusese depusă cu ajutorul unui elicopter. Considerase de datoria lui să anunţe organele ordinii publice că acolo, lîngă pădure, se întîmplă ceva neobişnuit.

Datorită acestui telefon, pe la zece, dinspre oraş apăru o patrulă a poliţiei. La ieşirea şoselei din pădure îşi reduse viteza şi opri. Din maşină coborîră un locotenent şi un sergent, cercetînd întinderea ce se deschidea în faţa lor. Încercau să descopere acel lucru pentru care fuseseră trimişi pînă acolo, în afara oraşului. Deşi soarele le bătea în ochi, conturul acelei „construcţii" le apărea destul de bine reliefat pe fundalul viu colorat al frunzişului pădurii. Le atrăsese atenţia imediat. Nu semăna cu nimic ştiut. Locul în care se afla amplasată nu le putea oferi nici o indicaţie sigură asupra rostului ei. Să fi fost vreun nou tip de laborator agricol sau silvic montat pe un fel de ruloţă de mari dimensiuni ? Dar nu părea să aibă roţi, cel puţin ei nu le vedeau. Să fi fost vreo staţie meteorologică ? Tot ce era posibil. Pentru a o cerceta mai îndeaproape ar fi trebuit să o ia de-a dreptul peste arătură, ceea ce era destul de neplăcut. Se mulţumiră să privească de pe marginea şoselei. Apoi îl chemară prin radiotelefon pe şeful secţiei : identificaseră locul, nimic suspect. O instalaţie oarecare, e drept, cam ciudată, dar, dacă ar fi fost văzută într-un port sau în incinta vreunei uzine, mai mult ca sigur că nu ar fi atras atenţia nimănui. Nu-şi dădeau seama ce destinaţie are şi nici cui îi aparţine, nu zăriseră nici o inscripţie, nici o emblemă. Locul era pustiu şi nu aveau de la cine lua informaţii. Dorea oare şeful să afle asemenea amănunte cînd nu era vorba de o reclamaţie, ci doar de o sesizare obişnuită, din care primeau atîtea ? Dorea şeful ca ei să continue cercetarea în acest caz, cînd altele, mult mai importante, aşteptau ?

Nu le răspunse imediat, îl auziră discutînd cu altcineva, pe un ton scăzut — nu desluşeau despre ce anume — apoi li se adresă : „Băieţi, pentru orice eventualitate să facem şi nişte fotografii. Rămîneţi pe loc, fotograful pleacă imediat spre voi. S-ar putea ca problema să fie mai complicată decît pare la prima vedere, mai înainte am primit o comunicare specială din partea forţelor aeriene. Nu este exclus să vă aflaţi în faţa unui fragment de satelit. Cercetaţi cu atenţie şi ţineţi-mă la curent".

„Ei, asta-i acum !" exclamă locotenentul, după ce închise aparatul. „De unde şi pînă unde satelit !"

„Dar dacă este totuşi un satelit, presupuse sergentul, n-ar fi fost mai bine ca forţele aeriene să-şi fi trimis oamenii aici, de la început ? E doar treaba lor şi se pricep, oricum, mai bine decît noi la asemenea lucruri".

„Spune-mi şi mie, ce te face să crezi că este vorba despre un obiect spaţial ?"

„Presupuneam, şi apoi, încercă el să glumească, şeful are întotdeauna dreptate..."

„S-au mai găsit fragmente de satelit ce n-au ars la trecerea prin atmosferă, dar erau fragmente de mici dimensiuni, pe cînd ceea ce vedem noi este mare şi pare să fie foarte greu. Ar trebui să existe un crater, pămîntul să fie răscolit..."

„Poate s-o fi înfipt în pămînt ca un cuţit, asta ar explica şi poziţia lui verticală".

„Hai, fii serios !"

„Eu nu zic că n-aveţi dreptate, dar mă gîndesc că dacă ne vom apropia, cine ştie, s-ar putea să găsim unele semne care de aici nu se văd. Măcar de-am avea un binoclu".

Nu le rămînea decît să aştepte sosirea fotografului. În maşină era cald şi plăcut. Postul local de radio transmitea un program de muzică la cererea ascultătorilor. Ultimele rockuri. Prezentatorul era în vervă şi glumea mereu sperînd să stîrnească hazul. Aveau vreun motiv serios de nemulţumire ?

Fotograful sosi destul de repede, nici cît îţi trebuie pentru o ţigară fumată în tihnă, şi opri în spatele lor. Le propuse să facă un mic ocol şi să caute o potecă la marginea pădurii. S-ar fi putut apropia mai comod. O găsiră

şerpuind printre copaci şi tufe. Părăsiră şoseaua, îndreptîndu-se către presupusul satelit. Înaintau unul după altul, locotenentul în faţă, fotograful la mijloc şi la urmă sergentul. O curiozitate nespusă îi grăbea.

„Am impresia că se observă o mişcare acolo", le atrase atenţia locotenentul, dar erau încă prea departe pentru a-şi da seama dacă avea dreptate sau se înşelase. Numeroase crengi îi împiedicau să vadă locul acela în întregime, doar cîte un fragment li se arăta din cînd în cînd, pentru scurt timp. Frunzele începuseră să cadă lăsînd ici colo ramuri dezgolite. „Ar trebui să ieşim din pădure", spuse locotenentul. Era convins că părerea sa se va adeveri, nu avea cum să fie un satelit. Găsind o deschidere în zidul de vegetaţie, fotograful se opri, duse aparatul la ochi şi declanşă, apoi părăsi cărarea, urmîndu-i pe ceilalţi care se îndreptau cu prudenţă spre arătură. La marginea ei se opriră uimiţi, acum puteau vedea totul, în cele mai mici detalii : nu mai întîlniseră niciodată o asemenea alcătuire, era cu totul altceva decît se aşteptase fiecare în parte. Ce puteau fi acele mănunchiuri de tuburi subţiri, semitransparente, pulsînd continuu, ce urmau complicate trasee şi prin care circula un fluid opac ? Ajungeau pînă la înălţimea unui om. Mai sus, la fel de ciudate şi de neînţeles pentru o minte omenească, chiar şi exersată cu enigme criminale, se vedeau o serie de umflături ce apăreau mereu de sub „învelişul" *obiectului*. Cei trei le urmăreau cum cresc încet şi apoi dispar brusc, de parcă s-ar fi spart — dar nu se auzea nici un zgomot — asemeni băşicuţelor de la suprafaţa apei aflate în clocot, cu deosebirea că acum totul se petrecea în plan vertical şi mult, mult mai încet. Aveau sentimentul că se aflau în faţa unei fiinţe vii extraordinare, un monstru, ca acei peşti de mare adîncime ce explodează din cauza diferenţei de presiune atunci cînd sînt aduşi la suprafaţă.

Ipoteza satelitului căzuse de la sine. Un tremur uşor, de care nu-şi dădură un timp seama, le cuprinse genunchii ; încercau să şi-l stăpînească. Singurul care nu realiza ce se petrece era fotograful, lua imagine după imagine, părea să fie contopit cu aparatul. Peste liniştea pădurii şi a cîmpului, mai tare decît zvonul îndepărtat al circulaţiei de pe şoseaua din spatele lor, mai tare decît zvîcnetul acce-

lerat din tîmple, se auzeau bîzîitul şi „clacurile" declanşărilor.

Atenţia le fu atrasă de două umflături ce continuau să crească şi dincolo de momentul în care, datorită dimensiunii, ar fi trebuit să dispară asemeni celorlalte. Se transformară curînd în două baloane de mărimea unui om ghemuit ; pluteau în apropierea *corpului* care le dăduse naştere, erau legate doar printr-un cordon ce se subţia rapid, pînă cînd dispăru. Eliberate, cele două sfere încetară să mai crească. Ondulau în sus şi în jos, asemeni unor frunze săltate de apă. Încet, dădură ocol lucrului sau fiinţei despre care poliţiştii crezuseră că este un satelit ; nu păreau să aibă o ţintă precisă. Puteau fi comparate doar cu o bulă de lichid aflat în imponderabilitate, la fel de tremurătoare erau la fiecare adiere a vîntului.

Ţintuit locului, cu toate simţurile încordate, locotenentul nu mai îndrăznea să facă nici o mişcare. Orice urmă de viaţă dispăruse de pe chipul lui. Lumea se răsturnase deşertînd din ascunzişuri minuni de nepătruns. Locotenentul receptă spasmele haotice ale stomacului. Greaţa îl făcu să se clatine. Respiră adînc încercînd să învingă senzaţia de sfîrşeală. Se sprijini de trunchiul unui copac şi spuse în şoaptă sergentului aflat lîngă el :

„Hai să plecăm, sînt altfel de fiinţe. Să plecăm !"

Făcură în grabă drumul înapoi, uitîndu-se temători mereu în urmă pentru a se asigura că nu fuseseră descoperiţi. Fie că nu-i observaseră pe pămînteni, fie că nu erau interesate să-i urmărească, cele două fiinţe străine continuau să plutească parcă purtate de vînt în jurul a ceea ce, acum, pentru cei trei, nu putea fi decît o navă cosmică.

Pe şosea circulaţia se desfăşura normal şi asta îi făcu să-şi recîştige puţin siguranţa. Nimeni nu observase nimic, nimeni nu bănuia nimic. Doar şoferul unui camion încetini şi-i privi curios de la înălţimea cabinei, încercînd să ghicească, oare ce anume îi făcuse pe poliţişti şi pe civilul cu aparatul de fotografiat să iasă fugind din pădure, cu o mare spaimă pe chipuri, şi tot în goană să se îndrepte către maşinile parcate ceva mai departe, iar ajunşi acolo, unul dintre ei să deschidă violent portiera, aproape scoţînd-o de la locul ei, să ia microfonul staţiei de radio şi să spună

ceva, cu greu, printre gîfîituri, marcat de efortul depus. Toată această agitație, al cărei rost nu-l înțelegea, i se păru caraghioasă, „le-o fi făcut careva figura" își spuse el ambiguu, apoi apăsă pe accelerator și se îndepărtă bine dispus.

Primele unități ale forțelor armate au apărut la mai puțin de o oră de la darea alarmei. S-a acționat repede, deși, la început, după cum era și firesc, mărturia polițiștilor fusese pusă la îndoială. Cine ar fi crezut ? !

Mașinile infanteriei, mari, vopsite în culori de camuflaj, opriră în dreptul lizierei, era mai prudent decît să iasă în cîmp deschis. Ofițerii și soldații, echipați de campanie, săriră de pe platforme și porniră în pas alergător, unii spre cîmp, iar alții spre pădure. Un stat major constituit ad-hoc din cîteva oficialități ale orașului, militare și civile, hotărîse, ca primă măsură, încercuirea navei cosmice. Distanța dintre aceasta și militari, destul de mare, fusese astfel stabilită încît să nu determine o reacție imediată de apărare din partea extratereștrilor — e drept, planul se conforma psihologiei terestre. În nici un caz nu trebuiau speriați. În același timp, nu se putea minimaliza responsabilitatea ce o aveau de a asigura securitatea orașului din apropiere și, de ce nu, a țării sau chiar a întregii lumi. Erau siguri că multe situații ulterioare se vor decide în primele momente, chiar dacă nu aveau răgazul să se gîndească la toate implicațiile posibile. Orice amănunt neglijat atunci se va putea dovedi de o importanță majoră mai tîrziu.

Încercuirea se realizase fără incidente. Șirul de soldați, cu armele ținute gata de tragere, se estompa în depărtare din cauza aerului tulbure. Pe partea cealaltă a cercului, militarii se vedeau doar ca niște puncte cu existență îndoielnică.

Pe măsură ce soseau noi întăriri, dispozitivul inițial se completă cu un al doilea cordon, situat în exteriorul primului. Spre seară, desimea militarilor crescu, ajungîndu-se la un om pentru fiecare cinci-zece metri, un adevărat zid viu. Cîteva unități speciale, dintre care una de comando și alta antiteroristă, transportate pe calea aeru-

lui de la bazele lor, se aflau dispuse în pădure, gata să intervină dacă va fi nevoie.

Pe marginile celor două șosele se strînsese un mare număr de curioși și gură cască. Alții și alții continuau să vină pe măsură ce vestea se răspîndea în oraș, încurcînd prin simpla lor prezență operațiunile militarilor. Toate încercările întreprinse pentru a-i îndepărta eșuaseră. Plecau dintr-un loc și se mutau în altul. Și așa mai departe. Nici urmă de teamă față de posibilele intenții primejdioase ale străinilor. Prezența extratereștrilor tindea să devină un imens spectacol popular ce întrerupea plăcut monotonia vieții citadine. Cordoanele de soldați se dovediră în cele din urmă a fi create mai degrabă pentru apărarea extratereștrilor de îmbulzeala pămîntenilor, decît invers.

Nu lipseau — cum să se întîmple așa ceva ? — nici ziariștii și nici reporterii de televiziune. Se plimbau în lungul șirului de militari, mai departe nu li se permitea să treacă, în așteptarea momentului apariției reprezentanților civilizației nepămîntene. Aceștia, după declanșarea operațiunii de încercuire, se retrăseseră în interiorul vehiculului spațial și nu se mai arătaseră.

Statul major constituit în grabă, în dimineața aceea, se dovedise ineficient deoarece deosebirile de vederi între membri erau prea mari. Deși se discutase foarte mult, nu s-a putut ajunge la un consens privind măsurile ce trebuiau luate în continuare. Prin forța împrejurărilor, comandantul trupelor din zonă rămăsese să se descurce singur. Generalul avea certitudinea că, în asemenea circumstanțe extraordinare, mai devreme sau mai tîrziu, se vor ivi unele situații grave în care deciziile, implicînd din nefericire și vieți omenești, vor trebui luate cu cea mai mare urgență. Trebuia să țină seama și de ce va fi *după*, cînd totul se va fi terminat și cînd faptele de acum vor fi judecate cu alți ochi. De aceea, la începutul după-amiezei, adresase reprezentantului guvernului, venit să se informeze direct, la fața locului, următoarea întrebare : cine decate cu alți ochi. De aceea, la începutul după-amiezei, luate pentru diminuarea pericolului potențial prezentat de existența extratereștrilor ? Răspunsul primit fusese vag, trădînd deruta. Problema se afla în studiu la cel mai

înalt nivel și pînă la luarea unor hotărîri fiecare răspunde pentru ceea ce întreprinde, dar și pentru ceea ce nu a întreprins. Atît spusese, urma să se descurce așa cum știa.

După apusul soarelui s-a întunecat rapid. În locul unde se afla nava se putea zări o ușoară pată luminiscentă, singura mărturie a prezenței străine. Militarii nu lăsau pe nimeni să se apropie. Toată ziua fusese o lungă așteptare, dar nu se întîmplase nimic. Lucrurile începeau să se desfășoare ca la o aplicație obișnuită, pierduseră treptat neliniștea și nerăbdarea de la început, cînd plutea în aer iminența confruntării. Încordarea dispăruse. Cele cîteva ceasuri petrecute în nemișcare au readus atmosfera cazărmii — e drept, nu tot atît de tihnită.

„Ei stau în navă și așteaptă ca și noi, își spuse generalul comandant. Cine știe ce credeau că vor găsi aici și cine știe cum le apărem lor, probabil că tot atît de ciudați precum ne-au apărut și ei nouă, dacă ar fi să mă bazez pe descrierea polițiștilor. În acest caz nu m-aș mira dacă ar pleca în cursul nopții, lăsînd cu buzele umflate toată mulțimea de curioși din jur".

Numărul acelora care veniseră să asiste la un eveniment atît de extraordinar, cum era întîlnirea cu reprezentanții unei alte civilizații din cosmos, crescuse în tot acest timp. Apăruseră numeroase rulote, chiar și corturi — „pe frigul ăsta !", se minună generalul de extravaganța celor care se hotărîseră să-și petreacă astfel noaptea. Ici-colo se aprinseseră focuri ; adunați roată în preajma lor, oamenii se încălzeau stînd cînd cu fața, cînd cu spatele către flăcări. Cei mai prevăzători își aduseseră în portbagaje mîncare și băutură ; masa o întinseseră lîngă foc sau în fața mașinilor, la lumina farurilor. Aveai impresia că se organizase un imens picnic nocturn. Cîte un grup de tineri cînta acompaniindu-se la chitară sau muzicuță.

O anumită nervozitate trădînd nerăbdarea se putea observa în tonul nepotrivit de ridicat al unora sau în gesturile lor repezite. Din cînd în cînd se ridicau în picioare și-și întorceau ochii de la lumina puternică a focului, așteptau un moment să se obișnuiască, privind orbiți în beznă, apoi încercau să deslușească vreo schimbare. Ascultau zvonul glasurilor ce pluteau peste cîmp și, constatînd că toate erau la fel ca mai înainte, se așezau

din nou, reintrînd în vorbă cu vecinii. „Nimic ?", întrebau aceştia, „nimic !", răspundeau. Buna dispoziţie predomina, doar unii îşi arătau nemulţumirea, dînd vina pe armată pentru a explica întîrzierea apariţiei extratereştrilor. „Au făcut atîta drum şi acum îi primim ca pe nişte duşmani, ce vor crede despre noi ?", întrebase cineva retoric. „Nu cred că ar exista un alt mod mai caracteristic pentru omenire de a se prezenta. Ne exprimă foarte bine. Dacă sînt băieţi deştepţi, s-au şi lămurit cu cine au de-a face", răspunse altcineva.

Nu lipseau nici aceia care să susţină că toată povestea nu era decît o farsă bine pusă la punct. Stăteau acolo tocmai pentru a dovedi acest lucru. Alţii, mai radicali, afirmau că este vorba de o diversiune făcută cu scopul de a distrage atenţia de la marile probleme sociale, inflaţia, şomajul etc., altfel cum s-ar explica interdicţia de a te apropia de aşa-zisa navă cosmică ?

Generalul stătea aşezat pe turela unui car blindat şi privea în jur asemeni unui vechi comandant de oşti ce inspecta locul bătăliei din zori. „Ce-or fi sperînd să se întîmple, se întrebă el cu gîndul la mulţime, n-ar strica să se informeze cineva asupra zvonurilor colportate".

Sclipirile reci de pe ţeava mitralierei ori petele întunecate ale celorlalte blindate, dispuse şi ele în jurul navei, nu-i ofereau deloc sentimentul reconfortant al siguranţei. Îşi dădea prea bine seama că toţi oamenii lui şi toată tehnica de luptă strînsă acolo nu ar fi reprezentat un obstacol real pentru acele fiinţe care *putuseră* să străbată distanţele cosmice ! Ce reprezenta oţelul unui glonte pe lîngă uriaşele energii posedate mai mult ca sigur de extratereştri ! Desfăşurarea de forţe pe care o comanda nu era decît o formă, un joc. O eventuală luptă n-ar fi decît un sacrificiu inutil. Sărmană armată ai cărei comandanţi nu cred în victorie, dar mai sărmană cea ai cărei comandanţi nu cunosc realitatea.

Prins de cele petrecute atît de neaşteptat în ziua aceea, generalul uitase de ai săi. De dimineaţă, de cînd plecase de acasă, nu aveau nici o veste de la el. „Probabil că sînt îngrijoraţi, cine ştie ce vor fi crezînd că se întîmplă aici !" Dovedind o nebănuită agilitate pentru vîrsta lui, sări de pe turelă şi se duse să telefoneze.

Necazurile au început în momentul în care unul dintre cei prezenți a văzut sau, mai degrabă, i s-a părut că vede ceva mișcîndu-se în dreptul vehiculului spațial. Știrea s-a răspîndit rapid de la grup la grup. Cei așezați mai departe, văzînd că unii se îndreaptă către navă, o porniră și ei în fugă. Cu multă greutate au reușit militarii să oprească mulțimea dezlănțuită. Se produceau mereu busculade cînd cei din spate se împingeau pentru a ajunge mai în față și a vedea mai bine. Stăteau înghesuiți unii în alții, nevenindu-le să creadă că nu fusese nimic. „Unde sînt ?". „Vezi ceva, că eu nu văd nimic?". Era suficient să spună cineva: „Uite-i ! I-am văzut ! Acolo sînt, pe onoarea mea" și să arate cu degetul, ca de îndată să se declanșeze lumina orbitoare a nenumărate blitzuri.

Cîțiva șmecheri, băgînd de seamă cît de ușor este să dirijezi o mulțime ce se dorea înșelată, începură să strige cînd într-un loc, cînd în altul „Ia priviți, sînt acolo", prefăcîndu-se a fi văzut ceva, și apoi amuzîndu-se pe seama oamenilor surescitați din jurul lor. Blitzurile izbucneau invariabil, nenumărate.

Dacă o voce puternică ar fi reușit atunci să se facă auzită peste toate celelalte glasuri și ar fi spus : „Să cădem în genunchi și să ne rugăm", cei mai mulți s-ar fi supus îndemnului fără să știe de ce o fac.

Mai mult decît oricînd în ziua aceea, prezența mulțimii se dovedea acum periculoasă. Soldații rezistaseră unui prim asalt, dar nu era deloc sigur că vor reuși și mai tîrziu. Era necesară evacuarea ei.

Operațiunea s-a desfășurat nesperat de repede. N-au lipsit cîteva incidente, dar cei care s-au opus au fost arestați. În cele din urmă militarii au reușit să-i determine pe unii să plece pe la casele lor, iar pe alții doar să-i îndepărteze mai mult.

Pentru a preveni alte neplăceri s-a decis instalarea, chiar în timpul nopții, a unui baraj de sîrmă ghimpată. Altfel, în condițiile acelea, era aproape imposibil să se realizeze un cordon impenetrabil. A doua zi dimineața, ca o confirmare, au fost găsiți în interiorul cordoanelor de militari cîțiva tineri ce reușiseră să se strecoare, mînați de curiozitate, după lăsarea întunericului.

După ce s-a luminat de-a binelea, s-a putut vedea că nava era în același loc, nu se schimbase nimic. Se împlinea o zi.

În cursul după-amiezii și serii, guvernul, întrunit de urgență, dezbătuse și adoptase primele măsuri ce se impuneau într-o asemenea situație, decretase starea de urgență în regiunea respectivă, pusese în stare de alarmă toate unitățile militare ; aviația primise un consemn special. Generalul fusese numit comandant al zonei A de operații, cu misiunea de a respinge orice acțiune agresivă din partea extratereștrilor, de a păstra ordinea și calmul în regiune și de a acorda întregul sprijin comisiei guvernamentale create în vederea stabilirii contactului cu ființele extraterestre și purtarea discuțiilor. Comisia, condusă de un viceprim-ministru, era compusă din oameni de știință, deputați și reprezentanți ai ministerului apărării. Fusese înființată și o subcomisie care, sub conducerea ministrului afacerilor externe, avea menirea de a ține legătura cu reprezentanții diplomatici ai celorlalte țări, precum și cu organizațiile internaționale interesate. Se arăta în felul acesta că existența pe teritoriul țării a mesagerilor unei civilizații extraterestre nu era considerată drept o chestiune exclusiv internă, ci doar în primul rînd internă.

Noile dispoziții fuseseră duse la îndeplinire, o parte încă din cursul nopții, iar altele începînd cu primele ore ale dimineții. În zonă fuseseră deplasate și cîteva baterii de rachete sol-sol și sol-aer pentru nimicirea navei extraterestre în caz de nefericită necesitate. O asemenea eventualitate nu era cu totul de ignorat atît timp cît nu se cunoșteau intențiile *lor*. Orice măsură de siguranță în plus se justifica de la sine !

După cum era de așteptat, vestea sosirii unor ființe dintr-o altă lume ocupa primul loc în presa vorbită și scrisă. Din cauza informațiilor foarte vagi obținute pînă la închiderea ediției, comentariile se mărgineau la considerații generale despre semnificația evenimentului, despre posibilele noastre atitudini sau despre implicațiile probabile asupra situației internaționale actuale. Nu lipseau încercările de a stabili, cu titlu ipotetic, regiunea cosmică din care veniseră. Toți comentatorii apreciau ca

sigură originea extratereștrilor în interiorul galaxiei noastre. Aventurîndu-se mai departe, unii afirmau că ar fi posibil să fi venit de pe una din planetele sistemului nostru solar, se reînviau teoriile ce susțineau că pe Marte sau pe Venus ar exista viață. Bineînțeles, nimeni nu putea aduce în sprijinul acestor păreri vreun argument concret.

Toate statele lumii își manifestară interesul față de acest eveniment ; cele mari își oferiră ajutorul științific și militar, exprimîndu-și ferma convingere că guvernul țării „gazdă" va da dovadă de multă prudență și de reținere, și nu va întreprinde nici o acțiune majoră fără a consulta guvernele celorlalte țări. Se solicitau informații precise care să fie furnizate în timp util pentru a se urmări îndeaproape evoluția întregii situații.

Într-un ziar din străinătate, un cunoscut comentator de politică externă formulase două întrebări : nu ar fi nimerit ca, în semn de prețuire și respect, fiecare țară să desemneze ambasadori pe lîngă reprezentanții civilizației extraterestre și, prin urmare, nu ar fi normal ca zona în care aterizaseră extratereștrii să capete statut internațional ? Aceste propuneri nu stîrniră nici un ecou, cu excepția unei ușoare nervozități din partea țării „gazdă". Lipsa unui precedent făcea ca toate deciziile să fie luate cu multă prudență. Problemele erau complicate, iar juriștii și diplomații fuseseră surprinși nepregătiți.

•

Un microbuz de lux, cu însemnele oficiale guvernamentale, însoțit de o mașină a poliției, opri la marginea șoselei, în apropierea locului unde, cu douăzeci și patru de ore în urmă, trei oameni a căror meserie îi făcea să se întîlnească mereu cu situații dramatice, încercau să-și revină în fire copleșiți de ceea ce descoperiseră.

Din mașină coborîră cîțiva bărbați mai în vîrstă, membrii comisiei guvernamentale, formînd un grup de o izbitoare omogenitate : impunători și distinși. Era de mirare cum de se alesese soluția microbuzului și cum de acceptaseră să călătorească împreună, într-un asemenea vehicol, atît de puțin favorabil reliefării personalității

fiecăruia. Poate atmosfera de campanie, plină de nervozitate și agitație inutilă să-și fi spus cuvîntul.

Trecură printr-o deschidere a barajului de sîrmă ghimpată și fură conduși pînă la limita cordonului interior. Li se oferiră cîteva binocluri ; un timp, priviră în tăcere, gravi.

În spatele lor, nu prea departe, fusese înălțat un cort militar, destul de mare. Aici urma să fie sediul de teren, un al doilea se amenajase în oraș, într-unul din hoteluri. Subcomisia pentru legături internaționale rămăsese în capitală, ținîndu-se seama de faptul că, astfel, va fi stabilită mai lesne legătura cu reprezentanții diplomatici străini.

În prima sa ședință, comisia a audiat un raport bazat pe informațiile deținute de poliție și armată ; au fost trecute în revistă toate datele considerate drept sigure, obținute pînă în acel moment. Din nefericire nu se știau prea multe, rămînea astfel loc pentru ipotezele cele mai fanteziste. De altfel, era destul de greu să-ți păstrezi simțul măsurii.

În continuare au fost ascultați principalii martori, singurii oameni care se apropiaseră de nava extraterestră : cei trei polițiști. Automobilistul care semnalase cazul nu fusese identificat și se desfășurau cercetări intense pentru a-l găsi. Anunțurile prin postul local de radio nu dăduseră încă nici un rezultat.

Alți martori oculari nu se prezentaseră. Întunericul nopții și ceața din primele ore ale dimineții favorizaseră aterizarea neobservată a navei. Rezulta că ea avusese loc în deplină tăcere — ceea ce era destul de improbabil — dar cum altfel se explica faptul că nimeni nu auzise nimic ?

Fotografiile realizate în ziua precedentă, completate de explicațiile polițiștilor, erau singurul material concret de studiu. Rămîneau nava și extratereștrii — pentru moment, inaccesibili. După examinarea fotografiilor s-a hotărît ca acestea să fie cercetate în continuare la laboratoarele de specialitate ; pînă la stabilirea unor concluzii, fotografiile aveau caracter strict secret, în nici un caz nu trebuiau să ajungă în presă. Orice neglijență în manipularea lor urma să fie sancționată.

Înainte de întreruperea lucrărilor, comisia a aprobat ca președintele însoțit de doi experți și de fotograf să încerce o primă apropiere exploratorie de navă.

Cei patru, încălțați cu cizme de cauciuc, se îndreptară direct peste cîmp, înaintînd anevoie din cauza solului moale. Pe măsură ce se apropiau, deși nu schimbaseră nici un cuvînt, sau poate tocmai din cauza aceasta, era evident că nesiguranța și neliniștea creșteau, punînd stăpînire pe ei. La vreo sută de metri de navă se opriră toți, deodată, fără vreun motiv. Nu se vedea nici o mișcare în afară de pulsația aritmică a „epidermei" vehicolului spațial. Rămaseră pe loc.

— Ce facem, încercăm să mergem mai departe ? întrebă președintele comisiei. Nu răspunse nimeni. Fotograful, înarmat cu trei sau patru aparate, unul dintre ele cu un teleobiectiv puternic, se decise să ia cîteva imagini. În momentul acela, părînd să fie urmarea chiar a acestei intenții, apărură la baza navei doi extratereștri și se îndreptară cu o asemenea viteză spre grupul de pămînteni, încît aceștia avură impresia că se reped la ei ca niște cîini scăpați din lanț.

Rostogolirea — pentru că rostogolire era — se opri la o distanță de cîțiva pași în fața oamenilor. Rămaseră nemișcați, suspendați la o palmă deasupra solului.

Toți șase, patru pămînteni și doi extratereștri, stătură așa, fără să facă cea mai mică mișcare, un timp îndelungat ce părea să nu se mai termine... Cînd spaima de moarte a primului moment trecu și încordarea mai slăbi, reușiră să-și adune gîndurile și să-i privească mai atent, erau în fața lor, i-ar fi putut atinge. Semănau cu două bucăți rotunde de gelatină. Forme reliefate, distincte, nu aveau — nimic ce ar fi putut să joace rolul de ochi, gură, urechi, mîini sau picioare. „Pielea" lor era complet netedă. Să fi fost îmbrăcați într-un costum de protecție ? Nu păreau să aibă totuși o rezistență prea mare. La fiecare pală de vînt, suprafața corpului lor se unduia asemeni luciului unei ape. În afară de aceste mișcări întîmplătoare, în rest, nici o schimbare sau zvîcnire care să trădeze un dinamism intern, și totuși, ce ciudat, simțeau că în fața lor se află două ființe vii, nicidecum ceva inert, să zicem niște roboți.

Nu se auzea nici un zgomot. Mulțimea asista de la distanță la întîlnirea cu o altă civilizație, în tăcere, solemnă, emoționată, fără să distingă prea bine ceea ce se întîmpla.

Fotograful îndrăzni, în sfîrșit, să dea drumul aparatului din mînă, lăsîndu-l să atîrne de cureaua trecută pe după gît, și atunci, la această primă mișcare, ca la un semnal, își reveniră cu toții din uimire și se retraseră încet, mergînd cu spatele. Extratereștrii mai rămaseră puțin pe loc, apoi, la fel de repede ca la venire, se întoarseră și ei, dispărînd în navă.

Comisia guvernamentală s-a întrunit imediat în ședință secretă pentru a analiza modul în care se desfășurase această primă *întîlnire*.

Pentru a se îmbunătăți supravegherea zonei încercuite, un pluton de transmisiuni primi ordin să instaleze cît mai aproape cu putință de navă un șir de camere de luat vederi, așezate mai rar pe cîmp, iar în pădure mai des. Dorindu-se să se evite alarmarea inutilă și primejdioasă a călătorilor spațiali, s-a hotărît ca militarii plutonului de transmisiuni să avanseze pe rînd, numai după întoarcerea unuia urma să plece următorul. Acțiunea avea să dureze destul de mult, poate și după lăsarea întunericului ; se acceptase acest neajuns în schimbul unei mai mari siguranțe.

Pregătită cu minuțiozitate, operațiunea a început într-o atmosferă de mare tensiune și emoție. Primul militar, îmbrăcat în costumul special de camuflaj, înainta urmărit cu sufletul la gură de toți cei prezenți. Cînd ajunse la jumătatea distanței dintre oameni și navă, lîngă aceasta apăru forma aproape ovală a unui extraterestru, care se îndreptă, nu prea repede de data asta, către militarul izolat. Soldatul se opri neștiind ce să facă, să se întoarcă sau să înainteze mai departe, așa cum primise ordin. Ființa din cosmos se opri și ea. „Nu se va interpreta ca un gest ostil montarea camerelor de luat vederi ?" — se întrebau cei prezenți acolo.

Îmboldit de semnele ofițerilor, soldatul reluă înaintarea cu prudență. Extraterestrul porni și el, cu puțină întîrziere, mișcîndu-se la fel de încet. Era evident că drumurile lor se intersectau și în curînd cei doi se vor întîlni.

După mai multe opriri, se apropiaseră foarte mult, îi mai despărțeau cîțiva metri. Brusc, soldatul lăsă jos camera TV și se întoarse fugind cu pași mari, sărind peste brazde, împiedicîndu-se din cînd în cînd. Atunci bătea aerul cu mîinile sale mari, întinse, în căutarea echilibrului, semănînd cu o pasăre în zbor. Ajuns la grupul de oameni din față, spuse întrerupt de gîfîituri, că-i fusese o groază cumplită și că, la un moment dat, înaintase automat, fără să-și dea seama ce face, de parcă ar fi fost hipnotizat, fără voință.

Experiența se repetă cu mici diferențe, în funcție de temperamentul fiecăruia din cei trimiși. De fiecare dată apărea un extraterestru — același sau altul, nu se putea ști — și se apropia de om în ritmul în care mergea acesta, asemeni imaginii dintr-o oglindă. După un timp, cînd văzură că nu se întîmplă nimic, unii prinseră curaj și zăboviră mai mult *acolo*, cercetînd cu privirea ființa din fața lor. Extraterestrul rămînea neclintit atîta timp cît stătea și omul, apoi pleca odată cu acesta.

Nu se terminaseră de instalat toate camerele TV, dar după căderea serii nimeni nu mai îndrăzni să treacă dincolo de cercul santinelelor. Întunericul, foșnetul pădurii, pata fosforescentă a navei cosmice trezeau amintiri și trăiri obscure. Finalizarea acțiunii se amînă pentru a doua zi.

Dimineața următoare, după risipirea ceții, primind aprobarea comisiei, un profesor universitar porni spre interiorul cercurilor alcătuite de militari. Ducea cu sine o coală de hîrtie prinsă de o planșetă de lemn, precum și o statuetă ieftină, găsită într-unul din magazinele orașului, imitație din ghips a unei lucrări celebre, reprezentînd un atlet în plin efort ; i se sugerase că ar fi nimerit să o ofere în mod simbolic reprezentanților civilizației extraterestre. În stînga și în dreapta sa, șirurile de urme lăsate de militari îi jalonau drumul. În față, ascunse puțin de albăstreala aerului matinal, camerele de televiziune se zăreau ca un colier imens și straniu de mărgele electronice.

Extraterestrul apăru, așa după cum se sperase, și omul se îndreptă spre el, încrezător, zîmbind chiar. Se opri în dreptul aparatelor, deși își propusese să meargă mai de-

parte ; nu-i era teamă de străin, nu-l îngheța forma lui de nenumit, dar ceva neclar, nu-și dădea seama ce anume, îl făcu să rămînă pe loc. Puse statueta pe pămînt, atît cît putu mai în față, împingînd-o cu o mînă în timp ce se sprijinea într-un genunchi și în cealaltă mînă. Se retrase cîțiva pași și așteptă. Ființa cosmică stătea acolo, în fața sa. Profesorul arătă de cîteva ori spre statuetă și încercă să spună prin gesturi că o dăruia și că îl ruga să o primească. Cu toată strădania nu obținu nici un semn că ar fi fost înțeles. Extraterestrul nu înaintase nici măcar cu o palmă spre statuetă. Dezamăgit de acest prim insucces, profesorul începu să demonstreze, în mai multe variante, teorema lui Pitagora. Avea convingerea că de data asta va fi înțeles datorită substratului comun care unește raționamentele matematice. Ar fi fost un început promițător, un prim pas în vederea stabilirii unui limbaj comun. Avu grijă ca scrisul și desenele să fie cît mai clare. Continuă cu prezentarea numărului 3,14. Fără nici un succes. Nici de data aceasta extraterestrul nu schiță vreo mișcare în afară de tremurul ușor și superficial provocat de vînt. „Parcă am vorbit unui surdo-mut", își spuse profesorul intrigat, în timp ce se întorcea. Atletul de ghips rămase pe cîmp marcînd printr-o pată albă locul întîlnirii. „A fost o experiență, dacă nu interesantă, cel puțin inedită", se consolă el.

Încercările din zilele următoare de a stabili un dialog se desfășurară conform aceluiași scenariu : un membru sau un împuternicit al comisiei guvernamentale se îndrepta spre vehiculul spațial, fără a reuși, din motive necunoscute, să depășească o anumită limită ; deîndată apăreau unul sau doi extratereștri, în funcție de numărul membrilor delegației pămîntenilor. Indiferent de mijloacele folosite, imagini vizuale, unde radio, semnale acustice, raxe X în doză mică sau chiar încercări de limbaj olfactiv, rezultatul era, invariabil, același. Extratereștrii stăteau nemișcați, la mică distanță, fără să arate în vreun fel că înțeleseseră măcar dorința oamenilor de a comunica și fără să-și dezvăluie intențiile. Apăreau de fiecare dată cînd cineva se apropia — aceasta era singura lor „acțiune".

Oamenii de știință fuseseră puși în încurcătură. Ce trebuia să se întreprindă, în ce direcție să acționeze ? Deși

au fost aplicate cîteva propuneri primite prin intermediul subcomisiei internaționale, nu se obținu nici un rezultat.

În presă apărură relatări despre anumite persoane, cu pretinse înzestrări psihice deosebite, despre diferiți întemeietori de secte religioase și astrologi care afirmau că ar fi intrat deja în legătură cu extratereștrii. Fiecare în parte prezenta o altă variantă în care, desigur, el juca rolul *alesului*. Cu toate că nici o persoană serioasă nu le-a dat crezare, au stîrnit o oarecare confuzie și îndoială. „Dacă savanții și academicienii, cu toată știința și facultățile lor, nu au reușit încă să descopere ceva, de ce nu i-am crede pe aceștia", raționa o parte populației, în căutarea unei certitudini.

Datorită puternicelor presiuni internaționale, oficiale și neoficiale, nu s-a mai putut invoca nici un motiv pentru a refuza transmiterea imaginilor de televiziune captate prin intermediul numeroaselor camere instalate și comisia guvernamentală fu nevoită să autorizeze difuzarea unor înregistrări. În cele din urmă cedă complet și se realizară primele transmisii în direct. Telespectatorii de pe întreg globul au putut vedea pentru prima dată pe micile ecrane imaginea apropiată a unei ființe din altă lume. Spre surprinderea sociologilor specializați în mass-media, evenimentul nu a stîrnit o reacție deosebită, așa cum era de presupus. Spectatorii se așteptaseră la ceva extraordinar și, în schimb, nu văzuseră decît un fel de baloane. Erau dezamăgiți. Unii începură a lua peste picior toată agitația iscată de acest subiect, alții se mulțumeau să comenteze neîncrezători, oare nu fuseseră trucate imaginile ? Ceea ce văzuseră mai demult în filme sau ceea ce citiseră în cărți și reviste, era — trebuiau să recunoască — mult mai interesant și mai credibil.

În acest timp, comisia guvernamentală discuta rezultatele primelor cercetări întreprinse. Nu se observase vreo modificare a radioactivității, cîmpul magnetic nu era perturbat, comunicațiile radio se desfășurau foarte bine, nu se detectase nici un gaz necunoscut și nici alte elemente străine în probele de aer. Datele obținute erau dezarmant de normale.

Într-un comitet special se dezbătu cu aprindere problema dacă ființele acelea au „față" și „spate", din moment ce erau atît de uniforme cu ele însele și nu prezentau decît o suprafață netedă. Cercetarea atentă a imaginilor înregistrate a dus la concluzia, susținută de majoritatea participanților la dezbateri, că în momentul în care se îndreptau spre navă, se putea observa — cu destulă dificultate — o rotire de 180° în jurul axei verticale. Descoperirea a produs emoție printre specialiști. Era primul element, relativ sigur, cunoscut despre modul de a fi al extratereștrilor. Obținîndu-se un minimum de cunoștințe despre ființele cosmice, s-ar fi putut încerca, cu mai mult succes, o nouă cale de comunicare. Speranțele renășteau. Singurele intervenții critice au vizat doar pericolul antropomorfizării involuntare a rezultatelor.

Subiectul care a captat atenția generală și asupra căruia s-au emis cele mai multe păreri autorizate și neautorizate a fost „tăcerea" extratereștrilor. S-au propus diferite explicații și numeroase ipoteze, de la cele mai banale, care susțineau că nu s-a găsit limbajul potrivit, pînă la idei fanteziste, cum ar fi de exemplu aceea care afirma că era vorba de un refuz conștient din partea lor de a comunica ; gestul ar fi avut valoare de simbol și asta trebuia să ne dea de gîndit. Se susținea că aici s-ar afla adevăratul mesaj al vizitatorilor Pămîntului. Pînă la urmă nici unul dintre apărătorii acestor opinii nu a reușit să aducă acele argumente, și mai ales, acele dovezi convingătoare pentru a le face acceptate.

Încet, într-o atmosferă plină de suspans, au trecut două luni, fără să mai apară vreun element nou. Toate încercările de dialog se dovediră a fi nefructuoase. Nu se mai află nimic despre extratereștri și modul lor de viață sau despre locul de unde veneau. În dezbaterile din cadrul comisiei guvernamentale apăruse o undă de pesimism. Băteau pasul pe loc.

Interesul publicului scăzu treptat, fiind acaparat de alte evenimente, viața politică internațională își reluase cursul obișnuit. De la nenumăratele ediții speciale, subiectul vizitatorilor spațiali trecu pe ultimele pagini ale ziarelor, sub forma unor note insignifiante, amestecate printre diverse alte știri mărunte.

O observație cu adevărat interesantă reuși să reaprindă interesul general, în special al oamenilor de știință și al politicienilor. Într-o dimineață, cu ocazia unei întîlniri de rutină cu extratereștrii, cînd se încerca a nu se ști cîta oară stabilirea unui schimb de informații sau măcar a unor gesturi de bunăvoință, cercetătorul de serviciu, un asistent universitar, a constatat un fapt extraordinar. La început nu i-a venit să creadă și, precaut, a cerut confirmarea din partea unor colegi. Remarcase în mod cu totul neașteptat că extraterestrul care venise la întîlnire nu mai avea o suprafață netedă, lipsită de orice reper, ci părea să fi prins o oarecare formă, se putea vedea un proces destul de vag de restructurare. Că se produsese o schimbare era clar, dar semnificația ei nu era înțeleasă. Ce se întîmpla ? Să fi fost gestul, atît de mult așteptat, ce presupunea acceptarea dialogului ?

Ulterior s-a pus în evidență un alt fapt important : restructurarea nu era permanentă, ea începea în momentul sosirii lîngă linia de demarcație și dispărea cînd extraterestrul se îndepărta de ea. Peste cîteva zile se stabili, fără putință de îndoială, că vizitatorii interstelari încercau să ia forma unui om. Sacul acela, ca de cartofi, se alungea, se metamorfoza tinzînd să prindă un contur bine cunoscut : corpul uman. Rezultatul era destul de grosolan și numai cu multă bunăvoință se putea recunoaște în forma aceea disgrațioasă un om.

Faptul stîrni senzație și fu exploatat din plin. Corespondenții speciali reveniră în oraș, animînd hotelurile. Se așteptau să se întîmple ceva deosebit în curînd, o schimbare de proporții era considerată ca iminentă. Printre membrii comisiei și experți renăscu speranța. Lucrau cu mai multă energie, plini de optimism. Stăteau mai tot timpul afară, în cîmp, deși căzuse zăpada și se lăsase gerul. Erau siguri că foarte curînd se va realiza contactul informațional mult așteptat și doreau să fie de față cînd va avea loc. O ipoteză, nu se știe de cine formulată, păru tuturor foarte plauzibilă și deveni repede subiectul cel mai discutat. Se afirma că deosebirea dintre tipurile și natura civilizațiilor noastre, fiind prea mare, împiedica stabilirea oricărui transfer de date. Singura cale posibilă presupunea realizarea mai întîi a unei aproprieri din punct

de vedere morfologic, structural. Şi cum noi, pămîntenii, nici măcar nu încercasem să-i înţelegem, extratereştrilor nu le-a rămas o altă posibilitate decît să facă ei pasul cel mare, să se remodeleze şi să treacă astfel peste tot ceea ce ne desparte. Odată terminat procesul, nimic nu ar mai fi stat în calea cunoaşterii reciproce, a schimbului de informaţii şi a unei eventuale colaborări şi cooperări, aşa cum sperau cei mai mulţi.

Strădaniile de copiere a corpului uman erau, cu fiecare întîlnire om — extraterestru, tot mai reuşite. Peste cîteva zile lucrul acesta deveni evident pentru toată lumea. Mîinile şi picioarele apăreau foarte clar ; întregul corp, destul de bine proporţionat, arăta totuşi asemeni unei figurine din plastilină ieşită din mîinile unui copil. Faţa, neplăcută şi înfricoşătoare, punea în evidenţă doi ochi orbi, fără pleoape, gura nu se vedea iar în locul nasului era o proeminenţă diformă. Totul trăda un efort extraordinar din partea *lor*.

Specialiştii se bucurau şi dintr-un alt motiv. Acum, cînd extratereştrii se hotărîseră în sfîrşit să întreprindă ceva, se spera că vor apărea, după cum era normal, diferenţe în modul de acţiune al fiecărui individ şi astfel vor putea fi identificaţi, stabilindu-se totodată şi numărul lor.

În mai puţin de două săptămîni, extratereştrii reuşeau să realizeze, într-un interval scurt, de numai cîteva minute, o copie fidelă, cel puţin în ceea ce priveşte exteriorul, a omului trimis *în faţă*, inclusiv a îmbrăcăminţii, a ochelarilor şi a eventualelor obiecte purtate în mînă. Noua fiinţă, deşi semăna perfect cu originalul, reproducînd chiar şi culorile, era totuşi altfel, ca în acele fotografii sau diapozitive color în care imaginea este mai frumoasă, mai vie, mai interesantă decît realitatea. Dublura omului apărea cu trăsăturile feţei desenate precis, fiecare detaliu se vedea foarte clar şi distinct, astfel încît aveai impresia că omul este copia mai puţin reuşită a celuilalt.

Linia de demarcaţie ar fi jucat rolul unei adevărate oglinzi dacă extraterestrul ar fi imitat nu numai forma exterioară, ci şi mişcările, gesturile şi mimica omului, dar se mulţumea să-l privească fix, pătrunzător, neslăbindu-l din ochi, de parcă dorea să descifreze în ei o mare şi adîncă taină. Atitudinea era aceeaşi, indiferent ce ar

fi făcut reprezentantul pămîntenilor. Expresia feței sale rămînea încordată pînă cînd omul se hotăra să se întoarcă, atunci imaginea sa din celălalt dispărea lent, într-o vibrare ușoară. Mai mulți martori au mărturisit că, în acel moment, cu o fracțiune de secundă înainte de a se stinge propriul lor chip, putuseră vedea în ochii lor un nemărginit și mut regret.

Să fi fost regretul de dinaintea sfîrșitului, al neînțelegerii reciproce sau al incapacității noastre structurale de a fi altfel ? Sau, poate, nu era regret, ci numai o vagă nostalgie ori o clipă de emoție, un fior, atîta tot și nimic mai mult.

Încercările pentru găsirea și stabilirea unui limbaj comun fură reluate cu avînt, dar nici de data aceasta nu se obținu vreun rezultat. Fiecare tentativă era urmărită de extratereștri cu chipul imobil, doar ochii li se mișcau, părînd atenți și severi — deloc ironici. Oare înțelegeau ceva, se întrebau experții, măcar faptul că noi dorim să le spunem, că vrem să le transmitem ceva ? Dacă da, de ce nu arată acest lucru în vreun fel oarecare ? Iar dacă nu, cum se face că nu înțeleg lucruri atît de simple și clare ?

Curînd, sentimentul inutilității eforturilor depuse pentru atingerea acestui țel cuprinse pe toți membrii comisiei guvernamentale. Hotărîră suspendarea încercărilor. Vor aștepta fie o nouă ipoteză care să modifice modul de abordare a acestei probleme, fie un alt fapt dătător de speranțe. Continuarea strădaniilor, aproape la întîmplare, așa cum propunea un grup de „sufletiști", în condițiile în care nu se înregistra nici un rezultat pozitiv, ar fi fost zadarnică. Se ivise prilejul și merita să se experimenteze comunicarea prin abținere, prin tăcere. O absență poate deveni, într-o anumită situație, foarte semnificativă. Nici aplicarea acestei decizii nu aduse nimic nou din partea extratereștrilor. Speranțele se năruiră. Interesul general pieri încă o dată.

Pe la mijlocul primăverii, proprietarul terenului, printr-o scrisoare alcătuită cu abilitate, a cerut guvernului unele despăgubiri pentru daunele ce le avea de suferit în urma aterizării extratereștrilor. Demersul căzu într-un

moment neprielnic. Guvernul, confruntat cu problemele neliniştitoare ale crizei economice mondiale, tocmai redusese unele capitole din buget în încercarea de a menţine inflaţia la acelaşi nivel ca şi anul trecut. În această conjunctură, a amînat darea unui răspuns clar, declanşînd o operaţie birocratică, de lungă durată, după cum se prevedea, pentru evaluarea cît mai exactă a pagubelor şi stabilirea detaliată a condiţiilor de compensare a lor. Trebuiau studiate de asemenea toate implicaţiile, avîndu-se în vedere că se crea un precedent. Pe de altă parte, societatea de asigurări refuzase plata vreunei despăgubiri, arătînd că termenii contractului nu prevedeau o asemenea situaţie. În schimb, ideea li se păru interesantă şi lansară o amplă campanie publicitară prin care se recomanda contractarea de asigurări speciale împotriva daunelor provocate, direct sau indirect, de extratereştri. Deşi primele de asigurare erau substanţiale, nu au lipsit clienţii, ceea ce dovedea, împotriva aparenţelor, că exista o anumită teamă faţă de intenţiile vizitatorilor spaţiali, cel puţin a unei părţi din populaţie.

Pe neobservate, comisia guvernamentală îşi rări numărul şedinţelor, membrii ei fiind ocupaţi tot mai mult cu alte probleme. La începutul verii, din cauza vacanţei, şedinţele fură suspendate de tot, fără a se preciza o dată pentru reluarea lor. Un secretariat permanent, format din două persoane, rezolva rarele probleme ivite, în majoritate de natură administrativă.

Paza se rărise şi ea, ajungîndu-se pentru acel imens perimetru doar la zece posturi de santinele. Controalele din partea eşaloanelor mai mari erau practic inexistente, rareori se zărea pe acolo vreun ofiţer superior. Numărul rachetelor sol-sol fusese redus la jumătate ; se dăduseră asigurări că forţele dislocate puteau face faţă oricăror împrejurări şi deci imobilizarea mai multor unităţi în acel loc nu-şi avea rostul.

Populaţia oraşului, fără îndoială, ar fi dat în curînd uitării prezenţa extratereştrilor din imediata lor apropiere, dacă nu ar fi năvălit mulţimea nesfîrşită de turişti. Agenţiile internaţionale de turism îşi făceau un titlu de glorie din a organiza o asemenea excursie. O intensă şi ingenioasă campanie publicitară asedia cetăţenii din ţările

dezvoltate îndemnîndu-i să accepte fără întîrziere oferta de a fi, pentru un scurt timp, ambasadori ai Pămîntului și ai Omenirii pe lîngă reprezentanții civilizației extraterestre. O călătorie accesibilă tuturor vîrstelor și tuturor bugetelor, vă garantăm o amintire de neuitat, în depline condiții de securitate ! Extratereștrii, prietenii noștri ! Fuseseră înființate cîteva asociații și cluburi ce-și propuneau să activeze sub această deviză.

Profesorii de biologie și științele naturii, din oraș și din localitățile apropiate, organizau excursii cu elevii. O idee minunată, avîndu-se în vedere rolul lor formativ. Grupul de copii, sub conducerea și supravegherea unui cadru didactic, se apropia cu teamă de linia de demarcație, curioși să vadă ce se va întîmpla. Totul decurgea bine, în deplină liniște și ordine pînă în momentul în care extraterestrul se transforma în om, luînd înfățișarea unuia dintre copii. În acel moment, ceilalți se dezlănțuiau eliberați de frică. Li se părea că totul nu este decît un joc frumos, izbucneau rîsete și țipete de uimire, se împingeau unii pe alții, căutînd să ajungă mai în față pentru a vedea cît mai bine. Se făceau glume la adresa celui care fusese luat drept model, precum și la adresa dublurii sale. Unii chiar se și strîmbau, atunci cînd credeau că nu vor fi văzuți de profesori. Cei doi membri din secretariatul comisiei guvernamentale presupuseră că extratereștrii s-ar putea simți ofensați din cauza comportării necorespunzătoare a copiilor și vizitele didactice încetară.

Un pictor realist avu ideea să vină acolo și să picteze după natură. Tablourile sale, reprezentînd mai mult autoportrete, se vîndură la sume fabuloase.

Invazia turiștilor nu a durat decît scurt timp. Numeroșii oameni care se apropiau pînă la linia de despărțire, marcată cîndva de camerele de televiziune, presupunea un mare număr de întrupări — ceea ce, probabil, a dus la o „oboseală" și la o „epuizare" a *lor*. Treptat numărul aparițiilor extratereștrilor s-a redus. Uneori treceau și două-trei zile fără să mai fie văzuți. Ce se întîmpla cu ei, să se fi îmbolnăvit ? Nu s-a putut afla niciodată.

Nemaiavînd pentru ce veni, vizitatorii s-au rărit și ei, iar odată cu venirea iernii locul deveni pustiu. Iepurii,

păsările sau cîte un cîine rătăcit de oraș mai însufleteau locul acoperit cu zăpadă.

În primăvară, cîmpul se umplu de verdeață presărată cu flori galbene și mărunte. O dată pe săptămînă trecea pe acolo în misiune oficială un funcționar în pragul pensionării. Se plîngea oricui era gata să-l asculte, de ingrata însărcinare primită. Cînd epuiza acest subiect, începea să-și facă planuri, cu glas tare, asemeni unui adolescent.

Comandantul subunității de pază, un tînăr ofițer, scria în fiecare săptămînă rapoarte plictisitoare, semănînd unele cu altele ca două picături de apă, pe care nu le mai citea nimeni. Se săturase și el de atmosfera aceea monotonă și încerca, pe diferite căi, să obțină mutarea la o altă unitate.

Cînd vremea era frumoasă, mai ales sîmbăta și duminica, rareori în cursul săptămînii, apăreau unu, doi sau trei vizitatori, ajunși din întîmplare sau dornici de o plimbare în afara orașului. Intrau nestingheriți în perimetrul împrejmuit și se apropiau agale, în pas de plimbare, de linia virtuală de demarcație, peste care nimeni nu reușea să treacă.

Dacă erau o fată și un băiat se țineau ostentativ de mînă, scăpați de prezența inhibitoare a mulțimii. Cîteodată, se mai întîmpla să apară un extraterestru și faptul era interpretat ca un semn de bun augur, vor avea noroc în viață. O dată lua chipul bărbatului, iar altă dată chipul fetei ; se așeza pe iarbă, încrucișa picioarele sub el, turcește, sau trăgea numai în sus genunchii și își rezema de ei pumnii în care înfigea vîrful bărbiei. Își privea țintă vizitatorii, ca la început, cu cîteva luni în urmă, dar fără acea curiozitate nestăpînită, ci cu blîndețe și regret. Un zid invizibil, misterios, de netrecut, părea să-i despartă.

Stăteau așa, omul și dublura sa enigmatică, privindu-se ochi în ochi, pămînteanul stăpînit de emoție, cu inima bătînd să-i sară din piept, iar celălalt, cine știe ?

Acum, pentru prima dată, străinul avea inițiativa și pleca cel dintîi. Omul se despărțea de imaginea sa neascultătoare, pătruns de tulburarea despărțirii de un prieten. Cîte un suflet sensibil, înclinat spre visare, exagerat de emotiv, putea fi văzut ștergîndu-și colțul ochilor. Plecau lăsînd în urmă poarta de fier, ce ar fi stat deschisă

în permanență dacă nu ar fi fost și vîntul care să o mai miște încoace și încolo. Se urcau în mașinile parcate la marginea șoselei și porneau spre oraș, fără dorința de a se mai întoarce.

Într-o dimineață caldă de vară, din nava cosmică de la marginea pădurii ieșiră neobservate două siluete ce păreau a fi doi oameni. Se îndepărtară spre pădure, cu siguranță, de parcă mergeau pe un drum foarte bine cunoscut. Trecură gardul printr-o spărtură veche, traversară în liniște pădurea, avînd grijă pe cît posibil să nu calce pe crengile uscate și intrară în oraș, pierzîndu-se în mulțimea de pe străzi.

A doua zi dimineața nava cosmică nu mai fu văzută, dispăruse în timpul nopții, la fel de discret precum venise. Militarii unității de pază n-au putut spune cum anume s-a întîmplat.

Își zări pentru o secundă chipul luminat de razele soarelui reflectate în luciul geamului. Surprins, închise ochii. De cînd nu mai intrase într-un bar, așa, ca altădată, cu băieții ? De cînd s-a căsătorit. Renunțase la viața aceea pe neștiute, fără vreun regret. S-a trezit deodată om la casa lui, tată a doi copii. Mai fusese cu prietenii și după căsătorie prin localurile din centru sau pe la cîte un birt din marginea orașului, după cum se nimerea, dar nu mai era ca înainte și nu se mai mîndrea cu aceste escapade.

Acum, însă, se simțea ca altădată ; intrase cu aceeași dorință de a întîlni pe cineva, pe oricine, numai să aibă cu cine sta de vorbă.

Orbit încă de lumina puternică de afară, se îndreptă cu mers nesigur spre bar și ceru un coniac mare. Sorbi puțin din el, nerăbdător, apoi se întoarse și cercetă mesele, nu văzu nici un cunoscut. Dădu pe gît restul din pahar ; mai ceru un rînd. Căută o masă liberă și se așeză. În stație, cînd coborîse din tramvai, atent să nu alunece pe zăpada bătătorită, nu se gîndea că va veni aici. Nu-și făcuse un program anume pentru după-amiaza aceea ; ar fi avut toate motivele să creadă că ea se va desfășura asemeni celorlalte — treburile casei, copiii, televizorul. Ideea îi venise pe neașteptate, chiar în dreptul localului ; se hotărîse brusc, cedînd parcă insistențelor cuiva. Un singur pas fusese necesar, pasul ce-l abătuse din drumul obișnuit, pentru a-l face să se simtă alt om, eliberat de tot ceea ce îl apăsa. Se va putea gîndi la situația sa cu detașarea unui străin oarecare. Îi veniseră în minte cuvintele repetate de nenumărate ori de soție : „De ce te vîri în treaba asta, de ce tocmai tu, nu puteai lăsa pe altcineva ? Cine a mai auzit de o asemenea poveste, dacă mă întreabă lu-

mea cu ce te ocupi, eu ce am să spun ? Vrei să rîdă toţi de noi ?" „Nu, de renunţat nu se poate, s-ar supăra şi cine ştie ce ar mai ieşi din asta ; să mai aşteptăm puţin, vom găsi noi o cale." Tare ar fi vrut să-i spună „nu înţelegi nimic, habar n-ai ce se întîmplă, vorbeşti numai ca să te afli în treabă", dar nu avea nici un rost ; se abţinea de fiecare dată.

Era încă întuneric şi fulgii puteau fi văzuţi doar în jurul lămpilor cu neon, semănînd cu zborul agitat al insectelor în nopţile de vară. Funcţionarii soseau pe rînd. Cineva pornise un tranzistor şi o muzică veselă, interpretată la acordeon, umplu încăperea. Femeile îşi schimbau cizmele incomode cu pantofi uşori, de interior. Îngrijitoarea termina de şters praful de pe ultimele birouri. Într-un colţ se înfiripase o discuţie despre filmul transmis cu o seară înainte la TV, cineva nu-l văzuse şi dorea să ştie despre ce fusese vorba, pierduse ceva bun sau nu ? O fată trecu ducînd un ibric plin cu apă şi cîteva ceşti, aşezate una peste alta, încă ude.

Unul din colegii lui Teo Gil se apropie de el, îi puse mîna pe umăr pentru a-l face atent şi-i spuse :

— Bună, Teo, te cheamă şeful pînă la el.

— Am să mă duc, mulţumesc.

Teo Gil se ridică, îşi dezbrăcă sacoul pe care îl purta numai la serviciu şi îşi luă haina de oraş, apoi ieşi fără grabă, căutînd să cîştige timp, „dacă mă cheamă aşa de dimineaţă, la prima oră, înseamnă că e ceva important, dar ce ?"

În faţa uşii masive, capitonate, îşi verifică nodul cravatei, duse mîna pe deasupra părului pentru a pune în ordine vreun fir răzleţ. Făcîndu-şi curaj, bătu în plăcuţa metalică în care era fixată clanţa, singurul loc unde ar fi putut, cît de cît, face zgomot. În clipa următoare va deschide uşa şi imediat va trebui să-şi dea seama care este atmosfera, în ce ape se scaldă şeful, dacă e singur sau dacă se mai află cineva în birou — nu trebuia să se lase luat prin surprindere.

Întredeschise uşa şi întrebă :

— Se poate ?

— Poftiți, răspunse șeful de serviciu, pe un ton neutru. Nu era nici supărat, nici bine dispus, mai degrabă enigmatic ; pregătea ceva ?

— Luați loc, vă rog. Ieri am primit o adresă care vă privește în mod direct, începu el, presupun că știți despre ce e vorba.

— Mărturisesc că nu am nici cea mai mică bănuială ; vreo reclamație ?

— Ah, nu, nu este o reclamație, spuse repede, dezamăgit, șeful de serviciu, este cu totul altceva și îmi vine destul de greu să cred că nu știți la ce se referă. Poate nu vă amintiți ? Oricum, faptul e consumat și nu se mai poate schimba. Sînteți cumva nemulțumit de încadrarea pe care o aveți ? Să știți că noi vă apreciem foarte mult, sînteți unul dintre funcționarii noștri cei mai buni. Seriozitatea, meticulozitatea și, în general, calitatea lucrărilor au creat o frumoasă impresie. Chiar zilele trecute am discutat cu directorul adjunct despre trecerea dumneavoastră într-un post cu o răspundere sporită, unde, de ce să nu o spunem, veți avea și o retribuție mai mare. Nu este exclus ca la ora aceasta să se fi luat deja o hotărîre, dar mă tem că e prea tîrziu. Șeful de serviciu se opri și își aprinse țigara pe care o învîrtise un timp între degete, îi dădea posibilitatea lui Teo Gil să-și ceară scuze pentru nerecunoștința de care se făcuse vinovat. Dar Teo Gil era prea nedumerit pentru a spune ceva. Nu înțelegea deloc ce vrea șeful de serviciu de la el, ce i se reproșa și, mai ales, ce era cu adresa aceea despre care ar fi trebuit să știe. Văzu primii nori de fum albăstrui lovindu-se de suprafața biroului și împrăștiindu-se.

— Aș putea să citesc și eu adresa la care vă referiți ? îndrăzni timid Teo Gil.

— Desigur, cum să nu, și-i întinse peste masă o foaie de hîrtie pe care recunoscu antetul cu litere groase al forului superior. O prinse cu amîndouă mîinile pentru a-i opri tremurul și citi cu înfrigurare cele două-trei rînduri care anunțau sec aprobarea transferului său, în interes de serviciu, la *Institutul de cercetări fundamentale*. Urmau semnătura și ștampila. Nu ceruse și nici măcar nu se gîndise să plece în altă parte. Să fie o farsă la mijloc ? Își

aminti de una făcută cuiva, la un alt serviciu ; cît se mai distraseră cu toţii atunci pe seama celui în cauză ! Venise şi rîndul lui acum ? În fond, o semnătură se poate imita iar ştampila nici nu se vedea prea bine !

— Cred că este o farsă, cineva probabil nu are ce face şi şi-a găsit astfel o ocupaţie.

— Nici vorbă, cum să fie o farsă ? Actul a sosit oficial, prin registratură.

— În cazul acesta, vă declar că nu am întreprins nici un demers în acest sens ; dacă aş fi făcut-o, de ce nu aş recunoaşte, din moment ce există aprobarea ? Şi, pe urmă, de ce să plec ? M-am obişnuit aici, cunosc lucrările, mă înţeleg foarte bine cu colegii, lumea mă cunoaşte, sînt mulţumit de retribuţie... nu am motive pentru a pleca, spuse pe nerăsuflate Teo Gil, temîndu-se că nu este suficient de convingător. Simţea că ar fi trebuit să vorbească mult, să vină cu o mulţime de argumente, unul după altul, să-l copleşească, dar se opri furat de o idee la care nu se gîndise : dar dacă vor să scape de el şi această hîrtie, cam ciudată şi neobişnuită, nu era decît un pretext nu prea abil ? Poate găsiseră pe altcineva pentru postul lui şi acum îl trimiteau cine ştie unde. Dar de ce era nevoie de toată această înscenare ? Căută să descopere pe chipul şefului său confirmarea bănuielii.

— În sfîrşit, nu am intenţia să întreprind o anchetă pentru a stabili dacă aţi cerut transferul — sînteţi liber să o faceţi. Am dorit doar să vă exprim regretul meu că ne părăsiţi ; aş fi dorit, deasemenea, să cunosc motivele care v-au determinat să luaţi o astfel de hotărîre dar, dacă insistaţi să susţineţi că nu ştiţi nimic, permiteţi-mi să vă dau un sfat : lămuriţi în cel mai scurt timp acest „mister", apoi informaţi-mă şi pe mine. V-aş recomanda să nu începeţi cu... şi arătă în sus cu degetul mare al mîinii drepte, s-ar putea să se irite, ştiţi bine cît sînt de susceptibili. Cel mai bine ar fi să mergeţi la acest institut, cu siguranţă că vă vor putea lămuri.

•

Din cauza alcoolului se încălzise, doar picioarele le mai simţea reci. Se dezbrăcă de palton şi-l puse pe scaunul alăturat. Numărul clienţilor crescuse, dar nu zărea nici

o figură cunoscută. Înghesuiți în jurul meselor joase, incomode, discutau absorbiți ; nu-i interesa ce se întîmplă în jurul lor, trăiau în mica lor lume. Erau clienții obișnuiți ai localului și păreau să se simtă foarte bine. Teo Gil își muta privirea de la un grup la altul, ar fi dorit să știe despre ce vorbesc ; cîte un cuvînt izolat, fără înțeles, ajungea pînă la el. Ce-ar fi dacă s-ar muta lîngă un asemenea grup și ar încerca să intre în vorbă cu ei ?

Ajunse la adresa căutată ; în zadar se uită după vreo placă sau alt însemn care să ateste că acolo se afla o instituție oficială. Privită din stradă, grădina din spatele gardului și casa, atît cît se putea zări, păreau un domeniu particular. Regretă că nu telefonase mai înainte. În afara unei poteci înguste, care trecea pe sub pomii albi, încărcați, zăpada era neatinsă.

Apăsă pe clanță și poarta se deschise fără să scîrțîie, cu o neașteptată ușurință. Porni spre intrarea monumentală a clădirii, protejată de un imens acoperiș de sticlă sprijinit pe o frumoasă broderie de fier forjat. Două scări impunătoare porneau de o parte și de alta a ușii, ținînd în îmbrățișarea lor un havuz cu marginile din piatră acoperită pe alocuri de licheni. Bazinul era gol. Clădirea și acoperișul de sticlă îl protejaseră împotriva ninsorii, altfel nu părea să se fi îngrijit nimeni de el. Pe amorașii din piatră de la capătul scărilor zăpada viscolită îi îmbrăcase într-o manta subțire, albă.

„Mai mult ca sigur că pe aici au trecut cîndva trăsuri", își spuse Teo Gil, stînd pe peronul larg, din fața clădirii. Era liniște, în afară de țăcănitul slab și intermitent al unei mașini de scris, nu se auzea nimic, nici măcar murmurul îndepărtat al orașului. „Zăpada absoarbe orice zgomot", observă el.

Privi în sus ; iedera desfrunzită, neagră dădea fațadei un aspect sumbru. „Vara trebuie să fie o minunăție", presupuse încîntat Teo Gil și se decise să urce scările și să pătrundă în clădire, mînat de curiozitatea de a vedea cum arată casa pe dinăuntru.

Nu s-ar fi mirat de fel dacă, în holul mare, impozant, cu parchetul lustruit strălucitor, cu covor persan în mijloc, cu scară interioară din marmură roşie şi candelabru imens, cum numai în biserici mai întîlnise — ale cărui ornamente delicate de cristal păreau că se vor risipi la cea mai uşoară adiere — ar fi apărut de undeva un lacheu într-o ţinută impecabilă şi i-ar fi luat paltonul şi căciula, aşa cum văzuse în serialele prezentate la televizor.

Oamenii care lucrează într-un asemenea loc trebuie să fie nişte fiinţe superioare, nişte oameni foarte distinşi şi rafinaţi. Femeile trebuie să fie foarte frumoase şi probabil că discută între ele, despre problemele lor, franţuzeşte. Găsi că toate acestea erau un lucru minunat. Nu îndrăznea să spere că de acum înainte va lucra aici. I-ar fi plăcut tare mult, deşi era cam departe de casă şi staţia de autobuz nu se afla în apropiere. Tot răul spre bine, îşi cita în gînd zicala populară, dacă vor să scape de el, cu atît mai bine. Trudise cîţiva ani buni pentru ei, îşi irosise întreaga tinereţe mîzgălind hîrtii, şi cu ce se alesese de pe urma conştiinciozităţii sale ? O leafă ca oricare alta şi o poziţie modestă în societate. Şefii vorbeau frumos cu el, îi spuneau „dumneavoastră", deşi era mai tînăr, îl evidenţiau în şedinţe, din cînd în cînd a fost şi premiat, dar nici unul n-a dorit să-l cunoască mai îndeaproape, să-i vadă familia, nici unul nu l-a invitat la vreo ocazie, sau numai în vizită. Ei aveau cercul lor iar Teo Gil pe al său, prietenii cu care mergea vara la o bere, vecinii din bloc sau cîţiva foşti colegi de liceu, doi-trei dintre cei care nu intraseră nici ei la facultate.

Fusese cinstit, nu luase nici măcar un ac sau o hîrtie ca să ducă acasă, iar mulţumirea aceasta, acum, cînd era convins că voiau să scape de el, nu compensa nimic.

Dacă va lucra aici, într-un loc atît de frumos şi de liniştit, va trebui să se schimbe, să fie un alt om, să se şlefuiască, dar cum anume se va întîmpla nu-şi dădea prea bine seama. De exemplu, nu-şi va mai putea aduce la gustare din salamurile ieftine care răspîndeau un miros puternic de mezelărie cînd deschidea servieta. Mirosul acela i se păruse întotdeauna vulgar, dar nu-l deranjase niciodată ; crezuse că este un semn de robusteţe şi să-

nătate. Acum își dădea seama că se înșelase. Se va uita la ceilalți și-și va aduce de mîncare ce-și aduceau și ei.

Încotro să se îndrepte, cui să i se adreseze ? Dacă ar fi fost un portar — îi descoperise cabina goală, imediat în stînga intrării — ar fi fost simplu. De la etaj se auzea mașina de scris, cineva lucra fără grabă, bătînd energic fiecare literă. Fiind singurul semn de viață, porni pe scări în căutarea acelei persoane.

Ajuns la primul cat, se întoarse și cuprinse dintr-o dată întregul hol, candelabrul era acum mult mai aproape, desvăluindu-și întreaga splendoare. Într-o parte se deschidea un coridor luminat printr-un vitraliu mare aflat la capătul lui. Se opri în fața unei uși pe care citi „personal" ; din spatele ei se auzea țăcănitul mașinii de scris. Ciocăni timid la ușă, apoi intră.

Încăperea, mult mai mică decît se așteptase, era ocupată aproape în întregime de un imens birou, așezat în mijloc — închizînd ușa, te aflai fără voie chiar în fața lui. Mobilierul era completat de două dulapuri metalice, două scaune tapisate și o măsuță pentru telefon, pe a cărei etajeră se aflau puse de-a valma dosare cu acte, reviste și ziare vechi. În dreptul ferestrei, un suport de flori, înalt, diform, răpea și puținul spațiu ce mai rămăsese.

La birou, în spatele unei mașini vechi de scris, stătea un bărbat de vreo cincizeci și ceva de ani, cărunt, cu un început de chelie. Pielea feței, întinsă, fără riduri, trăda o sănătate de fier. Îl examină rapid pe Teo Gil, din cap pînă în picioare, și-l întrebă oarecum surprins :

— În ce problemă ?

— Am venit să cer o lămurire. Am aflat că mi s-a aprobat transferul la instituția dumneavoastră deși, subliniez, eu nu l-am cerut niciodată. Cum se poate întîmpla așa ceva ?

— Se poate, se poate ! Ce nu se poate ? Vă numiți — dați-mi voie să vă caut dosarul — Geo Til, dacă nu mă înșel...

— Mă scuzați, Teo Gil.

— Și eu cum am spus, nu tot așa ? și puse pe birou, după ce mutase mașina de scris într-o parte, un dosar pe care scria frumos, cu tuș negru, numele său. Credeți cumva că nu vă cunosc, și bătu cu palma în copertă, vă înșelați.

Aici este trecut totul. Răsfoi absorbit cîteva pagini, cu vădită încîntare ; admira scrisul mărunt și ordonat. Parcurgea foile fără să le citească, oprindu-se ici-colo, doar pentru a examina un cuvînt sau o linioară care-i atrăgeau atenția. Știți dumneavoastră cîtă muncă se ascunde aici, cîte ciorne au fost necesare pentru a arăta în final așa, fără nici o ștersătură, fără să trădeze nici o ezitare ? Este un scris sigur, precis, nu inspiră nici o îndoială, o adevărată operă de artă. Puteți fi mîndru.

Teo Gil observă că în spațiul îngust dintre cele două dulapuri era montată o oglindă de înălțimea unui om. În timp ce vorbea și gesticula teatral, bărbatul din fața sa se studia cu o încîntare evidentă. La început arunca doar cîte o ocheadă, ferindu-se să fie văzut, treptat renunță la orice prudență, atras și sedus de propria imagine. Poza cu mîinile la spate, timp în care ducea un picior înainte, sau gesticulînd cu haina deschciată, ori se admira cu mîna ridicată la piept, prinsă cu degetul mare de nasturele cel mai de sus, într-o atitudine napoleoniană. Cînd se oprea din vorbit, pe fața lui înflorea un zîmbet satisfăcut.

Teo Gil era stînjenit, nu ar fi dorit să afle acest mic secret al funcționarului de la „personal". Mai bine să se gîndească la ale sale. Dosarul din fața sa nu era prea gros și se întrebă cum putea fi cuprinsă întreaga lui viață de pînă atunci în cîteva pagini. Dacă ar descrie amănunțit numai o singură zi, ar umple o carte întreagă. Auzise de la cineva, parcă de la o nepoată, că un scriitor celebru a și făcut acest lucru. De scris era scris frumos și îngrijit, cel puțin după cît vedea de la distanță, dar ar fi dorit să știe și ce anume se spunea despre el acolo.

— De ce nu vă faceți comod, puneți-vă paltonul în cuier, oricum va trebui să mai rămîneți aici și să discutăm pe îndelete. De altfel nici nu aveți cu cine altcineva discuta, sînt singur aici. Toți ceilalți, de la director la secretară, sînt plecați, spuse funcționarul.

— Unde sînt plecați, vă mutați cumva în alt sediu ?

— Nu ne mutăm. Clădirea aceasta, așa cum este ea, veche, se potrivește foarte bine cu profilul institutului nostru. Sînt plecați într-un sat, mai bine zis cătun, pentru a realiza o cercetare, ceva foarte interesant.

— Aș dori să știu pe ce post voi fi încadrat și la ce serviciu ; la contabilitate, la administrativ ?

— Foarte rău că nu v-a spus nimeni și v-au lăsat în necunoștință de cauză ; dar, dacă mă gîndesc mai bine, nici nu avea cine să vă dea explicațiile necesare. Mai întîi, spuse funcționarul în timp ce strîngea în palma făcută căuș niște firimituri de pe masă, nu este vorba nici de contabilitate, nici de administrativ : dumneavoastră veți fi încadrat pe post de cercetător științific principal și veți avea o misiune cu totul specială. Teo Gil rămase perplex, interlocutorul său vorbea serios sau își bătea joc de el ?

— După cîte știu, pentru a fi cercetător e necesar să ai studii superioare, iar eu nu am decît liceul și o școală financiară, așa că nu văd cum...

— Nu este nici o problemă, s-a obținut derogarea.

— Mai sînt și alte aspecte. De unde știți că am aptitudini pentru munca aceasta și că voi face față ? Pe de altă parte nu am spus încă dacă sînt de acord să mă transfer, dacă nu-mi convine ? Sau părerea mea nu contează ? După felul în care s-a procedat pînă acum, așa s-ar părea, conchise Teo Gil, iritat de faptul că nimeni nu-l consultase, doar despre el era vorba și nu despre altcineva.

— Un lucru vreau să precizez de la început : dacă nu vreți, nimeni nu vă va obliga să vă transferați ; noi sperăm totuși că veți fi de acord. Alegerea dumneavoastră nu s-a făcut la întîmplare, ci pe baza unor criterii foarte riguroase, sîntem convinși că veți face față cu succes. Ce mai încoace și încolo, sînteți omul de care avem nevoie. Teo Gil se simți măgulit ; îi plăcuse întodeauna să muncească și se mîndrea cu asta. Nu fugise niciodată de noi sarcini, cum făceau adesea colegii săi, nu pentru că n-ar fi fost în stare să scornească pe moment vreun pretext oarecare, ci pentru că, așa considera, nu era de demnitatea lui să se folosească de asemenea mijloace. În tinerețe, cum îi plăcea să spună, de fapt după terminarea școlii financiare, așteptase zadarnic să se întîmple ceva, ce anume, nu știa. Trăise cîțiva ani într-o stare de euforie, degajînd atîta energie încît îi contaminase și pe cei din apropierea sa. Fusese un fel de beție. Se avîntase cu încredere. Lucrurile i se păreau foarte simple și clare, de exemplu : după faptă și răsplată.

Aşteptase cîţiva ani să se întîmple acel sperat „ceva". Crezuse că laudele şi aprecierile nu sînt decît un semn a ceea ce va urma. Dar nu se întîmplase nimic şi, încet, încet, s-a retras în sine — se maturizează, au căzut de acord colegii — a devenit mai precaut şi puţin mai distant ; se terminase efervescenţa, strălucirea. A îmbătrînit, au decis aceiaşi colegi, după ce Teo Gil se instalase într-o vîrstă incertă.

Iar acum, în sfîrşit, cineva îl descoperise şi i se apreciau calităţile. Un lucru reţinuse : fusese preferat altora, cine ştie dintre cîţi se făcuse alegerea ! Putea fi mîndru. Simţea că renaşte, că recapătă forţa şi ambiţia din tinereţe. Fără să vrea strînse pumnul drept şi-l lovi încet de palma mîinii stîngi, făcută căuş.

— Aş dori să ştiu care îmi vor fi atribuţiile, ce anume voi face ?

Faţa funcţionarului deveni dintr-o dată gravă :

— Vă rog să mă ascultaţi cu cea mai mare atenţie, *dumneavoastră veţi putea face orice doriţi.* Nu numai în sensul că aveţi voie, ci şi în sensul că aveţi posibilitatea materială de a realiza orice idee. Este suficient să doriţi un lucru şi el se va îndeplini.

Teo Gil era convins că nu înţelegea bine ; unde s-a mai pomenit un post în care să faci ce-ţi trece prin cap ! De aceea întrebă :

— Dacă aş vrea, aş putea să stau şi acasă sau să mă plimb, în loc să vin la serviciu ?

— Exact, şi chiar veţi fi plătit pentru asta. Dar, vă rog să nu scăpaţi din vedere un fapt, noi v-am ales pe dumneavoastră, o persoană cu un puternic sentiment al datoriei. Aşa că sînt sigur de un lucru în ceea ce vă priveşte : nu o să acceptaţi să primiţi nişte bani nemunciţi, nemeritaţi. Pentru noi, adică pentru institut, este important să întreprindeţi ceva, orice doriţi, nu veţi suferi nici o limitare. Sper să nu-mi înşelaţi aşteptările. Mi-ar părea rău.

— Aş vrea o îndrumare, o indicaţie... Cu ce să mă ocup ? Aşa, singur, nu-mi prea dau seama ce ar trebui să fac. Sînt pus într-o situaţie cu totul neobişnuită...

— V-am spus, veţi face tot ceea ce credeţi de cuviinţă, aveţi deplina libertate de alegere. Totul este posibil pen-

tru cel care va ocupa postul acesta. Veți fi posesorul unei forțe colosale, aș spune nelimitate.

— Vreți să spuneți, îngăimă Teo Gil, că, dacă aș dori o mașină și un șofer personal, aș putea avea ?

— Desigur, dar este un fleac. Ar trebui să vă gîndiți la lucruri mai serioase și mai importante.

Teo Gil îl urmări cum își așază tacticos coatele pe masă, cu aerul unui om plictisit, dar și amuzat de naivitatea cuiva ; aștepta o nouă întrebare. Fără îndoială, gîndi Teo Gil, își bate joc de mine. Cine ar putea să ia în serios asemenea aberații ! O fi băut ? Era cît pe ce să-și facă o impresie bună despre el. Cum te poți înșela la prima vedere ! Continuă jocul, fără să-și trădeze gîndul.

— Pot să mă gîndesc la ceva mai dificil ?

— Desigur, veni imediat răspunsul.

— Dacă, de exemplu, aș vrea ca de mîine să nu mai existe cancer, se poate ? puse Teo Gil întrebarea pe care o credea încuietoare.

— Depinde numai de dumneavoastră, dar am impresia că nu am fost prea clar : puteți să obțineți tot ceea ce a fost realizat și este oferit spre vînzare. Să presupunem că ați dori să mergeți pe Marte. Înseamnă că mîine vă veți urca în nava care vă va duce pînă acolo ? Nicidecum, veți putea doar organiza și finanța o asemenea expediție, cumpărînd tot ceea ce este necesar și angajînd personalul corespunzător.

— Bine, dar asta costă imens, de unde atîția bani ?

— Această problemă nu trebuie să vă preocupe. Mulțumiți-vă să știți că la dispoziția dumneavoastră există asemenea sume.

— Nu vă temeți că aș putea să folosesc în scopuri personale o parte din aceste posibilități ?

— Noi avem încredere în dumneavoastră, știm că datoria precum și normele morale nu vă sînt indiferente. Ne bazăm pe om, pe conștiința sa. Atunci cînd veți înțelege ce uriașe posibilități vă stau în față, cînd veți înțelege că personalității dumneavoastră i s-a deschis o cale unică, atunci veți fi mîndru și ne veți mulțumi. Din clipa în care veți veni la noi, nu veți mai face parte dintre nenumărații oameni care se deosebesc între ei doar prin as-

pecte insignifiante. Veți fi deasupra tuturor, veți fi un ales, pentru că spiritul va putea dori și realiza aproape orice ; prin depărtarea barierelor obișnuite la distanțe infinite, Eul dumneavoastră va fi nelimitat, va fi și el infinit. Vom fi cu toții martorii unei transformări uimitoare. Mă întreb, nu fără înfiorată teamă, dacă peste cîtva timp vă voi mai înțelege, voi mai putea să discut cu dumneavoastră sau, atingînd înălțimi spirituale atît de mari, veți fi inaccesibil și rolul meu se va reduce la a spune celorlalți, iată-l pe cel care...

Coborînd scările de marmură, nedumerit încă de discuția avută, neștiind cum să înțeleagă ce aflase la „personal", Teo Gil observă o mișcare în cabina portarului. Construită din lemn și semănînd din cauza geamurilor mari cu un acvariu, nu se potrivea deloc cu delicatele ornamentații în stuc sau cu frumosul candelabru. Din semiîntuneric apăru paznicul, îmbrăcat în uniforma obișnuită, ținînd chipiul puțin pe ceafă. Se vedea imediat, chiar fără să se miște, că hainele, deși nu-i erau nici prea mari și nici prea mici, nu i se potriveau de fel, părea ca scos din cutie, de parcă juca rolul paznicului model.

Portarul îl aștepta lățindu-și zîmbetul tot mai mult, pe măsură ce Teo Gil se apropia. Cînd ajunse în dreptul lui, zise :

— Dumneavoastră trebuie să fiți, de bună seamă, noul nostru cercetător, altcineva nu ar avea de ce să vină acum cînd sînt plecați cu toții. Îi întinse mîna mare, solidă, cu degetele deformate de muncă și i-o strînse puternic, făcîndu-l să simtă nodurile bătăturilor. Numele meu este Panait. Mai sînt încă doi paznici, o să-i cunoașteți. Eu sînt cel mai vechi dintre ei și știu cam tot ce se întîmplă în institut.

Era încîntat că găsise pe cineva care să-l asculte. Trăsăturile aspre ale feței, pielea bătută de vînt și înnegrită de soare îi plăcură lui Teo Gil. Probabil că stă într-unul din satele din apropierea orașului și face zilnic naveta, își zise el. Are gospodărie, grădină, curte plină de păsări, pomi de tot felul și, bineînțeles, 3—4 butuci de viță de vie din care face în fiecare toamnă cel puțin un butoi de vin, dat gata pînă la sfîrșitul iernii. Obrajii roșii, cu vinișoare vizibile, exprimau sănătate și vigoare. Așa viață mi-ar

plăcea și mie, și Teo Gil se lăsă furat de o amintire. Odată, într-o sărbătoare, fusese invitat de un coleg de serviciu la el acasă, la sat. Gustase atunci dintr-o fericire necunoscută. I-ar fi plăcut să aibă o asemenea gospodărie, să stea la aer, liniștit, să sape în grădină, să repare un gard, o streașină putrezită sau să stropească via, să se poată bucura de lucrul ieșit din mîna sa, să poată fi admirat pentru aceasta. Atunci realizase că i se făcuse lehamite de birou, și toate hîrtiile de acolo își pierduseră valoarea. Asta era viața, adevărata viață, își spuse, și ceva în el se descătușase. A doua zi, totul reintră pe făgașul obișnuit. Plimbarea de la țară rămase ca un vis.

— De cînd veniți la noi ?

— Mi s-a spus că aș putea și de mîine, dacă reușesc să-mi fac formele și să lichidez problemele în curs.

Dădură din nou mîna și Teo Gil ieși în lumina strălucitoare a zăpezii ; strînse pleoapele cu putere, lăcrimînd. În urma sa, portarul rămase în ușa deschisă, ținînd picioarele ușor depărtate, ca un marinar pe puntea unui vas.

Ajuns înapoi la serviciu, colegii aduseră imediat vorba despre transferul lui, incitați de neașteptatul eveniment, care le oferea un subiect de discuție. Unii au deplîns hotărîrea lui de a pleca ; alții s-au arătat mai rezervați, treceau peste opinia lor, zicînd : dacă tu crezi că așa e mai bine, înseamnă că așa trebuie să fie ; apoi i-au pus cîteva întrebări concrete, ce funcție o să aibă, cu cît va fi plătit, dacă va primi ceva sporuri etc. — lăsînd să se întrevadă o urmă de invidie de care nu erau conștienți. „Puțin le pasă dacă plec sau nu, își spuse Teo Gil, vor mai vorbi o zi sau două despre mine, dacă se va întîlni cu unul dintre ei pe stradă, acela va anunța în birou, știți, l-am văzut pe Teo și arată așa și pe dincolo, și a zis că... dar asta numai pînă în primăvară, apoi voi deveni un străin despre care nu este cazul să aduci vorba".

După ce a întocmit formele necesare transferului și a obținut semnăturile prevăzute, și-a deschis geanta mare, de piele, îngrămădind în ea mărunțișurile personale care se adunaseră în decursul anilor pe fundul sertarelor : pixuri și creioane de diferite culori, o ascuțitoare, două perii, una de haine, alta de pantofi, cîteva reviste vechi, un carnețel cu însemnări, un toc de ochelari, două rigle știrbite și un

echer, un toc, peniţe pentru tuş, şervetul în carouri pe care mînca, cutioara cu sare, o batistă uitată, prosopul şi săpuniera, o agendă veche etc. Trecu apoi pe la fiecare coleg ; le-a strîns mîinile, au mai schimbat cîteva amabilităţi, şi-au făcut promisiuni reciproce că-şi vor telefona şi că se vor mai vizita ; unora dintre ei, cu care se înţelesese mai bine, le-a repetat un spirit nu prea izbutit : nu mi-a fost dat să ies la pensie de aici. Şeful de serviciu s-a scuzat, spunînd că totul a mers foarte repede, colectivul ar fi dorit să-i facă un cadou, dar nu au avut timp să se pregătească, apoi i-a mulţumit pentru serviciile aduse, regretînd că trebuie să se despartă ; în încheiere i-a urat succes la noul post.

Ieşind din clădirea instituţiei, de data aceasta ca un cetăţean obişnuit, şi-a dat seama că s-a tulburat cel mai tare atunci cînd un alt funcţionar i-a dezlipit de pe legitimaţie fotografia, restituindu-i-o şi apoi a rupt în două, neglijent, cartonul galben, orb fără imaginea sa ; bucăţelele de hîrtie le-a aruncat nepăsător la coş „Dar nu e o înfrîngere, este o victorie, este recunoaşterea normală şi de mult aşteptată a muncii mele plină de seriozitate şi devotament." îşi repetă apărîndu-se de umbra regretului ce apăruse într-un ungher al sufletului. Îi plăcuse să creadă că fără el nu se poate şi, dacă ar pleca, activitatea se va opri. Iată, a plecat, nu mai era acolo şi lucrurile mergeau înainte fără să se observe vreo schimbare. Surîse, trecînd astfel peste durerea ascuţită a strîngerii de inimă. Nu avea de ce să-i pară rău, trebuia să se bucure. Evenimentul se cerea sărbătorit... Sîmbătă va organiza o mică petrecere. „Voi începe o viaţă nouă, plină de o responsabilitate superioară," şi trecu grăbit strada, atent să nu se dezechilibreze din cauza servietei supraîncărcate.

*

Afară deja se întunecase. Într-un colţ cineva începu să cînte încet. Simţi coniacul coborînd pe gîtlej şi încălzindu-i stomacul. „Bun, merge foarte bine pe frigul ăsta, nu-mi amintesc de cînd nu am mai avut o iarnă aşa de grea. S-a întors vremea de demult", spuse Teo Gil. „Da, da, de mult nu am mai avut atîta zăpadă, îşi răspunse tot

el, se bucură copiii. Ai mei stau toată ziua afară, vin acasă uzi și înghețați, mi-e teamă să nu răcească, dar lor nici nu le pasă". Fumul de țigară, zgomotul monoton al vocilor, căldura îmbibată cu mirosul oamenilor și alcoolul îl moleșeau. „Probabil că și ceilalți au necazurile și problemele lor, și suferă ca mine" ; îi îmbrățișă cu o privire blîndă, părintească. „Nu cred că m-au ales prea bine, alții s-ar fi descurcat mai ușor ; e drept, sînt doar la început, cine știe, mai încolo s-ar putea să mă obișnuiesc. Unde lucram înainte era mai ușor, aveam un regulament amănunțit și clar, pentru orice situație era o rezolvare ; respectîndu-l, nu aveai nici un fel de bătaie de cap, te puteai duce liniștit acasă — nu avea nimeni ce să-ți reproșeze, chiar de ți-ar fi căutat nod în papură. Dacă apărea vreun caz ce nu era prevăzut în instrucțiunile de serviciu, fapt destul de rar, mă duceam la „șefu'" și, cum zicea el, așa făceam, fără bătaie de cap și complicații. Aveam toate registrele și dosarele puse în ordine ; dacă mi se cereau niște date, din orice an de cînd eram acolo, puteam să le dau într-un minut. Aici, în schimb, este cu totul altfel, nu există nici urmă de instrucțiuni. „Totul este posibil pentru dumneata," mi-au repetat-o de atîtea ori, încît nici nu mai știu ce înseamnă, au rămas doar niște sunete goale. Măcar de mi-ar cere să fac ceva anume, dar nu, mă lasă în voia mea, să fac ce vreau, și cu toate astea simt că ei așteaptă ceva de la mine, dar nu știu ce. Dincolo, se încheia programul, bună ziua, nu mai aveam nici o grijă, dormeam liniștit, dar aici nu mai știu cînd sînt la serviciu și cînd sînt acasă, nu-i nici o diferență. Gîndul mi-e numai la ce trebuie să fac ; deși, în aparență, nu sînt obligat să fac nimic. Nimeni nu are nevoie de mine, am impresia că nu contez, și cu toate acestea o răspundere uriașă mă apasă și mă urmărește continuu. Să poți obține tot ce dorești ! Mi-e teamă, dacă îmi zboară gîndul aiurea și îmi vine în minte să fac cine știe ce prostie ?"

*

Noul traseu, de acasă la institut, era mai lung și trebuia să schimbe un tramvai și un autobuz, traversînd orașul. Se scula mai devreme și pleca grăbit, îngrijorat să nu

întîrzie. Își privea deseori ceasul, cu înfrigurare, și nu se liniștea decît cînd ajungea pe strada pustie unde se afla anonim *Institutul pentru cercetări fundamentale*. Portarii îl salutau cu multă deferență, grăbindu-se să-i deschidă ușa cînd îl vedeau venind.

Surpriza cea mai plăcută a avut-o cînd a intrat pentru prima dată în încăperea ce i se rezervase. Visase el vreodată la așa ceva ? Mobilierul, cu reflexii strălucitoare, era nou. Se zugrăvise de curînd. Totul era proaspăt și curat. Masa de lucru, o piesă masivă, modernă și elegantă, îl impresionă. O ocoli și se așeză în fotoliul rotativ, comod, din piele artificială. Nu se putu stăpîni să nu apese pe butonul lămpii de birou, aprinzînd-o. Geamurile bibliotecii, ale cărei rafturi erau goale, îi reflectau imaginea. Se roti cu fața spre ea și își admiră costumul său cel mai bun, purtat doar de cîteva ori. Elegant cum era, se plăcu. În sfîrșit, sînt cineva ! Aceste cuvinte nu le rostise cu infatuare, ci doar cu o bucurie sinceră. Fusese doar o simplă constatare.

Era nerăbdător să se apuce de lucru, să întreprindă ceva, putea începe. Dar ce, și cum ? Sînt în situația eroilor din poveste, își spuse el, care fac o faptă bună și, drept răsplată, o zînă, un duh sau vreun animal fermecat se oferă să le îndeplinească trei dorințe — cu deosebire, în cazul meu, că dorințele nu sînt limitate la trei, ci pot fi nenumărate. Cu ce să încep ? Ce doresc eu mai mult ? Asemeni valului care, după ce se izbește de țărm, se întoarce în larg, gîndul lui Teo Gil, lovindu-se de aceste două întrebări, se întoarse la o întîmplare petrecută în dimineața aceea. N-ar fi dorit să și-o reamintească din cauza sentimentului de jenă și umilință lăsat. Găsise pe drum, aproape înecată în zăpadă, o pisicuță cenușie, slabă, dezorientată, mieunînd sfîșietor. Fără să stea pe gînduri, cedînd primului impuls, o luase și o vîrîse la piept, în deschizătura reverului. Ajuns la institut, după ce trecu de portar fără ca acesta să fi observat ceva, își dădu seama că exagerase, n-ar fi trebuit să aducă pisica tocmai acolo. Privi în jur asigurîndu-se că nu-l vede nimeni, o scoase cu grijă din sîn, o puse jos și se îndepărtă grăbit. Pisica nu-l dădu de gol, tăcînd complice sau speriată și uluită de ceea ce i se întîmpla. Ce ar spune funcționarul de la

personal dacă ar afla ? Noroc că nu-l zărise nimeni. Se purtase ca un copil, îi era necaz pe el însuşi.

Trebuia să se concentreze şi să dea deoparte gîndul acesta. Se hotărî să înceapă cu ceva mai simplu, pentru a căpăta experienţă, ceva uşor de realizat. Dar ce ? Cît lucrase dincolo, chiar şi pe stradă, îi veneau tot felul de idei privind îmbunătăţirea transportului în comun, punerea în valoare a obiectivelor turistice din oraş, diversificarea producţiei de răcoritoare, amenajarea unor spaţii de joacă pentru copii... dar nu le împărtăşise nimănui de teamă să nu fie luat peste picior.

În cele din urmă se opri asupra unei lucrări de un real folos cetăţenesc, pentru care nu ar fi riscat să primească reclamaţii. Era vorba de a pune în punctele centrale ale noilor cartiere mari panouri reprezentînd planuri ale zonelor respective. Se duse la funcţionarul de la personal ca să-i ceară părerea, ceilalţi nu veniseră încă. „V-am spus că aveţi deplina libertate în alegerea proiectelor ; nu numai că nu am voie, dar nici nu doresc să vă influenţez. Dumneavoastră trebuie să purtaţi singur întreaga responsabilitate. Cu toate acestea, am să vă dau un sfat cu caracter general. Proiecte de felul celui pe care mi l-aţi prezentat sînt, incontestabil, utile, dar ele pot şi ar trebui să fie realizate de cei care au răspunderea în acest domeniu. Nu e de dorit să ne punem în locul instituţiilor respective sau să concurăm cu ele. De aceea s-ar aprecia foarte mult, ţinînd seama şi de caracterul excepţional al posibilităţilor pe care dumneavoastră le aveţi la dispoziţie, dacă aţi iniţia programe ce nu stau în putinţa altor organizaţii sau persoane particulare, ceva cu totul deosebit, la care nu s-a mai gîndit nimeni pînă acum. Încercaţi, nu vă temeţi."

Se întoarse în birou neliniştit ; nu înţelegea ce se doreşte de fapt de la el. I se spusese : „faci ce vrei, aşa cum te taie capul, totul este posibil pentru dumneata". Deşi ar trebui să nu intereseze ce fac, văd că se aşteaptă totuşi ceva de la mine, dar ce anume ? De ce nu mi se spune direct şi sînt lăsat să ghicesc ? Măcar de aş avea cu cine să discut, dar în afară de funcţionarul acesta şi de portari nu mai este nimeni. O să-mi pierd minţile. Cel puţin de-aş putea vorbi despre asta acasă !

Ideea salvatoare îi veni pe neașteptate. Îi plăcuse din totdeauna ca străzile orașului să fie curate ; se necăjea ori de cîte ori vedea pe jos fie și numai un muc de țigară. Pur și simplu nu-i înțelegea pe cei care aruncau nepăsători, unde se nimerea, bilete de tramvai sau pachete goale de țigări. La ei acasă, tot așa făceau ? Dacă unui astfel de individ i-ar fi spus : „Domnule, ești un nesimțit", mai mult ca sigur că respectivul s-ar fi simțit profund jignit.

Teo Gil era acum convins că asigurarea curățeniei străzilor și a parcurilor este primul proiect pe care trebuia să-l inițieze și să-l ducă la bun sfîrșit. Avea motive suficiente. Pe de o parte nu părea prea complicat, iar pe de alta, rezultatul lui pozitiv s-ar fi văzut imediat. Spera ca, la sfîrșit, toată lumea să fie mulțumită.

Se apucă de lucru și scrise un lung memoriu în care își justifica opțiunea. Era nerăbdător să-și pună în aplicare hotărîrea, dar înainte voia să ceară din nou părerea funcționarului de la personal ; cel puțin acum, la început, nu strica un sfat. Fu nevoit să amîne întrevederea pentru a doua zi, deoarece programul de lucru se terminase.

Noaptea avu un coșmar înfiorător. Se făcea că în oraș luase ființă o nouă întreprindere de salubritate ; numărul celor care lucrau acolo crescu rapid, cuprinzînd în scurt timp întreaga populație ; mai întîi bărbații, apoi femeile și copiii. În cele din urmă fu rîndul pensionarilor. Toți locuitorii, în timpul celor opt ore de muncă, nu făceau altceva decît să bată străzile în căutarea cocoloașelor de hîrtie, a chiștoacelor și a altor felurite lucruri socotite drept gunoi, conform unui nomenclator afișat în locuri vizibile. La cingătoare aveau cîte o pungă de plastic în care strîngeau recolta. Se întreceau să adune cît mai mult. Cel care se clasa pe primul loc era evidențiat. Drept urmare a acestei activități neobosite, orașul arăta foarte curat și vizitatorii îl admirau. Dar gunoaiele deveniseră rare și greu de găsit, trebuia multă alergătură pentru a îndeplini norma zilnică. Cei mai șmecheri își aduceau de acasă bucăți de hîrtie sau resturi de la bucătărie și la sfîrșitul zilei de lucru le predau la Depozitul central de colectare, pretinzînd că le-au adunat cine știe de unde. În felul acesta, mai ales produsele de hîrtie deveniseră foarte căutate, erau considerate un gunoi curat. Ziarele, caietele de școală ale copii-

lor, apoi cărțile din bibliotecile publice fură folosite pentru îndeplinirea normei. Cînd se terminară și acestea, deveni evident pentru oricine că nu se vor mai putea umple săculețele de plastic nici pe jumătate. Ce era de făcut ? Consiliul municipal se întruni și dezbătu furtunos într-o ședință secretă următoarele propuneri : 1) să se scadă nivelul normei zilnice ; 2) să fie concediate anumite categorii de cetățeni, de exemplu bătrînii ; 3) să se adauge nomenclatorului de gunoi noi poziții, incluzîndu-se în această categorie lucruri exceptate pînă atunci. În cele din urmă s-a hotărît înființarea unei echipe speciale de gunoieri, cu misiunea de a produce gunoi și de a-l împărți prin oraș în timpul nopții. S-a avut în vedere faptul că toate celelalte propuneri ar fi periclitat, în timp, curățirea în bune condițiuni a orașului.

Teo Gil se visă și pe sine. Pe stradă nu putea ieși decît deghizat. Își punea cînd mustăți și barbă false, cînd perucă, dar întotdeauna ochelari fumurii. Dacă întîmplător era recunoscut în vreun loc public, oamenii se luau după el amenințîndu-l. În mîini agitau bastoane în vîrful cărora se afla cîte un cui ruginit cu ajutorul căruia strîngeau gunoaiele de pe jos. Uneori îl și alergau. De prins nu doreau să-l prindă — ar fi trebuit să-l pedepsească sau să-l ierte și nu se simțeau atît de tari ; de aceea întotdeauna îl lăsau să scape. După o asemenea urmărire, în care fugise pînă la epuizare, se trezi ud de transpirație, înspăimîntat. Nu avu curajul să adoarmă din nou. Se sculă și-și făcu o cafea. Rămase în bucătărie pînă dimineața.

•

Știa prea puțin, nu se omorîse niciodată cu cititul ; nu avea nimic împotriva cărților, pur și simplu le neglijase. Își dădea seama că acum ar fi avut nevoie să știe mai multe. La vîrsta sa va reuși să recupereze ? Putea să renunțe, dar ceva din lăuntrul său se opunea, să fi fost ambiția, să fi fost amorul propriu sau un fel de resemnare ? Dacă va continua așa, se va distruge fără îndoială, nu dintr-o dată, desigur, ci în timp, măcinîndu-se. Ce putea face ? De-ar fi ajuns în postul acesta măcar cu patru, cinci ani mai devreme, ar fi fost altceva !

Teo Gil termină și al treilea coniac, se ameți̧se destul de bine. Reuși cu destulă greutate să-și îmbrace paltonul și ieși în stradă. Blocul său se afla în apropiere, la al doilea colț, dar nu porni într-acolo, ci se îndreptă spre stați̧a de tramvai. Voia să se întoarcă la institut. Acolo parcă se simți̧ea mai în siguranți̧ă. Clădirea aceea impunătoare îl ocrotea. Dacă își va scrie demisia, numai acolo o va putea face.

Oare ce-și mai putea spune, în după-amiaza aceea de vară, cînd la toate neplăcerile din ultima vreme se mai adăugase și aerul uscat, de-a dreptul irespirabil ? Va trebui să plouă. Se strînsese în jur atîta electricitate și atîta neliniște în sufletul său încît, simțea, pînă seara va trebui să se deslănțuie furtuna. Îi era dor de primul răpăit al picăturilor căzînd cu zgomot înfundat în praful străzii, de vîntul ce forțează geamurile închise, de lumina orbitoare a fulgerelor, urmate de tunete rostogolitoare, la auzul cărora tresărea invariabil...

Avea o mulțime de treburi de făcut, lucruri mărunte — prin casă, prin curte — și cu toate acestea nu se apuca de nimic. Stătea pe canapea, cu picioarele întinse și gîndurile îi fugeau în altă parte decît ar fi dorit. De citit nu putea, nu ar fi avut răbdarea necesară, literele și rîndurile i-ar fi jucat în față, amestecîndu-se. Nu se putea concentra nici măcar pentru a urmări pagina externă a ziarului, parcursă altă dată cu plăcerea secretă a celui căruia i se confirmă părerile ; acum toate știrile i se păreau stupide și anoste, avea impresia că le mai citise de nenumărate ori, poate luase totuși ziarul de ieri sau de alaltăieri?, toate stăteau amestecate într-un colț, pe o etajeră, dar nu-și duse gîndul pînă la capăt și nu căută să afle dacă greșise sau nu.

Ar fi vrut să-și învingă nelămurita teamă, dar nu știa cum, imaginația nu-l mai ajuta de data aceasta. Dorea ca timpul să treacă mai repede și totul să se fi terminat dar, la fel de mult, dorea ca momentul acela să întîrzie nedefinit. În cele din urmă se hotărî să șteargă cărțile de praf.

Acum, cînd nu mai putea face nimic și tehnicianul chemat avea să sosească în curînd, îl cuprinse îndoiala. I se spuse că este un om serios, priceput, cu multă experiență și dragoste de meserie ; calitatea lucrărilor sale era recunoscută, iar în decursul anilor își formase o frumoasă clientelă particulară. Căutat fiind, își putea permite să lucreze scump. Dar aceasta nu era, totuși, o garanție. Nu trebuia să se fi grăbit, putea să mai aștepte, să se intereseze și în altă parte. Ar fi găsit și alți specialiști capabili să-i demonteze telefonul său special. Ar fi avut cel puțin de unde alege. Îi părea rău că ascultase de primul sfat, mai ales că telefonul îl costase o grămadă de bani. Nu-și imaginase că va fi nevoit să renunțe vreodată la el. Se mîndrise cu acest aparat puțin obișnuit, care putea să sune în mai multe locuri, la alegere. Dacă doreai, putea să sune într-o scrumieră și ai fi auzit un clinchet metalic sau cristalin, în funcție de materialul din care era confecționată, sau într-o carte, făcînd să se perceapă un răsfoit zgomotos, alarmant, sau într-un tablou ori o fotografie, născînd sunete potrivite cu subiectele lor. Mai complicat era cazul tablourilor nonfigurative, unde se realiza o sofisticată corespondență între frecvența vibrațiilor sonore și lungimea de undă a culorilor ce compuneau imaginea. Cele mai sensibile tipuri de telefoane, și cele mai scumpe totodată, modelau tonalitatea sunetului de apel și în funcție de compoziția spectrală a luminii ce cădea pe tablou : într-un fel suna telefonul în lumina limpede a dimineților senine și în alt fel, mai puțin plăcut, la lumina artificială a becurilor, să zicem la cea strecurată din stradă, noaptea, prin perdele. Asemenea obiecte bifuncționale se găseau răspîndite în întreaga casă. Intra în funcțiune doar acela de care te aflai cel mai aproape. Soneria neplăcută a telefonului obișnuit se transformase într-un joc frumos în care obiectele apăreau însuflețite. În schimbul unei taxe suplimentare minime și-ar fi putut monta acest sistem și în mașină. Dar acum, cînd avea încurcături financiare, nici nu mai putea fi vorba de o extindere, dimpotrivă, trebuia să se restrîngă și, prin urmare, să renunțe la ceea ce nu era strict necesar. Nu-și mai putea îngădui luxul unei asemenea instalații.

Tehnicianul sosi punctual. Prezentă o originală carte de vizită, ce ţinea loc şi de legitimaţie de serviciu : o plăcuţă subţire de oţel, extrem de elastică, pe a cărei suprafaţă fuseseră gravate literele numelui său şi ale instituţiei în care lucra.

La prima lor discuţie, desfăşurată la telefon, deşi bătrînul îi spusese : „Dragă domnule, eu sînt pensionar, aşa că poţi veni oricînd, şi dimineaţa, oricît de devreme, nu am somn lung, sînt acasă toată ziua," tehnicianul fixase o oră incomodă, patru şi jumătate după-amiaza, argumentînd că pentru ceea ce avea de făcut această oră era cea mai potrivită. Fiecare meserie cu micile ei secrete.

Pătrunse în holul apartamentului, loc cufundat în penumbră, iluminat doar de geamul mic, pătrat, cu sticlă decorativă, al uşii de la bucătărie. Din primul moment gazda îşi putu da seama că în faţa sa se află un om cu totul deosebit, şi nu era vorba numai de costumul grifer, foarte modern şi elegant, probînd un bun gust desăvîrşit, cum rar întîlneşti chiar la persoane aflate mult mai sus pe scara ierarhiei sociale. Mişcările sale, măsurate, delicate, întreaga sa ţinută, dar mai ales expresia feţei, severă şi plăcută în acelaşi timp, trădau prezenţa binefăcătoare a unui unchi, sau doar a vreunei rude mai îndepărtate, diplomat de carieră, ataşat cultural la o ambasadă, într-o capitală nu prea mare, nu prea însemnată, unde, din cînd în cînd, în timpul partidelor de vînătoare şi pescuit, sau la recepţii, se aranjau discret chestiuni importante ce nu ar fi trecut neobservate în cine ştie ce metropolă ; s-ar putea să-l fi văzut de cîteva ori, la mari intervale, iar o dată, prin cine ştie ce împrejurare — memorabil an al copilăriei sau al adolescenţei — va fi fost la el, în acel oraş străin, pentru două săptămîni, în vacanţa mare.

Asemeni holului de la intrare, întreaga casă era cufundată într-o penumbră binefăcătore. La geamuri fusese pusă hîrtie albastră, acum decolorată de soarele puternic al mijlocului de vară. „Ce vechi obicei," îşi spuse tehnicianul, aproape îl uitase, doar în copilărie gospodinele îşi mai apărau geamurile în felul acesta. „Ca să nu se coacă perdelele", îi răsună în minte vocea surorii sale mai mari care îi explicase rostul hîrtiei lipite cu pap, odată cînd

îl oprise de la joacă şi-l pusese să o ajute. N-aveau multe ferestre, dar erau mari şi toate îndreptate către răsărit. Pentru a ajunge sus le-ar fi trebuit o scară, cum nu aveau de la cine să împrumute, în locul ei foloseau un scaun pus pe o masă.

Gazda ţinuse să-l conducă pe tehnician prin toate încăperile, treceau dintr-una în alta prin uşi mari, a căror sticlă zornăia uşor cînd erau închise sau deschise. Aerul stătut se umpluse de mirosul mobilelor vechi, greoaie, cu luciul dispărut, noapte de noapte mîncate probabil de cării asidue. Fotoliile, atît de mari încît puteai crede că fuseseră făcute pentru nişte uriaşi şi că ajunseseră acolo din greşeală, nu erau din piele, ci erau acoperite cu o stofă roasă, în care numeroase generaţii de molii îşi găsiseră adăpostul. Fu invitat să se aşeze într-unul din ele.

— Serviţi o cafea ?

— Vă mulţumesc, nu trebuie să vă deranjaţi.

— Nu este nici un deranj, îmi face plăcere, şi dispăru în bucătărie însoţit de scîrţîitul monoton al parchetului.

În spatele şi în dreapta tehnicianului se aflau două biblioteci provenind din vechi garnituri diferite. Ceilalţi pereţi erau acoperiţi de tablouri ale căror rame greoaie, aurite, atrăgeau atenţia mai mult asupra lor decît asupra operei. Cîteva fotografii, lipite pe cartoane ce se curbaseră uşor în timp, surprinseră aproape numai peisaje montane ; doar un singur portret, un copil cu ochii mari, privind candid. Amestecul de tablouri şi fotografii era nepotrivit, trădînd ezitarea gazdei, nu se putuse hotărî la care dintre ele să renunţe.

Se ridică din fotoliu şi se apropie de rafturile încărcate de cărţi. Numai legatul trebuie să fi costat o avere. Deschise geamul de cristal al bibliotecii şi scoase la întîmplare un volum, era în germană, Goethe. Un clasic, nici nu se aşteptase la altceva.

Gazda se întoarse aducînd pe o tavă două ceşti aburinde şi două pahare cu apă.

— Aveţi o bibliotecă minunată, vă admir.

— Pentru o viaţă de om este puţin, sau totuşi mult, nu-mi dau seama, cuvintele sînt atît de relative... Aş dori să vă mai arăt ceva, ultima mea pasiune. Spun ultima,

dar ea datează de cîțiva ani buni. Găsise acest pretext pentru a cîștiga timp și era mulțumit. Știa că finalul va fi același, dar nu se putuse abține să nu-l amîne puțin.

Dintr-un sertar scoase un teanc de fotografii și le așeză pe măsuță alături de ceștile de cafea. Strălucitoare, cu albul, griurile și negrul lor, dădeau o impresie de prospețime nebănuită în acel interior. Păreau o marfă de contrabandă.

— Înseamnă că avem o pasiune comună, deși eu lucrez numai pe diapozitiv color, e mai comod, spuse tehnicianul cu bucuria omului care a întîlnit o veche și apropiată cunoștință, întoarsă dintr-o lungă călătorie.

— Diapozitivele sînt foarte frumoase, fără îndoială, dar, dacă nu vă supărați, pentru gustul meu ele îmi par prea spectaculoase. De obicei, o fotografie o vezi singur, pe cînd diapozitivele, de cele mai multe ori, sînt vizionate în grup. Sesizați diferența ?

— Mie îmi place să privesc orice fel de imagine, fotografie sau diapozitiv, alb-negru sau color, nu am preferințe.

— Sînt de acord să ne gîndim la spectator, dar primul spectator este chiar fotograful și acestuia diapozitivul îi răpește posibilitatea muncii creatoare din laborator. Dumneavoastră vă developați singur ?

— Da.

— Iertați-mă, poate fac niște afirmații care ar putea să vă supere, nu mi-o luați în nume de rău. Pentru dumneavoastră creația se oprește în momentul apăsării pe buton, mai departe este doar grija pentru respectarea unui proces tehnologic invariabil. Sensibilitatea dumneavoastră nu se poate manifesta dincolo de momentul fotografierii. Cu totul altfel stau lucrurile în cazul meu. Atunci cînd rămîn singur, la lumina slabă a lămpii de laborator, negrăbit de nimic și de nimeni, pot să gîndesc mai deplin decît în momentul agitat al fotografierii, cînd atenția îmi este atrasă necontenit de tot ceea ce se întîmplă în jurul meu pentru a nu pierde vreun eveniment unic, irepetabil. Aici simt imaginea, o retrăiesc, de data aceasta altfel, mai intens. Laboratorul nu este numai partea tehnică, el reprezintă momentul de meditație ce-mi oferă bucurii nebănuite dar și descoperiri neplăcute. Să vă arăt

această imagine, şi-i întinse o fotografie mai mică, de mărimea unei cărţi poştale. Un om, nu ştim ce vîrstă are, fiind privit de departe, se plimbă cu mîinile la spate ; vegetaţia îl înconjoară acoperind panglica aleii. Nimic nu ar putea exprima mai bine pacea lui interioară decît iluzia pe care o avem că omul a scăpat de forţa gravitaţiei şi acum pluteşte liber printre coroanele copacilor. Vi se pare cumva a fi un înger ?

— Nu, deloc.

— Mă bucur, mă temeam puţin că s-ar putea înţelege aşa ceva. Nu am folosit nici un trucaj, este doar o iluzie optică datorată unghiului de fotografiere şi teleobiectivului folosit. Această imagine, neregizată, este una dintre cele mai bune realizate de mine, sau, ca să fiu mai exact, ar fi putut fi una dintre cele mai bune. În laborator am descoperit de ce nu era. Datorită grabei cu care am fotografiat, imaginea este uşor mişcată. Lucrul acesta nu se observă decît la o mărire mai puternică, este un defect ascuns.

Din teancul de fotografii extrase una mai mare, reprezentînd aceeaşi imagine.

— Observaţi, toate frunzele apar dublate. Constatarea aceasta a reprezentat o înfrîngere. V-am povestit întîmplarea din dorinţa de a vă face să înţelegeţi mai bine ce înseamnă pentru mine să rămîn nopţi de-a rîndul în laborator. Negative despre care credeai că sînt extraordinare se dovedesc a fi imagini obişnuite ce nu spun nimic, iar altele, făcute aproape la întîmplare, ies minunate. Într-un fel, eşti pus faţă în faţă cu tine însuţi şi trebuie să te judeci, altă scăpare n-ai.

— Şi la diapozitive există un asemenea moment al adevărului înainte de prima proiecţie : atunci cînd ai în mînă filmul încă ud şi-l îndrepţi nerăbdător către lumină pentru a vedea cum şi ce a ieşit. Este ca la o loterie, afli numerele cîştigătoare. Aveţi dreptate să susţineţi că din momentul apăsării declanşatorului nimic nu se mai poate schimba...

Gazda sa lua cîte o fotografie, o privea un timp străduindu-se să-şi amintească sau să se convingă de ceva, apoi i-o arăta şi lui întrebîndu-l dacă-i place sau dacă-i spune ceva. Fără să aştepte răspunsul începea să vor-

bească repezit atrăgîndu-i atenţia asupra unor detalii nebănuite ale subiectului şi locului fotografiat, ale luminii din momentul respectiv, sau îi povestea, furat de amintiri, vreo întîmplare în care el şi pasiunea sa jucau rolul principal. Avea o memorie foarte bună, dacă nu fabula. La sfîrşit îşi lăsa plăcerea de a dezvălui, ca pe un mister ce trebuie cunoscut doar de iniţiaţi, motivul pentru care făcuse fotografia ; îl conducea aproape şcolăreşte în descoperirea înţelesului acelor imagini. Despre cele obţinute întîmplător, mărturisea cu uimire şi încîntare că de fiecare dată cînd le priveşte are impresia că sînt cu totul altele, ca şi cum, între timp, un spirit poznaş a încurcat puţin lucrurile, mutînd, de exemplu, o cabană chiar pe buza unei prăpastii, să te sperii, nu altceva, iar în locul ei punînd un castel de nisip dintr-o altă fotografie, amintire dintr-un concediu la mare.

Oricît s-ar fi străduit, tehnicianul de la telefoane nu reuşea să observe nimic extraordinar, totul era absolut obişnuit şi din cauza aceasta nu putea să participe la exaltarea bătrînului. Pentru un alt ascultător, lunga mărturisire ar fi devenit plictisitoare, de nesuportat, dar tehnicianul se bucura că i se oferise acest prilej neaşteptat de a-l cunoaşte mai bine. Cînd bătrînul dădea semne că şi-a epuizat resursele şi monologul dezvăluitor de sine era ameninţat să se sfîrşească, îl ajuta punîndu-i cîte o întrebare şi astfel lumina un nou ungher necercetat.

Teancul de fotografii se termină ; tehnicianul ştia acum suficiente lucruri despre clientul său ; putea începe operaţiunea pentru care venise. Niciodată pînă atunci nu i se întîmplase ca acest moment delicat, dar de neocolit, să se rezolve atît de uşor, aproape de la sine. Pentru mai multă siguranţă cerceta chestionarul referitor la biografia şi personalitatea posesorilor de telefoane. Nu mai era nici o îndoială, aflase tot ceea ce era important, cu excepţia cîtorva amănunte. Se hotărî să rişte şi renunţă la ele ; dorea să evite întrebările indiscrete ce ar fi lăsat loc neînţelegerilor sau chiar suspiciunii. Trebuia să se folosească de atmosfera favorabilă creată ; orice lipsă de tact, o cît de mică imprudenţă l-ar fi obligat la penibile eforturi suplimentare, poate chiar să o ia de la început, într-o altă zi. Şi mai mult decît orice se temea de un eşec. O nereu-

şită, mai ales în meseria lui, nu reprezenta numai faptul în sine, ci şi ameninţarea de a fi începutul unui şir de asemenea neplăceri.

În după-amiaza aceea, distinsul tehnician urma să scoată sunetul din obiecte — bineînţeles, fără a le deteriora — operaţie complexă şi dificilă ce nu reuşeşte întotdeauna. Uneori se mai întîmplă să rămînă un brum continuu sau intermitent ori nişte pocnete ce se produc accidental, din timp în timp, indiferent dacă sună sau nu telefonul, dacă se apropie cineva de el ori nu. Au fost cazuri cînd, după extragere, obiectele au prins a vibra uşor, făcînd să scînteieze luminile reflectate pe suprafaţa lor. Se povesteşte că, odată, şi-ar fi pierdut chiar şi culoarea, rămînînd de un alb-gri incert. În asemenea situaţii proprietarii le aruncă la gunoi sau le donează societăţilor de binefacere. Părînd sigur de sine, tehnicianul se apropie de măsuţa pe care erau aşezate telefonul şi o grămadă de reviste în neorînduială. Cercetă plăcuţa cu numărul de serie şi tipul aparatului. Scoase din geanta diplomat o carte groasă, uzată, probabil un catalog şi îl răsfoi pînă găsi pagina căutată. Citi atent, doar pentru a se convinge că ceea ce ştia era exact, apoi, cu cartea rămasă deschisă pe genunchi — ca un imens ceaslov — semn de neglijenţă sau poză, închise ochii şi-şi propti fruntea de vîrful degetelor împreunate, deranjînd liniile viitoarelor riduri ; rămase nemişcat. Gazda încremenise şi ea, în picioare, temîndu-se să nu-l tulbure.

„Mai întîi, îşi spuse tehnicianul, mă voi goli de balastul acumulat în cursul zilei, apoi mă voi concentra asupra acestui aparat, *trebuie* să fiu mai puternic decît el. El *trebuie* să se supună voinţei mele. *Trebuie !*" Repetă aceste cuvinte de cîteva ori, rar, din ce în ce mai hotărît, ca o poruncă, pînă cînd simţi uşurarea aşteptată, asemănătoare celei dată de un oftat adînc. Fragmente de conversaţie lejeră, insignifiantă, purtată ici şi colo, din raţiuni protocolare, replici — externe, dar şi interne, neauzite de alţii — necesare pentru a străbate măcar şi o parte a oraşului atunci cînd te foloseşti de scări, trotuar rulant, autobuz ori taxi, vreo senzaţie întipărită mai puternic, ruptă din context şi deci de neînţeles, o mînă umedă şi moale, ca un burete, ca o bucată de gelatină, un miros, un zîmbet inexplicabil, ce

te poate urmări chiar și mai multe zile, imaginea frivolă a unei tinere femei, o tuse icnită venită pe neașteptate într-un moment nepotrivit, asemeni unui strănut răsunător în timpul unei ceremonii funerare... toate, toate se estompară și în cele din urmă dispărură ; trecuse de acest prim strat, să-i zicem, de neînsemnate cioburi cotidiene. Va urma marea încercare de a ajunge la sine însuși și de a se lua în stăpînire. Căpătă o înțelegere nouă. Plăpîndă ființă, își spunea văzîndu-se ca pe un străin și se lăsă cuprins de simpatie pentru zbaterea și încrîncenarea sa atît de puțin importante. Ce conta pe lîngă întregul vuiet neritmat al tuturor lucrurilor, ființelor și ideilor ce-l înconjurau ! Avea nevoie de obscurele sale energii vitale, ce stăteau ascunse, nici el nu știa bine unde. Despre felul în care le conducea n-ar fi putut spune mare lucru. Pur și simplu nu știa. (Puteți să explicați cum faceți de reușiți să mergeți cu bicicleta, cum anume găsiți echilibrul ? — încercați să redați în cuvinte, replicase el odată pentru a scăpa de obligația unui răspuns precis). Dacă va reuși, va putea să intre în legătură empatică, subtilă și discretă, necesară, cu telefonul, un model nici prea nou, nici prea vechi, achiziționat foarte avantajos, de ocazie, după cum i se spusese, va putea să se introducă pe rînd în obiectele sonorizate și să desfacă toate legăturile ce țineau sunetele acolo. Reușise de atîtea ori, va reuși și de data aceasta ?

NASTURII

Directorul *Complexului mondial pentru producerea nasturilor* era singur în moderna sufragerie, soția și băiatul plecaseră seara trecută pentru două zile la părinții ei. Se uită la ceas. După ce va efectua obișnuita inspecție de sfîrșit de săptămînă, va putea să decoleze și el. Abia aștepta să scape de toate obligațiile și răspunderile ce-l apăsau.

Termină micul dejun sintetic și porni spre biroul său directorial, unde se ajungea direct din salon. Apartamentul familial, împreună cu biroul în care se consumau o parte din evenimentele Complexului, se aflau într-o frumoasă vilă, numită „vila directorului".

Privind la bărbatul de vreo patruzeci de ani, îmbrăcat de „casă", puteai crede că are de gînd să se apuce de cine știe ce activitate domestică. La început și lui i-a venit greu să se obișnuiască cu ideea că este suficient să deschidă și să treacă printr-o simplă ușă pentru a păși din existența privată în cea publică, oficială. Cînd ieșea din vilă lucrurile stăteau invers : nu se putea obișnui cu gîndul că se află totuși la el acasă. De jur împrejur se aflau bazinele de reproducere : din cauza perdelelor de pomi sădite între dreptunghiurile de apă nu vedea prea departe ; era izolat, puținii subalterni își aveau răspîndite vilele în tot Complexul.

Intrînd în birou, privirea i-a fost atrasă de becul semnalizator ce clipea galben. Se apropie de calculator și ceru un rezumat în două rînduri asupra problemei ivite. Se auzi un șuierat, ca o respirație mai adîncă, și mașina lăsă să cadă în colectorul translucid o fîșie îngustă de hîrtie. O luă și citi :

„*În Sistemul mondial de osmoză a informațiilor* a fost difuzat un articol în care se cere desființarea Complexului."

Reciti. Asta-i culmea, își zise după un moment și ceru întreg materialul difuzat. Mașina mai oftă o dată și eliberă textul cerut.

„După cum se știe, concentrarea producției bunurilor în centre gigantice, specializate pe un anumit produs, sau pe o familie de produse, se dovedește a fi unica modalitate de a supraviețui în epoca actuală a superautonomiei cibernetice. De avantajele acestui sistem productiv superraționalizat și computerizat beneficiem cu toții. Cum am putea exprima mai bine situația existentă decît folosind expresia : abundența abundă !

Nu vreau să mă alătur filozofilor care discută influența bunăstării (exagerate, zic unii) asupra caracterului individual și asupra sănătății sociale. Nu voi susține deci nici că spiritul se pierde în bunurile bunăstării, în opulență, și nici că doar așa se poate elibera de materie, prin subsumarea ei. Nu doresc să teoretizez. Vreau doar să arăt, practic, nu teoretic, că raționalul, adică eficiența maximă, nu implică axiologicul. Oricine știe că nu tot ceea ce este necesar este și bun. Dacă așa stau lucrurile va trebui să admiteți posibilitatea apariției unui conflict. Se pot naște *forme deviante* axiologic dar justificate rațional, prin calcul. Întrebarea care se pune este următoarea : cum și în ce sens se poate rezolva conflictul.

Dar, cum spuneam, nu intenționez să teoretizez. Voi lua în discuție o situație practică, un „caz", care va ilustra, cred, cele afirmate mai sus : *Complexul mondial pentru producerea nasturilor.*

Toți nasturii, mari și mici, electronici sau nu, care s-au purtat în ultimii douăzeci de ani în sistemul nostru solar au fost realizați acolo. Chiar și nasturii de care dumneavoastră v-ați plictisit și pe care îi predați la *Punctele de colectare a materialelor reciclabile,* tot acolo ajung. Pînă la construirea lui, nasturii se produceau după o foarte veche tehnologie : o masă plastică era presată în matrițe. Simplu, economic, dar, din cauza masei plastice, poluant. Specialiștii au căutat și au găsit o altă metodă bazată pe procese naturale. Îndrăzneala soluției a fost șocantă : prin

mutații genetice succesive, dintr-o specie de peștișori cu carapace osoasă, ce trăiesc în Oceanul Planetar, s-au obținut niște vietăți a căror „carapace" ia forma unor nasturi. Cînd ajung la mărimea dorită, sînt introduși într-o soluție care îi sacrifică și face să se desprindă carnea.

Primii nasturi obținuți astfel nu au fost frumoși. Nici productivitatea nu era mulțumitoare. Dar acestea nu au fost decît inerentele greutăți ale oricărui început. Azi, doisprezece oameni asigură necesarul de nasturi pentru întreaga populație, într-un număr imens de modele.

Aceasta a fost partea frumoasă, dar există și un revers al medaliei. Pentru a înțelege ce înseamnă cu adevărat acești nasturi, ar trebui să asistați la momentul în care peștișorii-nasturi sau scoici sau melci, sau ce vor mai fi fiind acum, sînt introduși în baia de curățire și cum, după cîteva clipe, începe să se audă un sfîrîit, de parcă ar fi fost puși în ulei încins, să vedeți soluția din baie tulburîndu-se roșiatic și băsicuțele spărgîndu-se la suprafața lichidului ca într-o cupă de șampanie. Din timp în timp, pînă la sfîrșit, o lopată metalică, strălucitoare, trece de la un capăt la altul al bazinului ajutînd carnea să se desprindă.

Uitîndu-mă la mișcarea pendulatorie a ochilor electronici, la întregul sistem care prelucra acele ființe vii, dintr-o specie fără istorie, om fiind, am avut senzația că stau la rînd, că aștept să se elibereze un bazin pentru a fi eu însumi preluat.

Trecînd peste impresia mea particulară, care ar putea fi a unei persoane exagerat de sensibile, vă întreb, este normal ce se întîmplă acolo ? Nu, nu este admisibil așa ceva ! La consecințele negative ale poluării trebuie să căutăm soluții morale. În numele acestei idei, în numele speciei noastre cer ca producția de nasturi cu actuala tehnologie să fie imediat oprită, iar *Complexul mondial pentru producerea nasturilor* să fie desființat !"

Directorul lăsă hîrtia pe birou. Textul în sine nu era mare lucru. Numele autorului nu-i spunea nimic. Articolul, de bună seamă, nu era decît partea aisbergului de deasupra apei. De cine a fost pus să scrie ? Interesele cui le apără ? Iată ce trebuia să afle cît mai repede cu putință ca să aibă timp suficient pentru a contracara. Desigur că

nu era decît începutul unei campanii. Te pomenești că vor să-l scoată pe el vinovat și să-l facă să plătească oalele sparte de alții, pe el care era încă student cînd s-a construit Complexul. Nici nu dorise să vină aici. Doar nu se chinuise învățînd atît pentru a ajunge să fabrice nasturi. A venit totuși pentru că nu a avut încotro, dar și-a îndeplinit conștiincios sarcinile, a fost modest, a stat la locul lui și astfel a urcat treaptă cu treaptă pînă a ajuns aici, iar de aici se mai poate urca. Și acum, cînd ar fi trebuit să se bucure de roadele muncii sale, vine cineva, un nu știu cine, care vrea să strice totul. De ce tocmai acum ? Să fie consecința acelei greșeli petrecute cu cîtva timp în urmă ? Dar „greșeala" s-a dovedit benefică, a dus la lansarea unei noi mode.

Într-o zi calculatorul greșise soluția din baia de curățire și peștișorii-nasturi nu au mai fost distruși complet. Înlăuntrul carapacei, în nasture adică, a rămas inima care, printr-un fenomen în curs de cercetare, se mărise și continua să bată. Greșeala nu a fost observată și au ajuns în comerț. Succesul a fost enorm. Toată lumea dorea nasturi vii. Cererea a crescut fantastic. Nasturii vii cuceriseră prin inedit și, spun unii, prin gingășie. Dacă purtai astfel de nasturi cînd te aflai într-un loc liniștit, de exemplu o sală de lectură și, atunci cînd nu se mai mișca nimeni, îți țineai răsuflarea, ai fi auzit : tic, tic, tic...

Celor de la „proiectare" nu le rămînea decît să împlinească ceea ce înfăptuise hazardul. Cineva propuse să se înlocuiască inima vie cu un montaj electronic care ar fi avut avantajul unui „tic-tac" mai puternic. Se și realizase o serie de probă, dar nu s-a vîndut. Nu ne putem atașa fără complexe decît de ființe vii, fusese concluzia. Așa că renunțaseră.

Producția crescuse foarte mult. Beneficiarii erau mulțumiți, iar șefii îl felicitaseră.

Principala sa sarcină ca director al Complexului mondial pentru producerea nasturilor era să-i asigure buna și continua funcționare, să prevină orice situație care ar putea să ducă la diminuarea producției. Articolul și mai ales ceea ce se ascundea după el reprezenta o asemenea amenințare directă.

Ajuns aici cu raționamentul, constată cu satisfacție deplina unitate dintre interesele sale și cele ale întreprinderii. În consecință, ceru calculatorului să obțină orice informație în legătură cu autorul articolului și împrejurările în care a fost difuzat. Sistemul informațional mondial, la care era cuplat, cuprindea o mulțime de bănci de date răspîndite pe planetă și aiurea. Socotea că era imposibil să nu se găsească într-una din ele ceea ce îl interesa. Cine dirija toată povestea, ce urmăreau, care era pretextul oficial, dar adevăratul motiv, care erau punctele sale slabe, pe cine dintre colaboratorii săi se putea baza, ce trebuia să facă ?

Pînă va primi rezultatul investigației solicitate, avea timp să efectueze verificarea săptămînală a stării de entropie a Complexului, mereu se ivea cîte o dereglare, ba ici, ba colo și-i crea necazuri.

Ceru deci lista subsistemelor a căror probabilitate de a ieși din parametri normali depășea limitele de siguranță. Ca de obicei, pe primul loc, la mare distanță de celelalte, se afla sectorul de proiectări, trecu peste el și se hotărî să se ocupe de următoarele subsisteme : bazinele 8 și 17.

Ieși și se urcă în mașină, aceasta se ridică de îndată înfundîndu-l în scaun, vila se făcu mică și, judecînd după acoperișul cu baterii solare, mate, întunecate, ce contrastau cu miile de sclipiri ale apei din bazine, părea chiar fără importanță. Saltul îl eliberă doar pentru un moment de obsesia articolului.

Mașina coborî pe locul de aterizare cel mai apropiat de bazinul 8. Porni pe jos, în umbra pomilor.

Ajuns la bazin, comută instalația de supraveghere pe „verificare" și luă la rînd fiecare bloc. Începu cu sertarele de comandă, dar nu găsi nimic ce ar fi putut să se defecteze în curînd. Continuă cu transmisia, dar nici aici nu găsi nimic. De abia la unul din blocurile de execuție, și anume la alimentarea cu apă, constată o diminuare a debitului. Toate elementele instalației funcționau normal, dar debitul era ușor micșorat. Ce se întîmpla ? Cercetă schema instalației, de unde să înceapă ?

După un ceas se lăsă păgubaș. Scăderea debitului nu era atît de mare ca să pună în pericol șarja din bazin. Putea să aștepte pînă la maturizarea ei.

La celălalt bazin rezolvă problema ușor, apoi se așeză pe marginea lui lăsînd picioarele să atîrne deasupra apei. În bazin se produse o mișcare : peștișorii-nasturi începură să se îndrepte spre locul unde era el. Încet-încet se strîngeau îndesîndu-se, se lipeau unii de alții. Nu mai aveau loc. Cei din spate începură să se urce peste trupurile celorlalți și astfel, o masă informă, mișcătoare părea că vrea să iasă din apă. Atunci, absent, cu gîndul în altă parte, ridică mîna și lăsă să se scurgă din pumn praful roșcat cu care erau hrăniți. Mormanul de carne vie păru să explodeze. Cîteva secunde în dreptul său apa bolborosi ca atunci cînd dă în clocot. Își retrase instinctiv picioarele și se așeză pe iarbă la umbra unui copac din apropiere.

Dacă nu-l căutase pînă atunci nici unul dintre subalterni, înseamnă că nu erau alte probleme deosebite și activitatea se desfășura normal. Chiar dacă ar fi intervenit ceva, calculatorul l-ar fi informat mai repede și mai complet decît oricare dintre ei.

Pacea din jur, soarele strălucind, cerul albastru, aerul imobil și cald, cîte un clipocit în bazin subliniind liniștea, nu erau, știa bine, decît calmul de dinaintea furtunii.

Se ridică și porni spre mașină. Se lăsase cuprins de neliniște. Avea sentimentul că evenimentele se vor precipita. Nu era timp de pierdut. Trebuia să se pregătească. Va trece mai întîi pe la puținii săi subalterni pentru a vedea în ce ape se scaldă. Se va trăda vreunul ?

Mașina îl purtă, asemeni săriturilor unui cosaș în iarbă, la toate punctele de lucru. La grupa de proiectare stătu cel mai mult. În același timp îi invidia și îi disprețuia pe designeri pentru ușurința cu care luau lucrurile, pentru viața fără de griji. Deși îl respectau ca șef, și nu avusese niciodată vreun motiv să se plîngă din pricina aceasta, își dăduse seama că, de fapt, puneau prea puțin preț pe funcția sa și pe orice altă poziție ierarhică. Foloseau un alt cod de valori și, din cîte înțelegea, i se părea labil. Sînt artiși, ce le pasă ! Aveau un plan de cîteva modele noi de nasturi pe lună, îl îndeplineau întotdeauna la timp, chiar și atunci cînd unii dintre ei erau plecați în concediu. În

rest nu-i interesau deloc celelalte probleme ale Complexului. L-ar fi măgulit să-i ştie cît de cît preocupaţi de ceea ce-i dădea lui bătaie de cap, gata să aprecieze eforturile pentru asigurarea bunului mers al producţiei. Niciodată nu-l întrebaseră cum de reuşeşte să le obţină toate materialele cerute, cum de pune mîna, la preţuri avantajoase, pe instalaţiile şi aparatele cele mai noi, cum de realizase creşterea substanţială a producţiei, fără noi investiţii ş.a.m.d. Poate din cauza acestei lipse de interes pentru latura administrativ-inginerească a Complexului, calculatorul, programat de ingineri, punea mereu în fruntea listei subsistemelor cu cea mai crescută probabilitate de dezorganizare, atelierul de proiectare. Nu, nu din partea lor putea veni ameninţarea, conchise directorul. Fusese ultimul punct al inspecţiei sale şi se întorsese la vilă. Nici unul din angajaţii Complexului nu lăsase să se întrevadă că ar fi ştiut ceva despre materialul difuzat în sistemul informaţiilor publice.

Intră în birou şi se aşeză la pupitrul calculatorului. Ceru rezultatul investigaţiei asupra împrejurărilor în care apăruse articolul. Maşina răspunsese instantaneu „că nu descoperise nimic". Cercetase toate băncile de informaţii la care avea acces, dar nu găsise nici o referire. În schimb, apăruse un nou articol.

Directorul luă foaia de hîrtie şi, lăsat pe spate, o citi. De data aceasta atacul îl viza personal. Numele său era subliniat. Autorul articolului arăta că, nefiind controlat de multă vreme — ceea ce într-un anumit sens era adevărat — directorul abuzase de încrederea acordată şi, din dorinţa de a parveni, se folosise de un mijloc nedemn pentru un specialist de talia sa : orientase producţia de nasturi pe direcţia minimei rezistenţe, pe calea gustului celui mai puţin format al cumpărătorilor, avizi întotdeauna de lucruri senzaţionale. Îşi confecţionase succesul prin metode ieftine, facile. De aici se trăgeau concluzii negative despre caracterul său şi se exprima nedumerirea asupra modului în care fusese posibil să ajungă într-o asemenea funcţie de răspundere. Deşi nu se cerea explicit să fie schimbat, era evident pentru oricine că de fapt asta se urmărea.

I se făcu scîrbă. Aceasta era răsplata pentru munca depusă, pentru tot ceea ce făcuse în aceşti ani ca să pună

Complexul pe picioare ! Oare își mai aminteau în ce situație jalnică îi preluase conducerea ? Asta se trece cu vederea ?

Acum, că era vizat personal, nu mai putea aștepta, trebuia să contraatace imediat. Îi va da în judecată pentru calomnie, va cere despăgubiri. Doar fusese prudent, nu făcuse nimic fără aprobări scrise. Totul se afla păstrat în arhivă. Personal era acoperit. Dacă nu-și vor rupe dinții în el, în mod sigur și-i vor rupe în șefii săi, care își dăduseră acordul și semnaseră.

Sînt încă puternic, aș putea să le fac o mică demonstrație și să întrerup producția pretextînd o cauză tehnică. Nu, mai bine nu, ar putea să mă acuze de incompetență profesională.

Înainte de a se hotărî să acționeze în vreun fel oarecare ar fi fost bine să discute cu șeful său din Ministerul Interplanetar. Îl chemă la televideofon. Nu era acolo, dar găsi pentru el un mesaj înregistrat, prin care-l anunța că tocmai plecase spre Complex. Dacă se deplasează personal de pe planetoidul artificial — unde își avea sediul Guvernul Interplanetar — pînă aici, înseamnă că problema este foarte gravă. Să se fi simțit amenințat și el ? Ce hîrtie semnase șeful său direct și ce semnaseră alții ? Nu-și mai amintea cu precizie. Coborî în subsol, la arhivă, pentru a căuta personal, nu prin calculator — dacă era pus sub observație. Răsfoi nenumărate dosare, dar nu găsi documentele căutate. Dispăruseră.

În cursul după-amiezii, la vila direcțiunii din Complex, sosi șeful, susținătorul și prietenul său din Ministerul Interplanetar — doar așa îi spusese odată, „sînt prietenul tău, așa să știi". O fi venit oficial sau este într-o călătorie particulară, se întrebă directorul în timp ce-l conducea în eleganta sufragerie. Înaltul funcționar se lăsă pe un scaun mimînd oboseala călătoriei, în care de fapt dormise mai tot timpul, și aștepta ca protocolul să se desfășoare după tipicul obișnuit. Ceva tărie naturală, o gustare, întrebări despre sănătate, ce mai e nou prin minister, ce se mai aude, pe unde a mai călătorit în ultima vreme...

Directorul Complexului se decise să treacă imediat la ofensivă și profită de răgazul oferit de servirea mesei.

Automatul fusese reglat la poziția „protocol deosebit".

— Ce înseamnă atacurile astea din sistemul de osmoză a informațiilor ?

Reprezentantul ministerului ridică o privire blînd dojenitoare :

— Dragă, chiar nu vrei să-mi tihnească, să o lăsăm pe după... doar pentru problema asta am venit...

Cît timp mîncară, înaltul funcționar se arătă foarte bine dispus, volubil și vorbi despre nenumărate lucruri, toate fără importanță. Încercările directorului de a aduce discuția spre subiectul care-l interesa fuseseră ocolite cu abilitate. Ridicîndu-se de la masă, funcționarul superior din minister se apropie de director și-i spuse :

— A fost excelent. Îmi placi, știi să primești cum se cuvine un musafir, chiar și atunci cînd ți-a ajuns cuțitul la os. Ai stil și eu apreciez asta. Nu, nu spune nimic, și întinse brațul cu palma ridicată, știu ce vrei să zici. Lasă-mă mai întîi să continui... Cele două articole — și vor mai apărea încă vreo două, semnate de diverși necunoscuți — sînt scrise de mine. Nu te holba așa ! Să-ți explic despre ce este vorba. Nu știu dacă ai aflat, dar cred că nu, deoarece informația este confidențială, una dintre misiunile noastre de graniță a intrat în contact cu o civilizație foarte deosebită de a noastră, și știi cum sînt civilizațiile astea, îți creează numai probleme, mai bine de n-ar fi descoperit-o. Dar, ce să-i faci, lucrurile nu se mai pot da înapoi. Necazul cu civilizația asta este următorul : au niște principii morale foarte înalte și, în general, sînt cam rigizi. Experții noștri în chestiile acestea au descoperit că ar produce o impresie foarte proastă dacă s-ar afla de actuala tehnologie de fabricare a nasturilor, ceea ce ar influența stabilirea unor bune relații de cooperare ; ba, mai mult, ar exista pericolul unor măsuri represive din partea lor. Deci, s-a hotărît desființarea Complexului, și mie, care mă ocup de el, mi-a căzut pleașca organizării acestui lucru. Nu-i ușor. Trebuia găsit un pretext și creată o stare de spirit corespunzătoare, cu atît mai greu de obținut acum, de cînd cu succesul nasturilor vii. Pe de altă parte, în cazul în care noua civilizație va afla totuși că a existat un

asemenea Complex, vom avea nevoie de țap ispășitor, pe spatele căruia să aruncăm toată vina, adică a fost o excepție, un accident datorat unui individ etc., etc. Ne trebuia o soluție cît de cît plauzibilă și ai fost ales tu. Îți dai seama că e numai o chestie de formă, nimeni din minister nu o ia în serios. E doar așa, ca o măsură de siguranță. Vom avea grijă să te recompensăm pentu toate necazurile pe care s-ar putea să le ai, nu-ți face nici o grijă.

— Dar documentele prin care ați aprobat toate proiectele și planurile mele de ce au dispărut ?

— Ai descoperit-o și pe asta ? ! Știam eu, și le spuneam mereu și celorlalți, că ești un băiat deștept și ai să ajungi departe. Vei face carieră. Din cauza asta nici nu încerc să mă ascund după deget. Observi că vorbesc deschis. Trebuie să înțelegi că nu ne puteam permite să lăsăm aproape la voia întîmplării documente de o asemenea importanță. Am luat doar măsuri minime de precauție. Aici nu este vorba despre interesul meu sau al tău, ci de interesul a miliarde de indivizi, în comparație cu care noi doi nici nu contăm. Este vorba de binele întregii noastre civilizații răspîndită pe atîtea planete. Nu ne putem angaja, pentru moment, într-un conflict extern. În sfîrșit, cred că ai înțeles, nu există o altă cale. Sper că ai să colaborezi și nu vei face prostii.. Nu te speria, totul se va termina cu bine. Ar mai fi o problemă în care te rog să mă ajuți, pentru că tot mie mi-au dat-o : sistăm producția, dar cu ce înlocuim nasturii ? Cum vom face față la marea cerere de nasturi ? Sper să nu mă lași tocmai într-o asemenea situație încurcată. Dacă ai reușit mai demult să pui pe picioare Complexul, cred că vei reuși și acum, în problema aceasta... Îmi pare rău că nu mai pot rămîne, deși mi-ar face o plăcere deosebită, dar mîine dimineața am un consiliu important și trebuie să mă pregătesc. Mai trec eu pe aici... Hai, nu mai fi așa de trist !... Vor trece toate și le vom uita. Sper că ne-am înțeles ?

— Da, îngăimă directorul.

La despărțire, pe platforma de parcare a mașinilor, directorul nu găsi să întrebe decît :

— Pe unde vine civilizația asta nou descoperită ?

— Să-ți spun sincer, habar n-am, nu de asta îmi arde mie acum. De fapt, nici nu are importanță zona cosmică

din care vin. Am văzut zilele trecute un film de prezentare, au o planetă acoperită în cea mai mare parte de mări şi oceane. Cu toate acestea ei s-au dezvoltat pe porţiunea de uscat rămasă, doar strămoşii lor foarte îndepărtaţi au trăit cîndva în ocean. Poftim, înţelege-i dacă poţi ! Mai mult, acolo ar fi apărut la început viaţa pe planeta lor. Îţi dai seama că din această cauză trebuie să fim foarte prudenţi. Dacă ar fi numai problema asta, încă ar fi bine, dar mai sînt încă o mie de alte încurcături. Dacă ai şti ce nebunie e acum în minister ! De fiecare dată cînd se descoperă o nouă civilizaţie este la fel, cu toate acestea nu pot spune că m-am obişnuit. Sincer te invidiez pentru liniştea şi pacea ta de aici... Pe curînd !

Funcţionarul superior din minister închise portiera în urma sa, maşina se ridică vijelios şi porni în direcţia cosmodromului.

Soneria zbîrnîi o dată și încă o dată. Acateu nu se trezi. Picioarele îi erau întinse, o mînă îi atîrna peste brațul fotoliului iar cealaltă stătea să cadă de pe piept. Capul îi era dat pe spate, cu gura întredeschisă.

Vizitatorul sună din nou, de data asta lung, dar nu atît de lung pentru a trăda nerăbdare sau lipsă de politețe. Părea calm și hotărît să aștepte, avînd certitudinea că este cineva acasă, poate chiar persoana căutată, problema ce-l îndemnase la drum era importantă și urgentă ; dacă ar fi fost altfel, de bună seamă că nu s-ar fi deranjat să vină.

La al patrulea țîrîit, Acateu sări buimac în picioare și rămase așa, fără să mai facă vreo mișcare. Ascultă cîteva clipe. Își auzea doar sîngele zvîcnind în urechi. Treptat, obiectele din jurul său prindeau contur, volum și culoare. Mîna dreaptă amorțise și acum îl durea. Începu să o maseze. Simțea că mii de ace i se înfigeau în braț. Deodată, parcă își aminti că sunase cineva la intrare. Porni într-acolo strîmbîndu-se de durere în timp ce își mișca mîna stîngă, neputincioasă, cu ajutorul celei drepte.

Întredeschise ușa și văzu un bărbat la vreo patruzeci și cinci de ani, bine îmbrăcat, chiar elegant. Erau hainele sale cele mai bune pe care le lua numai la ocazii deosebite. Din cauza aceasta stătea țeapăn, nefiresc. Spuse :

— Aș dori să vorbesc, dacă se poate, cu domnul Acateu.

— Eu sînt, cu ce anume vă pot fi de folos ?

— Mă numesc Perea Eugen, nu știu dacă numele meu vă spune ceva...

Acateu deschise larg ușa și-l invită pe necunoscut să intre. Perea se șterse pe picioare și, în hol, vru să se descalțe.

— Nu, vă rog foarte mult, lăsați, nu este nevoie, e doar uscat afară.

După o foarte vagă împotrivire, mai mult bolborosită, Perea se mulțumi să-și pună pălăria și pardesiul în cuier. Trecînd prin dreptul oglinzii se privi și propria imagine îl satisfăcu.

Pătrunse cu băgare de seamă în livingul în care dormise pînă în urmă cu două minute gazda sa. Ocoli cu grijă ziarul rămas pe jos și se așeză stingherit pe o margine a canapelei. O ușoară nervozitate părea să-i urce din vîrful degetelor. Îl examină cu atenție pe Acateu. Un bătrînel cu înfățișare comună, părul alb, bogat, mustață, riduri nu prea evidente, haine purtate dar îngrijite, de care probabil se ataşase. Părea un om vesel, plin de sănătate, dornic să trăiască peste o sută de ani. Dacă n-ar fi fost puțin buimăcit de somn, semănînd acum cu un bunic luat prin surprindere de vreo ispravă a nepoților, probabil că l-ar fi văzut mai puțin sobru, poate chiar vioi, poate chiar jovial. Ce ciudat. Dacă nu ar fi primit asigurările cele mai serioase, dacă nu i s-ar fi povestit întîmplări ce constituiau dovezi de netăgăduit, nu ar fi crezut că omul acesta, atît de obișnuit, care nu ți-ar fi atras prin nimic atenția pe stradă, are o înzestrare neobișnuită, stranie, aceea de a cunoaște viitorul, mai apropiat sau mai îndepărtat, al omenirii sau doar al unui singur și anonim individ. Auzise că nu folosește ceașca de cafea, cărțile sau globul de cristal. Stă de vorbă cu tine, te privește, tu îl întrebi iar el, pur și simplu, îți răspunde de parcă ar citi dintr-o carte, fără să trădeze cel mai mic efort. Cu toate acestea era rar solicitat, deoarece, după cum se spunea, puțini îl luau în serios. Cei mai mulți se mulțumeau să rîdă de naivitatea celor care credeau în asemenea povești. Fără să încerce să verifice adevărul prezicerilor, siguri de sine, îl considerau un șarlatan abil, cu toate că nu înțelegeau de ce nu primește bani sau cadouri. Un spirit cît de cît serios ar fi putut testa ușor pretinsa capacitate premonitorie, imaginînd cîteva experiențe simple.

Exista însă încă un motiv din cauza căruia, chiar și o parte dintre cei ce erau convinși de puterea bătrînului, nu apelau la ajutorul său. Prezicerile sale, fără a fi neadevărate, se refereau doar la evenimente neplăcute. Avea o

faimă tristă. Oamenii îl ocoleau, nevrînd să trăiască sub teroarea așteptării întîmplărilor nefericite, dacă se mai puteau numi întîmplări. Bătrînul spunea că acesta ar fi tributul ce trebuia plătit pentru ieșirea din ordinea firească a lumii. Unii credeau că, de fapt, nu ar fi vorba decît de o predispoziție subiectivă spre fapte triste sau spre aspectul trist al lucrurilor, o altă structură psihică putînd să releve latura fericită a evenimentelor viitoare. Alții susțineau că tragicul este mai ușor de sesizat și această înclinare nu ar fi decît rezultatul comodității. Oricum, nu erau decît ipoteze. Rămînea evident doar faptul că un om, vesel în viața sa de zi cu zi, prezicea de cele mai multe ori lucruri triste. Perea simți ceva rece alunecînd pe șira spinării, înfiorîndu-l. Ar fi vrut acum să bată în retragere. Recunoscu în sinea sa, fără să se rușineze, că se temea. Pielea i se strînse, devenind ca de găină. Trebuia să-și facă puțin curaj. Trebuia să vorbească de la egal la egal. Nici un pas înapoi. El, Perea Eugen, va ști să se impună acestui domn, ba mai mult, îi va cere socoteală.

— Cred că numele de Perea nu vă este necunoscut, începu el. Probabil vă aduceți aminte de Perea Monica și Perea Maria, fiica și nevasta mea.

— Desigur, a fost un caz interesant.

— Tocmai în legătură cu acest „caz" aș dori să discut cu dumneavoastră. Este o problemă mai delicată, poate chiar foarte delicată, dar trebuie neapărat lămurită. Numai dumneavoastră sînteți în măsură să o rezolvați, deoarece ați contribuit la apariția ei.

— Vă rog, vă ascult, spuse Acateu, fără să manifeste nici interes, nici plictiseală. Se gîndea că, probabil, fața lui este umflată de somn și arată dezagreabil. Ar fi trebuit să se spele cu apă rece, dar nu se putea hotărî să se scuze pentru un moment și să treacă în baie.

— Cu puțin timp în urmă, începu Perea, aproximativ o lună, ați avut amabilitatea ca, la recomandarea prietenului nostru comun, domnul L., să o primiți pe fiica mea Monica, și să-i răspundeți la cîteva întrebări privind viitorul ei. Apreciez că această dorință a fost un simplu capriciu copilăresc pe care domnul L. l-a luat în serios și a apelat la dumneavoastră. Nu condamn curiozitatea ei și nici faptul că ați ajutat-o să afle ceea ce o interesa, deși, așa cum

am trăit noi, cei mai în vîrstă, fără să cunoaştem evenimentele viitoare ale vieţii noastre şi modul lor de înşiruire, ar fi putut să trăiască şi ea. Regretabil este faptul că noi, părinţii, nu am ştiut nimic înainte, aflînd doar mult mai tîrziu, cînd lucrurile au luat o întorsătură... să zicem neplăcută. Din fericire nu s-a produs nimic ireparabil.

Acateu începea să bănuiască motivul vizitei şi, pentru a-l impresiona şi mai mult pe tatăl fetei, se hotărî să-i dea toate detaliile. Interveni întrerupîndu-l :

— Cred că ar fi nimerit să vă relatez cum a decurs întîlnirea cu fiica dumneavoastră pentru a şti ce s-a întîmplat şi a putea astfel judeca lucrurile în deplină cunoştinţă de cauză. Îmi aduc foarte bine aminte ce am discutat atunci. Este o fată inteligentă şi mi-a făcut plăcere. Citeam cînd soţia mea a introdus în această cameră o fată slăbuţă, emoţionată. Mi-a spus cum o cheamă şi că L. o sfătuise să mi se adreseze. Mi-am adus aminte că în urmă cu o zi sau două prietenul nostru comun mă rugase la telefon să o ajut. Am întrebat-o care este necazul ce a îndemnat-o să apeleze la mine. Mi-a mărturisit că nu este vorba de nici un necaz, ci doar de o simplă curiozitate, şi că mai întîi ar vrea să ştie dacă într-adevăr pot să ghicesc viitorul. Înainte de a spune „ghicesc" s-a oprit o clipă, neştiind dacă se cade sau nu să folosească acest cuvînt. Îi era teamă de o gafă. I-am spus că, deşi aparenţele sînt împotriva mea, adică, deşi oamenii de ştiinţă „serioşi" nici nu vor să audă de precogniţie ca fenomen real, iar în unele dicţionare nici nu apare cuvîntul, eu pot să cunosc ceea ce i se va întîmpla unui om sau altuia, ori ce se va întîmpla cu un obiect, cu un fenomen ori cum va evolua o situaţie oarecare. Tot ce este dincolo de clipa „aceasta", în faţa ei, îmi apare în minte asemeni unui roman sau articol de ziar citit recent. Este ca şi cum mi-aş aminti de ceva ştiut de cînd lumea. Un moment de concentrare şi apoi pot vorbi despre fapte la care nu m-am gîndit niciodată pînă atunci, fapte care toate se vor întîmpla.

Fiind vorba de ceva atît de neobişnuit, majoritatea oamenilor mă consideră un impostor. Chiar şi aceia cărora le-am dovedit într-un fel sau altul capacitatea mea de precogniţie preferă să mă eticheteze în fel şi chip, decît să admită un „ceva" neexplicat încă de ştiinţă, care le depă-

şeşte capacitatea de înţelegere. Renunţă astfel la un adevăr incomod. La vîrsta mea m-am resemnat de mult şi nu-mi fac griji din această pricină.

„Permiteţi-mi, a spus fiica dumneavoastră, să vă sugerez o modalitate foarte simplă de a demonstra practic întregii lumi capacitatea pe care o posedaţi : jucaţi la loterie, nu numai la loteria naţională, ci la toate loteriile din lume. Dacă aţi cîştiga, să zicem, timp de un an toate sumele puse în joc, aţi deveni bogat. Oamenii sînt foarte sensibili la bogăţie, mai ales la cea ivită peste noapte. Argument mai bun decît acesta nu se poate găsi. Aţi putea să vă extindeţi sfera de activitate prin speculaţii la Bursă. Veţi ajunge să cumpăraţi întreaga lume. Ce ar mai conta atunci dacă ar crede sau nu cineva în darul dumneavoastră neobişnuit ?"

„Ai o imaginaţie bogată, i-am spus. Din nefericire sau din fericire nu pot să fac ceea ce-mi propui. Mărturisesc că îmi este teamă."

„De cine vă e teamă, de autorităţi, de hoţi ? Ştiind tot ce se va întîmpla, puteţi să evitaţi neplăcerile de orice fel. Nu aveţi de ce vă teme. Sînteţi un om extraordinar. Cunoaşteţi probabil toate descoperirile ştiinţifice care se vor face în viitor. Prin dumneavoastră viitorul intră în prezent. Magnific. Nu înţeleg de ce nu acţionaţi, nu înţeleg de ce îi lăsaţi pe savanţi să se chinuiască din moment ce deţineţi deja rezultatele cercetărilor lor ?"

„Pe de o parte savanţii de care vorbeşti ar trebui să mă întrebe ceea ce vor să ştie, altfel nu am cum să aflu cunoştinţele ştiinţifice viitoare care îi interesează, iar pe de altă parte mi-e teamă. Nu este vorba de o ameninţare concretă, nu mi-e teamă de ceva anume, este o teamă metafizică, fără obiect. Cînd încerc să văd viitorul unor lucruri pe care le simt „interzise", se cască deodată un hău adînc şi negru în faţa mea, ameţesc, totul se învîrteşte cu mine, sînt bolnav, slăbit şi epuizat, nu mai am putere, simt cum mă pierd. Am încercat o dată să lupt, să mă înfrunt pe mine însumi sau, cine ştie, pe altcineva... şi mi s-a scurs orice vlagă, nici voinţă nu mai aveam. Cîteva zile am zăcut la pat. În aceste momente simt că atentez la o regulă... şi renunţ. S-ar putea să fie şi puţin misticism în ceea ce ţi-am spus, dar cine ar garanta că rămîne normal

dacă s-ar trezi deodată cu un asemenea dar, putere sau cum vrei să-i zici ?".

Pe scurt, m-a rugat să-i spun cînd se va căsători, cu cine anume și cum vor trăi. O dorință firească pentru o fată de vîrsta ei. N-am făcut decît să-i descriu ceea ce vedeam foarte clar în fața ochilor minții mele, în acel spațiu de neînțeles pentru mine și, pînă acum, pentru oricine altcineva : se va căsători în anul doi de facultate cu un coleg dintr-un an mai mare, va avea un copil, o fată, dar după șase ani se vor despărți din cauza părinților ei, în special a mamei, care fac imposibilă viața celor doi tineri. Mai departe în viitor nu m-a lăsat să privesc, dar mi-a cerut noi amănunte despre perioada de care vorbisem. La început nu m-a crezut sau nu a vrut să mă creadă și a încercat să ia totul în glumă. Sau, poate, pur și simplu nu înțelegea că este vorba despre ea însăși și nu era o poveste oarecare. Treptat, inevitabilitatea absurdă a faptelor viitoare i s-a impus și a plecat consternată. Să nu credeți cumva că nu m-a impresionat cazul ei, deși de obicei oamenii. pleacă de la mine învinși și ar fi trebuit să devin insensibil la suferința lor. Îmi pare rău de ei, dar ce pot să fac? M-am întrebat de mai multe ori dacă este bine să le destăinui viitorul, dacă nu ar trebui oare să tac ? Dar nu am curajul și nici puterea. Nu eu îi chem, ei vin la mine. A tăcea atunci cînd ei mă întreabă înseamnă să intervin în viața lor, să le modific evoluția ulterioară, împotriva voinței lor. Nu am acest drept, cu atît mai mult cu cît nu știu dacă rezultatul va fi pozitiv sau negativ. M-am resemnat. Nu îmi mai pun această problemă acum. Oricine m-ar întreba, eu îi satisfac curiozitatea. Răspunderea este a acelora care mă întreabă, nu a mea.

— Dar bine, domnule, este aberant ceea ce ai spus fetei ! Cum îți închipui că noi, părinții ei, care o avem doar pe ea, o să-i vrem răul și o să încercăm să-i distrugem fericirea ? Este monstruos ! Gestul dumitale este incalificabil ! Dumneata, prin ceea ce ai spus, ai dezbinat o familie !

— Îmi pare rău dacă s-a întîmplat acest lucru, dar eu nu îmi „închipui", ci spun adevărul, adică numai ceea ce văd. Ați fi dorit poate să nu-i spun adevărul, ci să o încînt, dragă fetiță, de nevastă te va lua chiar Făt-Frumos și veți

trăi fericiți o mie de ani, avînd copii și nepoți nenumărați? Din păcate eu nu pot să fac așa ceva, sau poate nu am voie. Cel care vrea să-și cunoască viitorul trebuie să aibă curajul să meargă pînă la capăt și să afle chiar și lucruri nedorite. Dacă sînteți convins că pot vedea în viitor, așa cum priviți dumneavoastră în trecut, va trebui să-mi dați dreptate.

Se făcu liniște. Acateu părea să fi pronunțat o sentință definitivă. Perea continua să se frămînte. Se vedea că nu spusese încă tot ce avea de spus. Asaltul următor trebuia să fie decisiv și să-i aducă victoria ; de aceea îl pregăti cu mai multă grijă :

— Bine, dar nu lucrul acesta este cel mai important și nu el este mobilul vizitei mele. Să continui. Monica, după această discuție, nu a spus nimic acasă, doar s-a închis în sine. Noi am observat imediat că s-a întîmplat ceva, dar la întrebările noastre răspundea că totul este în regulă, că nu s-a întîmplat nimic și nu avem de ce să ne facem probleme.

În acele zile, prin cine știe ce asociație, sau poate a fost numai o coincidență, soției mele i-a venit ideea să cunoască de la o ghicitoare viitorul fetei. Nici eu, nici fata nu am știut nimic. N-a ajuns la ghicitoare, ci tot la dumneavoastră, și a aflat ceea ce dorea să știe. Nimic rău în asta, dacă soarta prezisă fetei mele acum nu ar fi diferit foarte mult de cea prezisă prima dată. Ați afirmat a doua oară că Monica se va căsători cu un coleg de serviciu, la doi ani după terminarea facultății, va pierde copilul datorită unei nașteri premature, iar soțul va muri într-un accident de mașină, produs din vina lui. Fata va avea atunci 32 de ani, se va recăsători la 39 și va muri la 88, complet senilă. Iată o prezicere situată între melodramatic și macabru. În varianta întîi eșecul căsătoriei era pus pe seama noastră, a părinților, iar în a doua pe soț și, prin aceasta, pe fată, pentru că s-a căsătorit cu acel bărbat. Mama a fost montată împotriva fetei, fata împotriva noastră. S-a creat astfel o atmosferă foarte încinsă și, într-un moment de slăbiciune, s-a produs ruptura. Trist și stupid.

Contradicția este evidentă. Dacă într-adevăr vedeți viitorul, care nu poate fi decît unul singur, cum de ați

prezis aceleiași persoane două, diferite ? Singura explicație pe care o găsesc, dacă o elimin pe aceea că v-ați înșelat amarnic, este că ați dorit, dintr-un motiv care îmi scapă, să rîdeți de două ființe slabe de înger, gata să creadă orice.

Acateu se simțea foarte singur. Era obișnuit cu asemenea scene. Privea pe omul din fața sa cu impresia că urmărește un film sau o piesă de teatru TV și că oricînd ar fi putut trece pe alt program sau ar fi putut închide aparatul. Ce ar fi să înghețe imaginea într-un stop cadru ? Ridică ușor mîna și Perea se opri așteptînd un răspuns.

— Nu sînteți primul care, aflînd că vă așteaptă lucruri neplăcute sau chiar tragice, protestează acuzîndu-mă de minciună și șarlatanie. Dați dovadă, ca atîția alții, de lașitate, nu aveți curajul să trăiți cu cunoștiința celor ce se vor produce. Oamenii nu au reacții foarte diferite atunci cînd își află propriul lor viitor. Cei mai mulți încearcă să trișeze, crezînd că vor putea să preîntîmpine ceea ce nu le place. Deșartă speranță. Dacă ar fi posibil așa ceva, ar însemna că nu fac preziceri adevărate. Viitorul pe care îl văd ia în considerare tocmai faptul că subiecții își cunosc viitorul și vor acționa ca atare. Dacă ei nu ar veni să mă întrebe, firul vieții lor ar fi altul.

Dacă fata dumneavoastră nu m-ar fi întîlnit niciodată și nu mi-ar fi pus întrebările pe care mi le-a pus și deci n-ar fi auzit răspunsurile, desigur că ea ar fi avut o altă viață. Poate mai fericită sau poate mai nefericită, nu am cum să știu. Varianta întîi a fost adevărată, dar nu mai este. Prin intervenția soției dumneavoastră, viitorul fetei s-a modificat.

Perea încercă o ultimă rezistență, convins fiind că descoperise o contradicție în afirmațiile bătrînului.

— Știind ceea ce i-ați prezis, Monica avea două posibilități : să ne spună și nouă sau să nu ne spună. Mă întreb, viața ei s-ar fi desfășurat la fel în ambele cazuri ?

— Simpla lor repovestire, de către cel în cauză, nu afectează evenimentele ulterioare ; ele se vor produce întocmai atît timp cît altcineva nu vine la mine să cerceteze viitorul acelei persoane. Eroarea dumneavoastră constă în a crede că nu iau în considerare posibilitatea ca subiectul să destăinuie ceea ce i se va întîmpla. Uitați că eu știu

de la bun început ceea ce va face. Prin urmare, dacă structura sufletească a fiicei dumneavoastră ar fi îndemnat-o să vă mărturisească totul, decizia ei nu ar fi schimbat evenimentele, dar, în acest caz, predicția mea ar fi fost alta, fiind vorba de un alt om.

— Dar în situația cealaltă, faptul că soția mi-a relatat convorbirea cu dumneavoastră, va avea vreo consecință ?

— Dacă cineva se interesează de viitorul altcuiva, acesta este un lucru întîmplător și persoana despre care se cer informațiile nu-l poate influența în nici un chip. De aceea producerea lui va da naștere unor anumite transformări. Dacă-mi dați voie să vă fac o mărturisire, cred că este de-a dreptul imoral să afli situațiile prin care va trece un semen, fără să ai asentimentul său. Oamenii sînt atrași cu atîta putere de necunoscut, încît în apropierea lui uită ce se cade și ce nu ; bineînțeles nu mă refer la dumneavoastră, ca părinte aveți tot dreptul, chiar obligația...

— Deci, prin faptul că și eu cunosc a doua variantă a viitorului fetei, acesta s-a modificat din nou, fiind acum cu totul altul.

— Nu, nu este chiar atît de simplu. El nu s-a schimbat deoarece, pe de o parte eu știam că soția dumneavoastră vă va povesti, iar pe de altă parte, contează destul de mult și prezența nemijlocită în momentul precogniției. Credeți oare că a asculta prezicerea chiar atunci cînd ea are loc sau a o asculta ulterior, să spunem, înregistrată pe bandă de magnetofon, este același lucru ? Vă înșelați, domnul meu ! Mai mult decît atît nu pot să vă explic. Totul este foarte complicat. Ar fi fost bine să stăpînesc legile cunoașterii viitorului și să le pot oferi înțelegerii oricui. M-am resemnat și acum mă mulțumesc cu evidențe empirice, fără a mă mai strădui să aflu de ce așa și nu altfel. După cîte mi-am dat seama în atîția ani, viitorul unui om sau al tuturor oamenilor nu este în întregime predeterminat, dar cu toate acestea, poate fi „ghicit". Este un paradox ca atîtea altele cu care ne-am obișnuit și pe care nici nu le mai observăm. Dacă nu puteți crede, nu mă voi supăra. Viitorul îmi va da totuși dreptate.

Perea nu mai avea ce spune. Se recunoscu înfrînt. Ce mai putea face ? Trist, mulțumi pentru explicații, se scuză de mai multe ori pentru deranj, își îmbrăcă pardesiul și plecă.

Se înnoptase. Strada era pustie. Un vînt tăios purta frunzele uscate rostoglindu-le deasupra caldarîmului. Ce straniu i se părea acum totul : lipsa oamenilor, luminile farurilor, vitrinele luminate, albul marcajelor de circulație. Un fior îl făcu să se zgribulească. Mări pasul. Deodată își dădu seama că uitase ceva. Interesîndu-se de viitorul fetei, soția lui îl modificase în rău fără să-și dea seama. Oare n-ar reuși să determine o îmbunătățire dacă el l-ar ruga pe Acateu să cerceteze încă o dată viitorul fetei ? Era foarte probabil. Căută un telefon public. Dar dacă lucrurile se strică și mai rău ? Era la fel de posibil.

Să fim serioși, își spuse Perea, sînt tatăl fetei, sînt capul familiei, sînt bărbat, nu se poate ca intervenția mea să fie de rău agur. Nu sînt copil, pot să-mi dau seama de valoarea unei acțiuni, doar n-o să stau să mă văicăresc, fără să fac nimic. Se opri și zîmbi amar, înțelegînd că dorea mai mult decît îi stătea în putință. Totuși, trebuia întreprins ceva. Și bătrînul spune că prezicerile sale pot fi modificate iar, dacă este așa, trebuie să se găsească o cale pentru a controla viitorul. Nu ne putem lăsa în voia întîmplării. Trebuie să acționez, asta cît mai repede, pînă nu va fi prea tîrziu. Chiar dacă în urma intervenției s-ar produce modificări în rău, aș putea ruga vreo rudă sau vreun prieten să meargă la bătrîn și să-l întrebe ce anume rezervă viitorul pentru Monica. Iar dacă și acesta ar da greș, aș putea ruga pe altcineva, și așa mai departe, pînă s-ar găsi cineva a cărui intervenție să determine o ameliorare. Dar m-aș mulțumi oare numai cu o îndreptare, nu aș dori atunci să obțin mai mult ? Voi ști cînd să mă opresc ?

Rămase cu receptorul în mînă, nehotărît. Era întuneric, liniște și se auzea foarte puternic tonul aparatului.

Nelu Popescu sosi acasă de la serviciu pe la trei și jumătate după-amiaza. Își puse servieta goală, confecționată din piele artificială, lîngă cuier, agăță pardesiul, luă papucii de casă în picioare și intră în dormitor. Se întinse îmbrăcat și dormi aproape o oră. Se trezi vioi, odihnit, vesel și plin de energie.

Făcu trei-patru mișcări de gimnastică pentru a se dezmorți, mai mult simbolice, apoi intră în bucătărie căutînd ceva de mîncare.

Se simțea în formă. Ar fi dorit să întreprindă ceva deosebit, dar nu-și dădea seama ce anume ar putea face. L-ar fi tentat o vînătoare dacă i-ar fi propus cineva, dar cine ? Văzuse mai demult un film sau chiar două, în care bărbați puternici, însoțiți de femei frumoase, deștepte și curajoase goneau în jeep-uri prin iarba înaltă pînă la brîu în căutarea vînatului. Din cînd în cînd se opreau la umbra unui baobab. Cel mai mult îl impresionase carabina cu lunetă. Dar unde putea să găsească el, în după-amiaza aceea, o junglă ? Africa era departe.

Luă de pe raftul din debara borcanul cu gem de prune, învîrti de cîteva ori linguriţa în el și mușcă cu poftă din colțul unei franzele de două zile. Dacă ar fi vrut, ar fi putut să bea și un ceai, dar nu era englez, așa că se mulțumi cu un pahar mare de sifon. Rezolvase în felul acesta problema gustării de la ora cinci.

Dădu cîteva telefoane, stabili o întîlnire pentru a doua zi și porni în oraș. Nu-și luă umbrela, crezînd în destinul său norocos ; nu scăpase de curînd de o amendă cînd îl surprinsese milițianul trecînd strada pe roșu ?

Se întoarse acasă, în garsoniera sa, destul de tîrziu, plin de mulțumire, avusese o după-amiază și o seară reușite, se distrase foarte bine.

Ca în fiecare zi, înainte de culcare, scoase dintr-un sertar un caiet gros, cu coperțile de plastic albastru, pe a cărui primă filă se putea citi, scris cu litere înfrumusețate cu tot felul de înfloriturі colorate : „Jurnal personal. Vol. III". Îl răsfoi cu grijă pînă ajunse la prima pagină nescrisă. Netezi foaia cu palma întinsă și își îndreptă ochii spre tavan concentrîndu-se. Citise sau auzise undeva că viața fiecărui om este un adevărat roman și se hotărîse să facă aceste însemnări zilnice, nădăjduind că va reuși să le valorifice într-un fel mai tîrziu.

Acum conta începutul, aceasta era partea cea mai grea, pe urmă mergea ușor. Trebuia să fie ceva frumos și plin de simțire. Cei ce vor citi ceea ce scria el, cu multă trudă, în fiecare seară, vor înțelege dorința lui, altfel de ce ar mai fi scris, vor înțelege că destinul lumii s-a împletit cu al său 70—80 de ani, doar atît era durata medie de viață, și s-a răsfrînt în paginile acoperite cu un scris mare și apăsat, lăsînd să se vadă cum i-au fost influențate sufletul, gîndurile și evoluția sa în societate.

Ideea îi veni, luminîndu-i fața încordată, și începu să scrie avînd conștiința că în momentul acela devenise mai bun, se depășise intrînd într-o ordine superioară :

„Astăzi sînt mulțumit de mine, am avut o zi plină", ridică pixul de pe pagină și citi. Era foarte bine : spunea mult în puține cuvinte. De la o zi la alta scria din ce în ce mai mulțumitor. Continuă :

„După ce m-am întors de la serviciu, am dormit o oră, apoi m-am trezit și am mers la prietenul meu Relu pentru a aranja „tragerea" unor casete și a unui disc. La el se afla un alt prieten al său, pe care nu-l cunoșteam. Îl cheamă Lică. Pe el nu-l interesează muzica, în schimb este foarte pasionat de creșterea nutriilor, acei șobolani cu blană prețioasă. Are cîteva. Locuiește cu socrii într-o casă particulară și are posibilitatea să le crească, dar la mine, la bloc, nu se poate.

Pe urmă m-am întîlnit cu Maria. Am ajuns înaintea ei şi am aşteptat-o zece minute. Aşa sînt femeile, întotdeauna întîrzie. Apoi ne-am plimbat, ţinîndu-ne de mînă, în parc şi pe malul apei, pînă cînd am mers la cinematograful „Victoria". Am văzut un film american care ne-a distrat foarte mult pe amîndoi. Cel mai mult mi-a plăcut şeriful pentru că se bătea pentru dreptate şi pentru o femeie frumoasă, mai frumoasă chiar decît Maria.

Cînd am ieşit, Maria m-a întrebat dacă nu vreau să mergem la teatru. I-am spus că da, mai ales că nu fusesem de mult, deoarece mă mulţumisem cu piesele de la televizor în care actorii sînt mai celebri decît cei din oraşul nostru. Am avut noroc, spectacolul nu începuse încă şi am mai găsit bilete. S-a prezentat o piesă cu o acţiune din zilele noastre. Mi-a plăcut foarte mult pentru că îşi bătea joc de doctorii care iau ciubuc de la bieţii bolnavi.

Pe urmă am fost cu Maria la local, la restaurantul „Palace". Ne-am simţit foarte bine. Am întîlnit cîţiva prieteni. Muzica era bună şi chelnerul ne-a servit repede. Solistul a spus cîteva bancuri pe care nu le ştiam şi am rîs. A rîs şi Maria. Cînd s-a închis localul am plecat şi am condus-o acasă pe Maria".

Puse punct şi privi cele două pagini scrise cu sentimentul datoriei împlinite. Desigur că viaţa lui ar fi putut să conţină mai mult neobişnuit, să fie mai interesantă, pentru că întotdeauna este loc pentru mai bine, gîndi Nelu Popescu, dar el era mulţumit şi aşa, mai rău să nu fie.

Se uită la ceas, se făcuse aproape douăsprezece. Spre mirarea sa fu cuprins de nelinişte şi se zgribuli de parcă s-ar fi deschis brusc geamul, în plină iarnă şi aerul rece ar fi răbufnit în interior. Expresia uşor naivă, de nedumerire îi dispăru de pe faţă şi toată fiinţa lui se contractă. Ceva nu era în ordine, dar nu-şi dădea seama ce anume. Avea sentimentul că se întîmplase un lucru cu totul neobişnuit, ireparabil. În aer plutea nedefinită ameninţarea. Era singur în cuşca de beton a apartamentului său, la etajul al doilea. Privirea se întoarse din nou pe ceas, era douăsprezece noaptea, ora dezlănţuirii forţelor magice, timpul de preumblare a fantomelor. Ascultă cu atenţie, fără să facă cea mai mică mişcare : în afară de zgomotul

înfundat și ritmic al inimii sale, de tic-tacul slab al ceasului, nu se auzea nimic. Ar fi dorit să strige ca să se convingă că mai este încă în viață, dar frica îi încleștase gura și nu reuși decît să icnească. Sunetul i se păru straniu și asurzitor, reverberat între pereții camerei. Trecu un timp și nu se întîmplă nimic. Nici o mișcare, nici un zgomot. Se mai liniști, îndrăzni să se miște și privi din nou spre cadranul ceasului de parcă acolo s-ar fi aflat răspunsul pe care-l căuta. Minutarul era în dreptul cifrei cinci.

Ce să se fi întîmplat, se întreabă Nelu Popescu, simțindu-se eliberat de apăsarea unei greutăți imense, strivitoare, să fi băut mai mult decît trebuia ? Privea în gol neîndrăznind să se uite în jurul său de teamă să nu descopere ceva înfiorător. Nu știa ce să creadă, nu știa ce să facă. Probabil ar fi trebuit să se culce și să amîne pe dimineață dezlegarea problemei, dacă n-ar fi uitat de ea.

Înțelegerea îi veni brusc, alungînd pentru moment spaima. Căută o bucată de hîrtie și începu să calculeze. De la șase la unsprezece, cînd se întorsese acasă, sînt cinci ore. În timpul acesta, se plimbase o oră cu Maria, fusese la film două ore, la teatru trei ore și la restaurant altă oră, apoi o condusese pe Maria acasă, pe jos altă jumătate de oră, în total șapte ore și jumătate, aproape opt. Nu se poate. Probabil că a greșit la calcul. Poate că filmul nu a durat chiar două ore și nici piesa trei ore și așa mai departe, dar uimitor era faptul că fusese și la film și la teatru, iar spectacolele încep aproape la aceeași oră. Era de neînțeles.

Începu să-l doară capul. Căuta prin cameră un ziar, îl deschise și se convinse că spectacolele începeau unul la șapte iar celălalt la șapte și jumătate. Nu-i rămînea decît să creadă că se întîmplase imposibilul. Căută un antinevralgic sau un algocalmin, dar nu găsi decît o cremă vietnameză, recomandată în durerile de cap, i-o dăduse un prieten, dar n-o folosise niciodată. Desfăcu atent capacul cutiuței metalice, se unse pe frunte în fața oglinzii și așteptă să-i treacă durerea, sperînd că astfel va dezlega enigma. Dar durerea nu slăbi. Într-un tîrziu se plictisi și fu nevoit să accepte că e beat, asta era singura explicație pe care o putea găsi și se culcă. Adormi imediat și visă

fantome mari, albe, plimbîndu-se cu ascensorul. Una dintre ele se apropia de o ușă, era chiar a lui, și apăsa pe butonul soneriei : Trrrr ! Trrr !

Trecu destul timp pînă își dădu seama că nu numai în vis dar și în realitate suna cineva la ușă, prelung, insistent. Bîjbîi cu mîna după întrerupător și aprinse veioza. Se uită buimăcit la ceas, nu dormise decît o jumătate de oră. Ce s-o fi întîmplat ? Cu un efort de voință se dădu jos din pat și o porni nesigur spre intrare. Ajuns în hol, în spatele ușii, întrebă cu glas tare, fără să deschidă :

— Cine este ?

— Deschideți, vă rog, este o problemă foarte urgentă, răspunse un glas autoritar. De afară se auzeau zgomotul mai multor pași grei, care urcau scările în grabă și zbîrnîitul a numeroase sonerii. Probabil că era multă lume pe scări. Ce căutau în miezul nopții ? Întredeschise ușa atît cît permitea lanțul de siguranță. În fața sa se afla un bărbat cu ochelari. Nu avu timp să vadă decît un lucru foarte straniu și lumina de pe casa scărilor se stinse. La fiecare dintre celelalte trei apartamente de pe palier era cîte cineva apăsînd pe butonul soneriei. Lumina se reaprinse imediat și își putu da seama că în bloc era o forfotă neobișnuită chiar pentru plină zi și cu atît mai mult la acea oră din noapte.

— Ce se întîmplă, ce este ? întrebă îngrijorat Nelu Popescu în timp ce scotea lanțul și deschidea larg ușa. Ieși în prag pentru a vedea mai bine ce se petrecea. De la etajul întîi și de la etajele superioare se auzeau zgomote de pași, sonerii. Și voci omenești.

— Nimic grav, nimic îngrijorător. Sîntem de la Institutul de fizică din apropiere și am dori să ne răspundeți la cîteva întrebări.

— Păi bine, tovarășe, la ora unu noaptea, eu trebuie să mă duc odihnit la serviciu...

— V-am spus, este foarte urgent, nu putem aștepta pînă mîine dimineață. Ar putea fi în joc viața unui om. Vă rog să ne ajutați.

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic foarte grav, este ceva complicat și ar lua prea mult timp ca să vă explic.

Între timp apăruse pe palier și ultimul dintre vecinii săi, cu ochii cîrpiți de somn.

— Spuneți-mi cum vă pot fi de folos și să terminăm mai repede, pentru că mîine...

— Am vrea să știm, îl întrerupse bărbatul cu ochelari, dacă dumneavoastră sau familiei dumneavoastră...

— Sînt necăsătorit.

— Cu atît mai bine, spuneți-mi dacă astăzi după-amiază nu ați observat cumva, ceva neobișnuit, ceva care să vă fi iritat, ceva inexplicabil.

— Unde, în legătură cu ce ? întrebă Nelu Popescu, încercînd să afle la ce se referea interlocutorul său.

— Așa, în general, nu în legătură cu ceva sau cu un loc anume, se eschivă acesta de la un răspuns precis, ceva ce nu s-a mai întîmplat. Îl privi deschis în ochi și îi zîmbi, dorind să-i cîștige încrederea și să îndepărteze suspiciunea pe care o bănuia. Dar Nelu Popescu nu își amintea să fi observat nimic din ce ar fi dorit cercetătorul de la Institutul de fizică, încercă să se concentreze, dar nu reuși. Îi părea sincer rău că nu-l poate ajuta. Era curios să vadă ce vor zice vecinii și trăgea cu urechea la discuția ce se purta alături, se vorbea încet și nu prea distingea bine cuvintele. Ca să mai tragă de timp, poate își aducea aminte de ceva, întrebă de data asta blînd, plin de înțelegere pentru misiunea neplăcută a celuilalt, aproape conspirativ, arătînd că nu este deloc supărat că a fost sculat în miezul nopții :

— Este chiar așa de important, încît să trebuiască să umblați noaptea și să treziți un bloc întreg ? Poate erau mai multe blocuri, poate era întreaga stradă, dar nu avu curajul de a pune și această întrebare.

— Da, este foarte important..., poate ați auzit pe vreun vecin din bloc povestind ceva deosebit... Bărbatul îl scrută prin ochelari, nerăbdător. Aștepta un răspuns revelator. Părea grăbit, nu avea timp de pierdut, ar fi vrut să plece, dar nu înainte de a se fi convins că omul cu care discuta nu avea nimic de spus.

— Păi, știu eu, încercă Nelu Popescu, parcă n-am auzit după-amiază gălăgia copiilor. Au obiceiul să se joace chiar în fața blocului și să facă o hărmălaie de nedescris. Nu

poți să le zici nimic, pentru că sar părinții și le iau apărarea, numai nervi îți faci. Asta este ce căutați ?

— Nu cred..., spuse bărbatul, dar își notă ceva în carnețel.

— Căutați ceva și nu știți ce, păi cum o să știți că ați găsit ? pufni mirat Nelu Popescu.

— Așa se pare, dar ne descurcăm noi, nu vă faceți griji. Altceva ?

— Mi s-a părut ciudat, prinse el curaj, văzînd că este ascultat cu atenție, venind azi, adică ieri, de la serviciu, să întîlnesc în hol și în lift pe mulți dintre vecini, de obicei stau toți închiși în casă și ne vedem foarte rar, doar la ședințele de bloc, și nici atunci. În afară de cei de la acest etaj, mai cunosc o familie sau două. Nu vi se pare ciudat, ca ani de zile să circuli ca într-un bloc pustiu și deodată să te întîlnești cu foarte mulți, de parcă ți-ai fi dat întîlnire ? Scările erau populate ca într-o zi de sărbătoare. Nu vi se pare ciudat ? mai întrebă el odată, apoi căscă cu vădită plăcere, fără să se abțină, molipsitor.

— Nu v-ați simțit prost dispus sau slăbit, n-ați avut amețeli sau grețuri ? întrebă bărbatul cu ochelari, întrerupîndu-se din notat.

— Dimpotrivă, m-am simțit foarte bine dispus. Cred și eu, își spuse cercetătorul, inspirînd mai adînc și simțind mirosul de alcool din respirația lui Nelu Popescu. Își mai spuse că privirea puțin tulbure a celuilalt se datora probabil aceleiași cauze și nu faptului că fusese trezit la o oră nepotrivită. Era inutil să mai insiste. Închise carnetul, apăsă pe butonul pixului și-l puse în buzunarul de la piept.

— Vă mulțumim pentru colaborare și vă rog încă odată să ne scuzați pentru deranj. Noapte bună, vru să încheie el politicos discuția și dădu să plece pentru a suna la ușa altor apartamente, urmînd să discute cu alți oameni, treziți în toiul nopții, privindu-le fețele umflate de somn, încercînd să le calmeze enervarea și să le cîștige bunăvoința, dar Nelu Popescu prinsese chef de vorbă și n-ar fi dorit să rămînă singur. De asemenea nu-i plăcu deloc

să fie considerat un simplu pion, dat la o parte în toată povestea care se anunța foarte interesantă. Ar fi putut să mai rămînă pe palier și să discute cu vecinii, făcînd tot felul de presupuneri, dar nu de la ei putea afla ce anume determinase această acțiune, cu totul neobișnuită, despre care, era sigur, va vorbi tot orașul. Trebuia să găsească ceva interesant pentru a-l reține pe bărbatul cu ochelari și pentru a încerca să-l tragă de limbă. Își luă inima în dinți și spuse :

— Mi-am adus aminte de ceva foarte ciudat. N-am avut curajul să vă vorbesc despre acest lucru, pentru a nu crede că din cauza... Glasul i se înmuie, lăsînd nerostite cuvintele următoare, dar chipul său continuă să vorbească, lăsînd să se înțeleagă că se referea la vinul băut în seara aceea și la starea sa euforică.

Bărbatul se întoarse și-l privi neîncrezător. Rămase pe loc așteptînd, puțin impacientat de insistența celuilalt, așa încît Nelu Popescu fu nevoit să se apropie de el.

— După-amiaza am fost împreună cu prietena mea și la teatru și la cinema, în același timp, iar apoi am fost la restaurant. După ce rostise aceste cuvinte dintr-o răsuflare, accentuînd pe faptul că *apoi* fusese la restaurant, Nelu Popescu începu să rîdă în hohote, de parcă ar fi auzit o glumă foarte bună. Rîsul său, amplificat de casa scărilor, ajunse pînă la ultimul etaj și pentru o clipă nu se mai auzi nici un glas. Priviri întrebătoare se ațintiră asupra lor. Se opri speriat de această izbucnire, își reveni și încercă să surprindă efectul dezvăluirii sale.

— Vreți să fiți puțin mai clar, cum ați fost în *același timp* în două locuri ?

— Nu chiar în același timp, dar dacă stau și mă gîndesc, *altfel nu se explică*. Mai întîi am fost la film, iar apoi la teatru, dar după aceea mi-am dat seama că și filmul și piesa au început la aceeași oră, nu vi se pare ciudat ? Să nu credeți că vorbesc așa pentru că am băut, pe cuvînt că așa s-a întîmplat.

— Ceea ce spuneți este foarte interesant și înclin să cred că lucrurile s-au petrecut așa cum ați spus. Ne veți

putea ajuta povestindu-ne în amănunțime totul. Vă rog foarte mult să vă îmbrăcați și să veniți cu mine, pentru a da lămuririle necesare.

— Acum ? și mîine la serviciu ce fac ?

— V-am spus, problema este foarte importantă și urgentă. Nu vă faceți nici o grijă în privința serviciului. Dimineața vom da un telefon și totul se va aranja. Îl privi stînd în cadrul ușii, în pijama și papuci, nehotărît. Nu era timp de pierdut. Pentru a fi mai convingător, spuse :

— Sper să veniți de bună voie...

Amenințarea îl descumpăni, dar se supuse mecanic, fără să-și dea seama. Presimțea că o să se întîmple ceva rău. În loc să se bucure că reușise să-și atingă scopul de a atrage atenția, acum era îngrijorat. Gluma se îngroșase. Nu vedea cum ar mai putea da înapoi. Dacă-l arestează ? Mai bine n-ar fi spus nimic, dar acum era prea tîrziu. Se îmbrăcă în grabă și coborî în stradă însoțit de bărbatul cu ochelari. În fața blocului erau parcate în dezordine mai multe mașini cu portierele deschise și interioarele luminate. În dreptul lor un grup de oameni, șoferii mașinilor, se strînseseră în cerc și discutau trimițînd din cînd în cînd către cer rotocoale de fum albastru. Cînd apărură cei doi se întoarseră spre ei și-i urmăriră, în tăcere, cu privirea. Unul dintre șoferi părăsi grupul și veni către ei. Urcară toți trei într-una din mașini și porniră în goană pe străzile întunecate și pustii ale orașului. În timp ce treceau printr-o intersecție, fără să micșoreze viteza, Nelu Popescu văzu că semafoarele erau deconectate. Se înspăimîntă și din această pricină gîndindu-se că s-ar fi putut ciocni foarte ușor cu o altă mașină.

Tot drumul nu îndrăzni să întrebe nimic, nici măcar încotro mergeau. Nici însoțitorul său, nici șoferul nu schimbară vreun cuvînt. Nimic nu mai trăda pe vorbărețul din urmă cu zece minute.

Se opriră în fața unei clădiri înalte, cufundate în întuneric, doar geamurile de la parter erau luminate. Cîțiva oameni păreau să-i aștepte la intrare. La început nu recu-

noscu clădirea din cauza întunericului, apoi își dădu seama că se află în fața spitalului municipal.

De îndată ce coborîră din mașină, oamenii care stăteau pe scări, la intrare, se îndreptară în grabă către ei. În fața lor se opriră nehotărîți :

— Care dintre dumneavoastră e..., spuse unul dintre ei și nu știu sau nu voi să termine întrebarea.

— Dumnealui, spuse sever bărbatul cu ochelari și îndreptă brațul către el, deși nu era nevoie. Cei doi i se așezară de o parte și de alta, prinzîndu-l ferm de subțiori. Nu înțelegea dacă o făceau pentru a-l proteja, sau pentru a fi siguri că nu va fugi. Se lăsă moale, condus de brațele lor puternice. Nu știa cum este mai bine să se poarte, nu știa ce voiau de la el și nu îndrăznea să întrebe. Erau doctori sau infirmieri ? Fusese luat drept nebun pentru că lăsase să se înțeleagă că ar fi crezut într-adevăr în realitatea acelei după-amieze ciudate ? Dar el nu credea, nu era deloc convins că lucrurile se întîmplaseră chiar așa, poate i s-o fi părut, poate a glumit și el. E drept, era unu noaptea, nu era momentul cel mai potrivit pentru glume, dar trebuia să fie înțeles și el, fusese sculat după nici o oră de somn și era încă adormit, oricum nu era ceva grav. Sau poate voiau să-i ia sînge pentru a vedea cît a băut. Dar cu ce drept ? Oricum nu băuse mult, ca în alte dăți, și nu făcuse scandal, nu tulburase ordinea publică, nu făcuse altceva decît să doarmă, și încă la el acasă.

Din spate auzi vocea bărbatului de la Institutul de fizică.

— Spuneți-mi vă rog, care este adresa prietenei dumneavoastră cu care ați fost ieri după-amiază ?

Se opri, întoarse capul și răspunse fără să se gîndească dacă este bine sau nu ; hotărît să nu opună nici o rezistență pînă nu-și dădea seama ce vor de la el :

— Strada Pelinului nr. 11, ap. 8, o cheamă Turerea Maria.

— Mulțumesc, spuse bărbatul, apoi auzi pași depărtîndu-se și zgomotul ușii metalice de la intrare.

Porni din nou flancat de cei doi în halate albe ; cotiră pe un coridor şi intrară într-o încăpere cu un pat de consultaţie în mijloc. Lumina era mai puternică decît pe coridor. Cîteva scaune stăteau rînduite lîngă perete. Dintr-o cameră alăturată apăru un doctor. Le făcu semn însoţitorilor săi să plece, se apropie de el şi, jovial, îl bătu încurajator pe umăr. De ce o fi vesel ? se întrebă Nelu Popescu.

— Ei, cum te simţi, şi fără să aştepte vreun răspuns continuă, în timp ce-l privea cu curiozitate, nu te doare nimic, n-ai ameţeli, greţuri, respiri bine, nu te sufoci, nu-ţi vîjîie nimic... Dezbracă-te pînă la brîu şi culcă-te.

— Mă simt foarte bine, n-am de ce să mă plîng.

Se dezbrăcă şi se întinse. Muşamaua era rece şi-i provocă un frison.

— Ai cam băut aseară, cred şi eu că nu e momentul să te plîngi, cu inima cum stai ?

— Bine, n-am avut probleme pînă acum, vru să mai adauge „să bat în lemn" dar se răzgîndi, mulţumindu-se să o spună doar în sine.

Medicul îi întoarse uşor capul cu mîna şi puse stetoscopul pe coşul pieptului, apoi îl mută de cîteva ori, căutînd parcă ceva ; la un moment dat îi spuse să nu mai respire. Ascultă concentrat, cu ochii închişi. Îi ceru apoi să-şi desfacă pantalonii şi-i palpă abdomenul.

— Bine, e în regulă, poţi să te îmbraci.

— Aş putea să vă întreb, pentru ce am fost adus aici ?

Medicul îl privi mirat :

— Asta aş fi dorit să aflu eu de la dumneata ; cum de te-au adus aici şi nu ţi-au spus pentru ce anume şi nici dumneata nu ţi-ai dat seama ? Întrebarea era retorică şi nu aştepta nici un răspuns. Se pare, continuă el, că este vorba de o experienţă şi dumneata ai fost subiectul ei involuntar, despre ce anume este vorba nu ştiu, întreabă-i pe cei care te-au însoţit aici.

— Dacă n-am nimic, înseamnă că pot să plec, concluzionă cu glas tare Nelu Popescu, mai mult pentru a-şi face curaj, şi se pregăti să iasă.

— Asta nu, în nici un caz, trebuie să te internez. Sînt necesare examinări mai serioase, de altfel necazurile ar putea să apară și după un anumit timp.

O asistentă, pe care nu o văzuse pînă atunci, îi spuse să o urmeze.

•

Stătea în pat, cu mîinile sub cap. Salonul avea patru paturi și, în afară de el, nu mai era nimeni. Lumina era stinsă, dar de afară pătrundea suficientă pentru a distinge destul de bine obiectele din încăpere. Cearșafurile proaspete îi dădeau o senzație plăcută. Încercă să descifreze zgomotele slabe și rare ale spitalului care pătrundeau pînă la el trădînd o viață ce continua în plină noapte. Dacă n-ar fi în jurul său prezența atît de frapantă a paturilor și a noptierelor albe, ar putea crede că nu a fost decît un coșmar și și-ar fi putut face reproșuri că mîncase din nou mult înainte de culcare, deși știa că nu este bine. Dorea să doarmă, dar gîndul că fusese victima unei experiențe periculoase, dăunătoare pentru sănătatea lui, îl ținea mai treaz decît oricînd. Pînă acum nu simțise nimic, nu-l supărase nimic, poate nu observase, dar cine știe ce se poate întîmpla. Avusese o sănătate de fier și nu-și făcuse niciodată probleme din asta. Poate el rezistase și scăpase datorită constituției sale, dar Maria ? Probabil că o vor aduce și pe ea aici. Dimineața va căuta să o vadă. Ce vise frumoase își făcuseră ei doi, chiar în seara asta, și totul s-ar putea prăbuși dintr-o dată, fără să poți face cel mai mic gest de împotrivire !

De undeva se auzi un zgomot îndepărtat, apoi distinse pași apropiindu-se. Ușa se deschise larg, lăsînd să apară în cadrul ei două siluete. O recunoscu pe asistenta care-l condusese mai înainte. Obișnuit cu întunericul, văzu mîna întinsă în căutarea întrerupătorului. Lumina se aprinse, orbindu-l. Strînse cu putere pleoapele, dar curiozitatea îl făcu să le deschidă imediat și să privească cu atenție, nelăsînd să-i scape nici o mișcare, nici un gest, nici o vorbă.

— Culcați-vă în patul acesta. Asistenta arătă patul aflat vizavi de cel al lui Nelu Popescu și ridică un colț al păturii, îndoind-o. Hainele, vă rog să le puneți pe scaun pînă dimineața, cînd le vom preda la magazie. Dacă vă simțiți rău, apăsați pe butonul acesta, și-i arătă un buton roșu, montat în perete, deasupra patului. Aruncă o privire în jur, o privire profesională și plecă.

Noul venit începu să se dezbrace încet, cu mișcări nesigure. Părea stăpînit de o adîncă neliniște. Îmbrăcă pijamaua lăsată pe pat și se vîrî sub pătură, căutînd să deranjeze cît mai puțin așternutul. Stătu puțin așa, nemișcat, lăsînd să i se audă doar respirația întretăiată, apoi își aduse aminte de ceva, se ridică, întinse mîna pînă la scaun și scoase din buzunarul interior al hainei un portmoneu mare, negru, uzat și-l puse cu grijă sub pernă. Se culcă din nou, ținîndu-și mîinile împreunate pe piept și privind fix undeva deasupra geamului din fața sa. Din cînd în cînd ofta adînc de parcă o mare greutate, de neînlăturat, l-ar fi apăsat pe piept.

Cînd încetă orice mișcare și liniștea se reinstală în spital, Nelu Popescu își dădu seama că noul coleg îi era antipatic, în primul rînd pentru că nu salutase și nu scosese nici măcar un cuvînt, lăsînd impresia că nici nu-l băgase în seamă. O fi bolnav, dar asta nu-l scutește de a da *bună seara,* conchise el revoltat. Apoi lăsase lumina aprinsă, iar el nu putea dormi decît cu lumina stinsă. La aceasta se adăugau oftaturile ; de fiecare dată avea impresia că se sufocă sau că își dă duhul, și urmărea cu toate simțurile încordate să prindă apoi vreun semn de viață pentru a se liniști. Căută cu privirea butonul roșu de deasupra capului său ca să se asigure că este acolo, chiar întinse mîna ca să vadă dacă poate ajunge ușor la el. Ar fi dorit să se convingă că funcționează, dar nu știa cum să procedeze.

Într-un tîrziu se hotărî să se ducă și să stingă neonul. Se sculă și întrebă insinuant, exagerat de politicos :

— Aveți ceva împotrivă dacă sting lumina ? dar nu primi nici un răspuns. Așteptă descumpănit cîteva clipe și reformulă întrebarea :

— Vă deranjează dacă sting lumina ? Nici de data asta nu părea să fi fost auzit. Nelu Popescu îl privi enervat şi apăsă pe întrerupător, fără să mai aştepte vreo încuviinţare. Se culcă şi încercă să doarmă.

Fu trezit de nişte glasuri. Se întoarse şi constată că apăruseră încă doi bolnavi. Stăteau pe marginea paturilor şi discutau, îmbrăcaţi încă în hainele de acasă. Mişcarea sa atrase atenţia celor doi, care se apropiară de el. Îl recunoscu pe Sandu, prietenul său, ce locuia pe aceeaşi scară, la etajul IV.

— Iată unde am ajuns să ne întîlnim, constată mai mult amuzat decît mirat vecinul său.

— Petrescu, spuse celălalt, un tînăr înalt şi voinic, întinzîndu-i mîna. Student, adăugă fără rost, am impresia că locuim în acelaşi bloc, dar nu şi pe aceeaşi scară.

— Pentru ce aţi ajuns aici, întrebă Nelu Popescu, ridicîndu-se în capul oaselor, tot în legătură cu Institutul ? Ceilalţi dădură din cap afirmativ. Ce-or mai fi vrînd de la noi, continuă el, poate să donăm sînge, şi dîndu-şi seama că vorbea prea tare, coborî glasul, arătînd către patul unde stătea nemişcat al patrulea pacient, cu ochii deschişi, fixînd acelaşi punct de deasupra ferestrei. Să vorbim mai încet, e bolnav, probabil îl doare ceva sau îi este rău, încontinuu oftează. Se întoarse către ei, şi îi întrebă :

— Ce au spus cînd v-au adus aici ?

— Ceva neclar, n-am înţeles aproape nimic, spuse Sandu. M-au întrebat dacă nu mi s-a întîmplat ieri după-amiază ceva neobişnuit. Eram adormit şi nu prea am înţeles ce vor de la mine, atunci m-au rugat să le povestesc tot ceea ce am făcut după-amiaza şi seara. După ce am terminat de povestit, fără să ne mai întrebe altceva, ne-au adus aici, pe soţia mea şi pe mine, spunîndu-ne că trebuie să ne facem nişte analize şi că este spre binele nostru. Noroc că nu erau şi copii acasă, i-am dus săptămîna trecută la părinţi.

— La noi s-a întîmplat aproape la fel. Am povestit fiecare ce am făcut, dar m-au luat doar pe mine. Părinţilor le-au spus că vor fi chemaţi ulterior, dacă va fi nevoie.

N-am înțeles de ce au procedat astfel. Ar trebui să încercăm să aflăm ce se ascunde în spatele acestei povești. Mă gîndesc că, dacă am compara acțiunile noastre, poate vom reuși să găsim ceva, *ceva neobișnuit*, doar asta căutau cei ce ne-au adus aici, spuse studentul surescitat, frămîntîndu-și mîinile, dornic să întreprindă ceva. Pentru el era limpede, trebuiau să acționeze.

Bucuros că i se oferise prilejul să destăinuie ceea ce avea pe suflet unor ascultători aflați în aceeași situație, Sandu Prodan nu se lăsă invitat a doua oară și începu să povestească, nu înainte de a se așeza mai bine pe pat și de a privi încă o dată în direcția celui de al patrulea pacient, întins nemișcat sub pătură :

— Nu știu dacă o să mă credeți sau nu, dar ceea ce urmează s-a întîmplat întocmai, vă rog să fiți siguri că nu voi exagera cu nimic. Dacă o să ziceți că nu este adevărat, pot aduce martori care să confirme ceea ce spun. Se opri, dîndu-și seama că se ambalase fără rost, nimeni nu-i punea la îndoială buna credință, apoi continuă. Ieri după-amiaza nevastă-mea, Ana, îmi spune că nu mai putem să amînăm vizita promisă de multă vreme la sora ei. Mie nu-mi prea place să merg în vizite, indiferent dacă e vorba de colegi, prieteni sau rude. Prefer să trebăluiesc pe lîngă casă, gărduleț ul de fier din fața blocului eu l-am făcut, sau să merg la pescuit, cînd am timp și vremea este bună. Dar ieri nu am mai avut încotro. Ne-am aranjat și ne-am dus. În vizită, ca în vizită. Am mai mîncat, am mai băut, am mai vorbit cîte-n lună și în stele, mai ales cumnatu-meu vroia să se arate tare deștept, de ziceai că le știe pe toate, așa este el cînd bea puțin, noroc că televizorul mergea și am putut să mă uit la program, altfel m-aș fi plictisit, poate m-aș fi și certat cu el pentru că nu m-ar fi răbdat inima să nu-i spun că ar trebui să fie puțin mai modest. Femeile au sporovăit între ele tot timpul, ca femeile, că oricît ar sta împreună tot nu termină de povestit, ce-or fi avînd atîta de discutat, zău dacă înțeleg, mai ales că fotbalul și sportul nu le interesează, într-o zi chiar le-am întrebat...

Un oftat puternic, adînc, plin de suferință, îl opri. Se întoarseră toți trei, deodată, spre cel de al patrulea bolnav. Continua să stea nemișcat, ca un mort cu ochii deschiși.

— Poate doarme altfel decît toți oamenii, cu ochii deschiși și acum visează cine știe ce, își spuse gîndul în șoaptă studentul.

— Suferă, murmură Sandu Prodan aflat pentru prima dată într-un salon de spital, poate are nevoie de ajutor, să-l întrebăm.

— Dacă va dori ceva, ne va spune. Să-l lăsăm în pace, nu sîntem doctori, să nu-l deranjăm. Schimbîndu-și tonul vocii și prinzîndu-l de braț pe Sandu Prodan pentru a-i atrage atenția, Nelu Popescu se întorsese la subiectul discuției lor spunînd nerăbdător :

— Pînă aici nu ne-ai arătat nimic de necrezut.

— Așteaptă, fiecare lucru la timpul său. După ce am plecat de la cumnată-mea, mergînd spre stația de autobuz, ce idee îi veni nevesti-mi: hai să trecem și pe la o prietenă de a ei, fostă colegă de școală, care stătea tot în zona aceea. Degeaba am încercat să o conving să nu ne ducem, zicînd că este tîrziu. Cînd s-au văzut, nevastă-mea și prietena ei, mare bucurie, îmbrățișări, pupături, de parcă nu s-ar fi întîlnit de ani de zile. Bărbatul prietenei nu era acasă, fiind plecat în interes de serviciu, și eu mă cam plictiseam cu paharul de vișinată în mînă. De unul singur, pe tăcute, n-are nici un haz să bei. Deși mă înțelesesem de la început cu nevastă-mea să nu stăm mai mult de jumătate de oră, văzînd că nu vom pleca prea curînd, am cerut voie gazdei să dau drumul la televizor. Se transmitea rezumatul filmat din cupele europene. Văzusem emisiunea mai înainte la cumnatul meu și m-am mirat foarte tare că se relua la un interval atît de scurt. Știindu-l foarte amator de fotbal pe Mircea, cumnatul meu, mai ales că ne și contrazisesem la o fază unde eu spusesem că este ofsaid și el că nu este, m-am gîndit să-i dau un telefon și să-l fac atent. Am cerut permisiunea să telefonez. Am format de cîteva ori numărul fără nici un rezul-

tat, nu făcea apel, dar nu suna nici ocupat, receptorul era mut. Mi-am spus că, probabil, telefonul lor era deranjat şi am continuat să privesc la T.V. Cînd emisiunea sportivă s-a terminat, a apărut prezentatoarea şi a anunţat un film, care a şi început peste cîteva secunde, dar toate acestea *eu le văzusem deja,* chiar în seara aceea, adică ieri. Am rămas cu ochii lipiţi de ecran aşteptînd să apară cineva şi să spună că totul nu fusese decît o glumă.

După ce am plecat, i-am povestit Anei care nu observase nimic. S-a uitat lung la mine şi mi-a spus că am întrecut numărul paharelor în seara aceea, că am făcut-o de ruşine şi altele la fel, după cum mă şi aşteptasem, sincer să fiu. Mă cuprinse îndoiala. Nu era nimeni care să fi văzut ceea ce văzusem eu, nu aveam cu cine să discut. Eram convins că oricui i-aş fi povestit m-ar fi luat, ca şi nevastă-mea, peste picior, trimiţîndu-mă la doctor să mă caut. Dacă n-ar fi venit la noi în noaptea asta, mîine dimineaţa aş fi înclinat să cred că doar mi se păruse. Ana este atît de convinsă de acest lucru, încît, chiar şi aici, jos, la consultaţie, cerea medicului să fiu doar eu internat pentru că, zicea ea supărată, doar eu băusem şi vorbesc aiureli de om care nu este întreg la cap. E convinsă că numai din vina nebuniei mele a ajuns aici.

— Mie mi s-a întîmplat ceva tot atît de necrezut, spuse Nelu Popescu şi le povesti cu multe amănunte, înflăcărat, retrăind cu intensitate momentele din întreaga după-amiază şi seară.

Afară lumina începu să crească şi obiectele din încăpere se distingeau tot mai bine, chipurile nu mai erau doar nişte umbre întunecate.

— În curînd se va lumina şi oraşul se va trezi, spuse studentul mai mult pentru sine, literaturizînd momentul. Nu-i răspunse nimeni. Îşi privi tovarăşii căzuţi în visare, absenţi. Dacă n-ar fi fost ameninţarea ce plana încet, ca un uliu rotindu-se în înaltul cerului, şi-ar fi putut închipui foarte bine că se află în concediu într-o staţiune balneară, reuniţi datorită hazardului, într-o cameră a unei vile de categoria a III-a. Bolnavul, al cărui nume nu-l

știau, gemu stins, trezind studentului un sentiment ascuns de vinovăție.

— Dar dumneata ce ai pățit ? întrebă Nelu Popescu adresîndu-se tînărului.

Studentul așteptase răbdător să-i vină rîndul la povestit. Se simțea superior celorlalți doi ; ei avuseră parte, fără îndoială, de întîmplări interesante, nemaipomenite, greu de crezut, dar ceea ce se petrecuse cu el depășea orice limită a imaginației. Povestea sa va trebui să-i lase muți de uimire.

— După-masă am stat acasă. Aveam de fișat cîteva articole pe care ar fi trebuit să le dau mîine unui coleg, adică astăzi, se corectă el, uitîndu-se la ceas — trecuse de miezul nopții. Erau destul de multe titluri și mă temeam că nu voi termina. La un moment dat, privind teancul de fișe, mi s-a părut surprinzător de mare, nu trecuseră decît vreo două ore de cînd mă apucasem. Dar n-am realizat că se întîmpla ceva neobișnuit. Mi-am zis doar că sînt în formă și-am continuat să lucrez pînă cînd mama a intrat în cameră. De obicei, atunci cînd învăț, ai mei nu mă deranjează deloc, nici la masă nu mă cheamă. Nu știu nici acum de ce venise mama, de fapt nu are nici o importanță. Am văzut-o oprindu-se nefiresc în ușă. Și-a plimbat de mai multe ori privirea prin încăpere de parcă ar mai fi fost cineva în afară de mine și, ei bine, ca-ntr-o melodramă, a scos un țipăt scurt și a leșinat. Am sărit să o prind în brațe și am așezat-o speriat pe extensibil. Cînd și-a revenit, mi-a povestit că, intrînd, văzuse în cameră la mine mai mulți tineri care citeau așezați fiecare pe unde apucaseră. În primul moment crezuse că erau colegi de-ai mei, apoi a observat că toți semănau cu mine, nu numai la chip, ci și la îmbrăcăminte : erau cópii identice, nu știu dacă mă credeți. Mă multiplicasem în patru sau cinci exemplare ! Nu e de mirare că mama a leșinat, nu dai peste așa ceva în fiecare zi. Și eu care nu observasem nimic ! Mă întreb, care să fie cauza ? Minuni nu există, totul poate fi explicat științific, rațional.

Nelu Popescu îl privi pe student, neîncrezător din pricina tinereții sale, și spuse :

— Nu cred să existe o explicație pentru aceste întîmplări. Se cunosc multe altele asemănătoare despre care nu se poate spune că se știe mare lucru. Cîte nu povestesc bătrînii, să ai timp numai să-i asculți și ți se face părul măciucă ! Există ceva, o forță nevăzută. Cum arată într-adevăr și unde se află, nimeni nu știe. Unii îi spun într-un fel, alții altfel, dar asta n-are importanță.

— Singura „forță" este Natura. Restul sînt povești de speriat copiii. Cine mai crede azi în istorii cu stafii, să zicem ? Faptele trebuie privite și examinate științific, întări studentul.

— Crezi că știința poate tot ? întrebă Nelu Popescu, întinzînd o cursă.

— Mai devreme sau mai tîrziu oamenii vor reuși să cunoască în amănunt tot ce-i înconjoară, fără excepție. Trebuie să avem răbdare.

— Atunci, poți să ne spui care este cauza ciudatelor întîmplări prin care am trecut noi toți ? Am fi bucuroși să ne lămurim, adăugă ironic.

— Chiar dacă n-am să găsesc imediat o explicație satisfăcătoare, sînt convins că trebuie să existe una, una rațională. Nu se poate altfel, pentru mine este o certitudine.

— Vezi ? Faci promisiuni pe care nu le poți ține. Ce să credem despre această neobișnuită zi, să ne mulțumim doar cu asigurarea pe care ne-o dai ? Nu de vorbe avem nevoie, ci de dovezi concrete.

— Dovezile sînt nenumărate. E suficient să privești în jur și să vrei cu adevărat să le vezi. Fără știință nu se poate, ea a pătruns deja în toate domeniile, n-ați auzit de revoluția științifică și tehnică ?

Cu studentul nu se poate discuta decît în contradictoriu, constată Nelu Popescu. Asta va fi boala lui. Nu are respect față de părerea celor mai în vîrstă. Îi contrazice fără cel mai mic regret și, pe deasupra, lasă să se vadă că i-ar face o nespusă plăcere. Se hotărî să nu-i mai răspundă tînărului, e aproape un copil, și se angajă cu Sandu într-o discuție pasionantă despre subiectul lor favorit și inepuizabil, pescuitul.

Niște ignoranți, își spuse în sinea sa studentul, lipsit pe nedrept de gloria unei victorii. Îi întorseseră spatele, cel puțin la figurat. Nu mai avea rost să rămînă acolo. Se îndreptă spre patul lui și se culcă. Era ora șase. Hotărî să nu adoarmă, dar somnul îl fură imediat.

O femeie în halat albastru intră neobservată în salon. Avea o cîrpă udă pusă pe un lemn în formă de T și începu să șteargă pe jos de parcă ar fi împins pe o pajiște o mașină de tuns iarba. Mișcările îi erau rapide și sigure. Nu se auzea nici un zgomot. Atentă la ceea ce făcea, urmărea pe sub sprîncene și pe noii bolnavi. Termină fără să spună o vorbă și se retrase la fel de discret.

După ora șapte, ușa salonului se deschise energic, lovind o noptieră aflată prea aproape. Cu toate acestea liniștea mai stărui încă un moment, apoi se sparse în mii de bucăți. Plină de voie bună, zîmbind, gata să înfrunte orice situație neprevăzută, intră o asistentă îmbrăcată într-un halat alb, cu o monogramă mare, roșie.

— Bună dimineața, copii, deșteptarea ! Haideți, nu mai dormiți, astăzi vom avea mult de lucru ! Glasul îi era autoritar, cu inflexiuni masculine, și-l impresionă pe Nelu Popescu. Se ridică grăbit, gata să îndeplinească, fără plăcere, dar cu conștiinciozitate, noile ordine. Parcă am fi în armată, șopti pe furiș vecinul său de pat.

Nemulțumită de încetineala cu care se mișcau, asistenta îi grăbi din nou, fără să ridice tonul, calmă, obișnuită cu năravurile bolnavilor. Toți sînt la fel. Cum îi iei de la locul lor și-i aduci aici, se copilăresc, trebuie să-i supraveghezi să nu-ți facă vreo prostie. Dacă nu te porți ferm de la început, nu o mai scoți la capăt cu ei.

— Nu avem timp de pierdut, va trebui să facem o mulțime de analize și investigații. De abia acum Nelu Popescu observă pe masa din mijlocul salonului o mulțime de sticluțe, eprubete și cîteva cutiuțe metalice, cromate, în care bănuia că sînt seringi. Pe speteaza unui scaun atîrna oscilînd ușor un tub de cauciuc.

Bolnavul care gemuse toată noaptea, avînd brăzdate pe chip însemnele neplăcute ale suferinței, mai vizibile

acum dimineața, urmărea interesat și atent ceea ce se întîmplă în salon. Stătea în continuare nemișcat întins sub pătură.

— Și cu dumneata vorbesc, i se adresă asistenta cu același ton egal, trebuie să-ți iau sînge pentru analize. Repede, că mai avem și altele de făcut. De data asta, bolnavul dădu încet, cu multă grijă, pătura la o parte și, foarte precaut, își coborî picioarele cu o mișcare rigidă. Se aplecă privind sub pat, în căutarea papucilor. După ce îi găsi își puse coatele pe genunchi și își rezemă fruntea în palme. Părea obosit și năpăstuit.

Cel mai curajos se dovedi studentul. Se așeză pe scaunul cu tubul de cauciuc, sub privirile curioase ale bolnavilor. Deși asistenta — aflaseră că o cheamă tot Maria ! — îi spuse să nu se uite, el privi acul strălucitor apropiindu-se, văzu tăietura oblică din capătul său, văzu vîrful ascuțit apăsînd pielea, formînd o mică gropiță și pătrunzînd imediat. Se miră că mișcările acului în căutarea venei nu-i provocau nici o durere, doar o ușoară jenă. Pistonul se retrase brusc și spațiul rămas liber se umplu deodată cu o spumă roșie. Seringa plină fu scoasă din ac. La capătul acestuia apăru o picătură vișinie ce căzu pe braț și se prelinse cîțiva centimetri, lăsînd o urmă și se opri în firele de păr. Iată cum se irosește sîngele meu, observă ironic studentul. Capătul acului fu introdus într-o sticluță. Fără să-i mai spună cineva, doar i se mai luase sînge, începu să strîngă puternic pumnul, apoi să-l deschidă, ritmic, pompînd.

— Următorul, anunță asistenta, punînd pe masă ultima sticluță cu sînge și notînd pe etichetă numele studentului. Ridică privirea și-l văzu pe bolnavul care se chinuise toată noaptea stînd neclintit cu capul în mîini. Se apropie de el :

— Ți-e rău ?

Cel întrebat o privi, vru să spună ceva, dar rămase mut, nehotărît.

— Te doare ceva ?

— Nu, se auzi slab glasul lui, pentru prima dată.

— Atunci de ce stai așa ?

Întrebarea păru să-l trezească :

— Îmi duceam viața liniștit, cu bucuriile și necazurile mele și deodată, crah ! și se bătu cu putere, mînios cu palma peste genunchi, s-a întîmplat *asta*. Totul s-a terminat, a venit sfîrșitul : *Am fost iradiați !* Ceilalți își căutară înfrigurați privirile, spunea oare adevărul, *asta* să fi fost cauza a tot ceea ce li se întîmplase, știa ceva precis, de unde aflase, sau era numai o bănuială ? Am fost iradiați cu toții. S-a sfîrșit. Sîntem nevinovați. Ce știam eu de fizica lor, ei cu ale lor, eu cu ale mele și deodată crah ! și se pocni din nou cu palma peste genunchiul drept. Vremea s-a stricat, vara nu mai este vară, iarna nu mai este iarnă și nu s-au învățat încă minte, nu s-au oprit cu experiențele lor. De ce ? Ce vină am eu, simplu cetățean ? De ce tocmai eu ? Ce am de cîștigat din asta ? Cu ce drept au făcut-o...

Cu glasul ei plin de autoritate, îl întrerupse :

— Cine ți-a spus că e vorba de radiații ? Nu a fost iradiat nimeni. Ce e cu văicăreala asta, ești bărbat sau ce ? Să nu te mai aud că te porți ca o babă că am să-ți fac trei injecții dureroase pe zi, ca să ai atunci de ce să te plîngi. Îi întoarse spatele și se apropie de masa acoperită cu pînză albă pe care se afla tava cu sticluțele de sînge. Următorul, spuse.

— Știu eu că nu spuneți niciodată bolnavilor adevărul. Vreți cică să-i feriți, să nu se sperie de ce-i așteaptă, zise forțat ironic bolnavul și se închise din nou în tăcere.

— Credeam că am terminat subiectul acesta, spuse asistenta Maria, fără să-i mai acorde atenție, preocupată să nimerească vena lui Nelu Popescu, care stătea în fața ei, călare pe scaun, cu brațul drept întins peste spătar.

*

Pe la prînz, Nelu Popescu se întoarse în salon împreună cu vecinii săi și se așeză obosit pe pat. Fusese mutat ca o piesă de șah, de colo, colo, de la un cabinet la al-

tul, la diferite etaje. Nici nu-şi închipuise cît de obositor poate fi aşteptatul, chiar stînd pe scaun. Fusese examinat de o mulţime de medici, nici nu le mai ştia numărul. Cel mai mult îl impresionaseră electrocardiograma şi electroencefalograma ; îşi notase pe un bileţel aceste nume cînd i se spusese că liniile acelea zigzagate ieşeau din corpul său. Toţi îl priviseră plini de interes, de parcă ar fi avut trei mîini sau două inimi, un fel de monstru. Trebuise de fiecare dată să le povestească ce i se întîmplase. După o vreme se plictisi şi începu să inventeze lucruri mai palpitante şi să omită ceea ce observa că nu stîrneşte emoţie sau mirare în măsura în care se aştepta. Ajustată treptat, povestea sa din incredibilă deveni fabuloasă. Dumneata nu exagerezi un pic ? îl întrebase plictisit un medic. Deloc, altfel nu aş fi aici, venise repede şi sigur răspunsul său. Medicul clătinase din cap neîncrezător, dar nu mai adăugă nimic. Acum, în salonul devenit familiar, se întinse cu vădită plăcere. Era nerăbdător să vadă ce o să se mai întîmple. I se spusese că mai tîrziu vor veni cei de la Institutul de fizică pentru a explica ceea ce se întîmplase şi a da lămuririle necesare ; să nu se îngrijoreze, că nu era nimic grav, nu aveau de ce să se sperie.

Cu Maria se întîlnise întîmplător pe culoar. Drumurile li se încrucişaseră, el era împreună cu colegii, îndreptîndu-se spre un alt cabinet, iar ea venea într-un grup de patru femei înfăşurate în halate mari, mov. Cînd îl observă, faţa i se luminase într-un zîmbet şi ochii i se aprinseseră. Cum te simţi, o întrebase el îngrijorat şi tulburat, bine, răspunse ea, la început m-am speriat foarte tare, acum mi-a trecut, dar tu cum te simţi ? Nici eu nu am nimic, nu este nici un pericol, totul se va aranja, am vorbit eu cu cineva, cu o cunoştinţă, bravă el fără rost, vin după-masă pe la tine şi vorbim mai mult, acum trebuie să plec. Bine, te aştept, şi se îndepărtă alergînd pentru a-şi ajunge din urmă colegii, spitalul era mare, cu multe coridoare şi uşi asemănătoare, şi ar fi putut uşor să se rătăcească, supărînd-o astfel pe asistenta Maria.

Îi era somn după noaptea nedormită şi ar fi vrut să aţipească, dar uşa salonului se deschise şi fură chemaţi în amfiteatru, veniseră cei de la Institutul de fizică.

În amfiteatrul aproape gol, în afară de vreo zece bolnavi îmbrăcați în halate mov și de cîțiva medici în halate albe, nu mai era nimeni. Examină pereții și tavanul lambrisat cu lemn. Era frumos. Maria se așezase lîngă el și-l întrebă cu glasul pierit :

— Ce se va întîmpla cu noi acum ?

Ce putea răspunde, nici el nu știa. Vor trăi, vor vedea.

— Ți-am spus, totul se va aranja, nu este nici o problemă. De pe coridor se auziră mai multe glasuri și în sală intrară un bărbat mai în vîrstă, cu părul alb, îmbrăcat într-un costum foarte elegant, urmat de un medic în halat — directorul spitalului, șopti cineva în spate —, și de cîțiva bărbați mai tineri, toți în costume și cu cravată, unii privind în sală curioși, poate așteptîndu-se la aplauze, chiar se auzise o bătaie anemică, stingheră, iar alții privind drept înainte emoționați, încercînd să facă abstracție de public. Printre noii veniți, Nelu Popescu recunoscu și pe cel care-l trezise noaptea trecută și-l condusese la spital. Îi făcu un semn discret cu mîna, dar nu primi nici un răspuns. Se întoarse spre Maria și i-l arătă, acela a fost la mine. O parte se așezară la masa din față, printre care bărbatul cu părul alb și directorul spitalului, iar ceilalți în sală, în primul rînd de scaune.

Directorul spitalului se ridică și, privind mai întîi către bărbatul în vîrstă, din dreapta sa, iar apoi către sală, spuse :

— Dați-mi voie să vă prezint pe tovarășul profesor doctor docent Mateescu, directorul general al Institutului de fizică. Tovarășe profesor, vă rog să luați cuvîntul, și se așeză.

Directorul institutului mulțumi pentru prezentare și ceru voie să vorbească de jos, pentru că nu sîntem la o ședință, spuse el, apoi îi prezentă pe colaboratorii săi din sală, adjuncți, șefi de laboratoare, cercetători științifici.

— După cîte știu, nu ați fost informați, decît foarte vag, despre natura și caracterul fenomenelor neobișnuite pe care unii dintre dumneavoastră le-ați trăit ieri după-amiază. Am să încerc să vă prezint cauza comună a acestor

întîmplări, în măsura în care am ajuns să o cunoaştem şi noi. În mînă ţinea un stilou cu capac aurit şi-l răsucea din cînd în cînd. Continuă părînd că se depărtează de subiect. Dacă dumneavoastră nu aţi dormit în noaptea asta, noi cu atît mai puţin nu ne-am odihnit. De cînd s-a dat alarma am uitat de noi şi am trăit într-o tensiune maximă, de care nu am scăpat, mărturisesc, nici acum în întregime. Eu unul n-aş dori pentru nimic în lume să mai trec prin aşa ceva. Se opri aşteptînd o confirmare din partea colegilor săi, aşezaţi alături. Apoi continuă. Unul din colectivele institutului nostru se ocupă de studierea unor caracteristici mai puţin cunoscute ale *timpului*, la diferitele nivele de organizare ale materiei. Pe baza unor ipoteze originale au fost puse la punct o serie de experienţe. Una dintre acestea e cauza necazurilor de ieri. Probabil că un factor scăpat din vedere a mutat o parte a cîmpului energetic special — ale cărui proprietăţi urmau să fie cercetate — din zona stabilită iniţial, în zona blocului în care locuiţi dumneavoastră. Aţi devenit astfel subiecţii involuntari ai unei călătorii temporale. Desigur, veţi pune întrebarea, foarte justificată, în ce direcţie s-a desfăşurat această călătorie spre trecut sau spre viitor ? Răspunsul este acesta : călătoria a avut loc în *prezent !*

Dacă doriţi o comparaţie, a călători în trecut sau în viitor este ca şi cum ai merge în susul sau în josul unui rîu, pînă într-un anumit loc — apa semnificînd scurgerea timpului — şi de acolo te-ai urca într-o barcă lăsîndu-te în voia curentului. Situaţiile nu sînt identice, evident, dar ajută să vă formaţi o imagine. Ieri aţi fost într-o stare specială care v-a permis să faceţi mai multe lucruri deodată, aţi avut pentru scurt timp o existenţă mai bogată, mai interesantă. Conform calculelor noastre, deplasarea în timp nu are repercusiuni negative asupra organismului uman, deşi există o serie de ceasuri biologice care ar putea fi dereglate. După cum mi s-a spus, investigaţiile făcute astăzi nu au semnalat nimic anormal la nici unul din subiecţii experienţei. Deci nu aveţi de ce să vă îngrijoraţi.

În continuare veţi mai rămîne o zi sau două pentru a fi supuşi şi altor analize şi teste, apoi, dacă nu apare ni-

mic, veți putea merge acasă să vă reluați viața obișnuită, bineînțeles nu înainte de a ne prezenta în scris o relatare cît mai amănunțită despre tot ceea ce ați făcut și ați simțit în cursul după-amiezei de ieri. Cercetătorii institutului nostru vă vor ajuta, iar acolo unde va fi necesar vă vor pune cîteva întrebări suplimentare, pentru clarificarea cît mai deplină a tuturor aspectelor ce prezintă interes din punctul nostru de vedere. Dacă doriți să aflați și alte amănunte, sîntem gata să vă răspundem.

Nelu Popescu era năucit. Privea la toți acei oameni din jurul său, fără să-i scape vreun cuvînt sau vreun gest, și nu-i venea totuși să creadă. Nu prea înțelesese ce explicase profesorul, deși îl urmărise foarte atent. O, Doamne ! își zise, de necrezut ! Ce zi mare ! Numai de n-aș uita ce ni s-a spus acum, să apuc să trec totul în jurnal, numai de n-aș uita ceva. Era fericit, cu Maria alături.

Studentul se ridică în picioare atrăgînd atenția tuturor :

— Aș vrea să vă pun o întrebare. Puteți să-mi explicați de ce unii locatari din bloc au suferit efectele acestei experiențe iar alții nu ? De asemenea, după cîte știu eu, există cel puțin o persoană, și se uită involuntar la Maria, care nu a ajuns în zona blocului, deci a cîmpului de energie specială și totuși a efectuat o călătorie temporală, de ce ?

Unul dintre șefii de laboratoare se sfătui în șoaptă cu profesorul Mateescu, apoi răspunse scurt :

— Din nefericire nici noi nu știm. Este un fenomen la care nu ne-am așteptat, urmează să cercetăm. Poate este necesară o anumită compatibilitate între subiecții vii și cîmpul temporal, ceva în genul unei corespondențe de frecvență, nu știu. Situația cealaltă este cu atît mai surprinzătoare și, pentru moment, inexplicabilă. Pentru identificare și cercetarea unor asemenea fenomene, după cum spunea și profesorul Mateescu, vă rugăm să ne acordați tot sprijinul. Ajutorul dumneavoastră este de neprețuit.

— Aș dori să mai aflu un lucru, spuse studentul, prinzînd curaj, noi, cei care am călătorit în prezent, sîntem

în momentul de față mai tineri sau mai în vîrstă decît dacă nu am fi făcut această călătorie ?

Nelu Popescu îl privi admirativ pe student. Uite la ce s-a gîndit. Lui nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să pună o asemenea întrebare.

De data asta răspunse profesorul Mateescu :

— Depinde cum priviți lucrurile. Din punct de vedere obiectiv, să zicem al unui observator exterior, timpul subiectului nu se modifică, subiectul nu devine nici mai tînăr nici mai bătrîn. Modificarea pe care o observă este de altă natură, nu mai puțin extraordinară : subiectul îi va apărea multiplicat, în două, trei sau poate mai multe exemplare. Deci, pentru un observator obiectiv, călătorul temporal în prezent va părea în mai multe locuri deodată. Nu cunoaștem însă factorii care determină numărul multiplicărilor și mărimea ariei de răspîndire a lor. Din punct de vedere subiectiv, „călătorul în prezent" ar trebui să îmbătrînească, deoarece trăiește mai multe vieți în același timp. Deplasarea temporală îi apare ca o succesiune de stări normale și, dacă nu ar fi unele amănunte, nici nu și-ar da seama că se întîmplă ceva neobișnuit.

Pentru a ști dacă îmbătrînirea se produce într-adevăr sau nu, ar fi necesară o experiență aparte. Sîntem doar la început de drum. Mă întreb dacă nu cumva starea noastră „obișnuită" este o excepție în univers, dacă nu cumva ea este anormalul ?

Nelu Popescu agită mîna, vrînd să întrebe ceva. Profesorul îi făcu semn.

— Aș vrea să știu dacă s-a vorbit la serviciu, nu aș vrea să avem neplăceri, știți cum sînt șefii... se opri dîndu-și seama că se adresa, de fapt, unor șefi.

— S-a luat legătura cu conducerile întreprinderilor și totul s-a aranjat. Nu veți avea nici o problemă. Dacă totuși se va întîmpla ceva, vă rog să ne anunțați imediat și vom interveni, spuse profesorul Mateescu. Dacă nu mai sînt întrebări, continuă el, vă mulțumesc pentru atenție. La revedere.

Ședința se terminase. Călătorii temporali se îndreptară în grupuri mici spre sala de mese, comentînd cu însuflețire ceea ce aflaseră despre propria aventură. Pacienții obișnuiți, suferind de boli comune, îi priveau de după masca lor, ca pe un grup de turiști nepăsători. Nu vor rămîne decît puțin, vor pleca de îndată ce se vor plictisi. Păreau veniți în vacanță ; nu aveau de luat medicamente, nici injecții, nu așteptau să fie operați, era un fel de joacă de-a spitalul. Trecură pe coridoarele lungi, întortochiate, enigmatice cu atîtea uși, luminate ziua doar pe la capete, unde se aflau ferestre mari, cît coridorul, și în dreptul cărora adevărații bolnavi găseau plăcerea de a sta în orele liniștite de după-amiaza, uitîndu-se în jos la circulația străzii, ca într-o prăpastie. Trecură urmăriți din spatele ușilor, din paturi sau de după colțuri, stîrnind curiozitatea, dar sporovăiala lor se stinse fără să se petreacă nimic.

Din mulțimea de voci ce se amestecau, formînd un zgomot monoton, Nelu Popescu surprinse un glas venind din afara grupului lor, era sigur de asta, rostind foarte clar, dar încet, ceva ce i se păru a fi o sentință : „nici în vis n-or să-și dea seama că explicația e cusută cu ață albă". Cînd înțelese cu adevărat ce se ascundea în spatele acestor cuvinte, privi în jur, dar nu era nimeni, doar ușa întredeschisă a unui cabinet. De acolo venise glasul. Se desprinse de ceilalți, bătu și intră. Înăuntru se aflau două asistente. Se opriră brusc din discuție și se întoarseră spre el. Nu știa ce să spună, ajunse acolo parcă împins de cineva.

— Nu vă supărați pentru curiozitatea mea, v-aș ruga să-mi spuneți care explicație este cusută cu ață albă ?

— Nu înțeleg la ce vă referiți, răspunse una dintre ele.

— Mi s-a părut că mai înainte ați spus „explicația este cusută cu ață albă" și doream să știu despre ce este vorba.

— A, asta era, ați înțeles greșit, chiar spuneam adineaori colegei mele că nu-mi explic unde am putut să-mi agăț halatul și că aș avea nevoie de puțină ață albă ca să-l cos, și-i arătă cu degetul o ruptură în dreptul buzunarului. Asta era, ați înțeles greșit.

Nelu Popescu ieşi şi se grăbi să-şi ajungă din urmă colegii. În suflet rămase cu o îndoială, să i se fi părut numai ?

După trei zile, aşa cum prevăzuse profesorul Mateescu, foştii călători temporali părăsiră spitalul, regretînd micul concediu neaşteptat, se întorceau acasă refăcuţi, odihniţi, devenind pentru un timp centrul de atenţie al prietenilor, vecinilor, colegilor de serviciu şi al rudelor. Pe seama lor, în oraş, chiar şi în comunele din împrejurimi, circulau zvonuri care mai de care mai fanteziste, de la izbucnirea unei epidemii, la arestarea unei bande de falsificatori etc. Povestind fără înfloriturile cele întîmplate, spre nedumirirea lor, dezamăgiră pe cei veniţi să afle amănunte palpitante. Nesatisfăcuţi, ceilalţi se simţiră frustraţi şi înşelaţi în buna lor credinţă. Ar dori cu toţii un motiv, reflectă radical studentul, pentru a-şi manifesta comod şi fără riscuri dragostea faţă de aproapele lor greu încercat, pentru a-şi antrena şi menţine în formă propriul lor suflet mare şi încăpător, uşor de înduioşat. Interesul general scăzu brusc, iar cînd totul păru să se fi terminat, involuntarii călători temporali mai păstrau în inima lor o amintire plăcută, pe care o vor reînvia probabil mai tîrziu peste cîţiva ani, în familie, la diverse ocazii.

Din nou acasă, din nou numai cu el însuşi, în prima seară, înainte de a se culca, îmbrăcat deja în pijamaua cu dungi albastre, Nelu Popescu deschise caietul pe care scria : „Jurnal personal vol. III", conştient de propria sa valoare. Dacă nu ar fi avut ideea de a ţine un jurnal, toate aceste întîmplări şi situaţii minunate s-ar fi pierdut în timp fără ca urmaşii săi să se poată mîndri cu el. Apăsă energic cu degetul mare butonul nichelat al pixului şi vîrful pastei ieşi. Îl aştepta o muncă mai grea decît de obicei, trebuia să redea deodată trei zile din viaţa lui. Începu să noteze : „Chiar în noaptea în care scrisesem însemnarea precedentă am fost dus la spital, nu pentru că m-aş fi îmbolnăvit subit, ci pentru că făcusem, fără să vreau, ca şi alţi vecini din bloc, o călătorie temporală, adică o călătorie cu timpul, după invenţia extraordinară, unicat în lume, aşa cum ne-a spus un profesor, directorul Institutului de fizică. Am fost la spital pentru a vedea dacă sîntem

sănătoşi după călătorie. La toate consultaţiile s-a constatat că am un organism foarte puternic şi că n-am păţit nimic şi doctorii au spus „Bravo" şi m-au felicitat zicîndu-mi că şi ei ar dori o inimă ca a mea. Călătoria s-a desfăşurat fără incidente şi, dacă nu mi-ar fi spus, pînă la urmă nici nu aş fi observat, atît de bine au fost puse lucrurile la punct..."

Leopold Zaremba, obosit, lac de sudoare din cauza aglomeraţiei şi a căldurii de cuptor din autobuz, se opri în holul imobilului în care locuia şi respiră uşurat aerul răcoros. Se simţi mult mai bine, parcă scăpase de o povară imensă. Îşi şterse cu batista faţa înroşită, apoi se aplecă încet, îndoindu-se cu greutate, în faţa şiragului de cutii poştale de un verde strident, aşezate asemeni unor cărţi în bibliotecă. Îşi apropie ochiul stîng de fanta aflată în dreptul lacătului său şi încercă să vadă dacă era ceva înăuntru. Nu aştepta nimic deosebit, poate de aceea se bucura mult de fiecare dată cînd cineva îşi amintea de el şi-i trimitea cîteva rînduri întrebîndu-l de familie, de sănătate sau cerîndu-i veşti despre vechi cunoştinţe comune. Scrisorile veneau rar. Citindu-le, locuri şi întîmplări petrecute demult reînviau cu o putere amăgitoare ; contururile imaginilor se dovedeau imprecise şi firave, destrămîndu-se atunci cînd încerca să o facă şi pe Mary părtaşă la bucuria lui. Deşi nu se putea spune că este bătrîn, anii tinereţii, adică tot ce făcuse pînă la treizeci de ani cînd se căsătorise cu Mary, se situau într-un tărîm îndepărtat, miraculos.

În cutia de poştă descoperi un plic alb, obişnuit. Faptul că se mai afla acolo însemna că Mary nu se întorsese încă de la serviciu, întîrzia probabil prin magazine. Leopold Zaremba lăsă jos geanta din piele de porc, uzată, înnegrită pe la colţuri, şi se scotoci prin buzunare în căutarea legăturii de chei. Alese cu grijă una dintre ele, micuţă, delicată şi deschise uşiţa cu un hîrşîit metalic iritant. Plicul îi căzu de îndată în palma întinsă, pregătită. Îl întoarse şi citi nerăbdător numele expeditorului. Rămase surprins : era o

scrisoare oficială din partea unei instituții necunoscute, numele ei nu-i spunea nimic. Faptul îl indispuse în mod evident, făcînd să dispară curiozitatea ce se ivise în primul moment. Deși lucra într-un serviciu administrativ unde avea de-a face cu felurite înscrisuri oficiale, păstrase mereu o distanță critică față de obiectul muncii și deseori își ironiza colegii pentru migala fără orizont a strădaniei lor zilnice. Se supărau neînțelegînd că în felul acesta el se ironiza în primul rînd pe sine. Acum, ținînd plicul în mînă, avea convingerea că va da peste o plictisitoare mostră de birocrație.

Încuie la loc cutia poștală producînd același zgomot imposibil. Porni încet pe scări. Cînd ajunse în fața ușii gîfîia, deși nu urcase mai mult de două etaje. Clădirea, o construcție mai veche, nu avea ascensor.

În bucătărie, prăbușit pe un taburet, desfăcu plicul. Scrisoarea conținea cîteva rînduri bătute la mașină, iar dedesubtul lor o semnătură indescifrabilă. „Să vedem ce vor", își zise și începu să citească. După ce termină, rămase la fel de nedumerit ca la început. Se ridică brusc, uitîndu-se roată în căutarea a ceva, nu găsi, merse spre telefon, dar renunță și se așeză din nou, de data aceasta pe canapeaua din camera de zi. Așa îl găsi soția, zece minute mai tîrziu.

— Nu puteai să pui masa și să încălzești mîncarea ? îl luă ea în primire după ce aruncase o privire prin ușa întredeschisă a bucătăriei. Leopold dădu din cap împăciuitor, părînd să spună „lasă asta, sînt altele mai importante".

— Uite, am primit o scrisoare, și i-o arătă fluturînd mîna deasupra capului.

— De la cine ?

— Citește și ai să vezi.

Mary luă foaia de hîrtie și citi stînd în picioare, rezemîndu-și coapsa de fotoliul din care o privea bărbatul ei, întors într-o parte ca să o vadă mai bine. Leopold era invitat să se prezinte a doua zi dimineața la un institut de viitorologie ; textul lăsa să se înțeleagă că este vorba de

o chestiune importantă și urgentă privind situația sa în general, nimic mai mult. Ambiguitatea formulărilor, precum și tonul neobișnuit de insistent îi nedumeri.

— O scrisoare oficială, ca atîtea altele, poate doar ceva mai amabilă..., încercă Mary să minimalizeze lucrurile.

— Doar la prima vedere. Dar dacă ții seama de faptul că nu am avut niciodată de-a face cu acest institut, că nici nu am auzit de el pînă acum, nu va mai apărea atît de normal. Nu găsești că este totuși cam ciudat — și accentură pe „totuși" — ca dintr-o dată, cu totul pe neașteptate, să aibă treabă cu mine ? La urma urmei ar putea să fie vorba și de o greșeală, dar, dacă nu este, ce crezi că ar putea fi ?

— Habar n-am, dar nu trebuie să faci atîta caz. Ai să te duci acolo și ai să afli.

Cu aceste cuvinte, din punctul ei de vedere, problema fusese rezolvată. Faptul că reușise pentru moment să înlăture orice urmă de neplăcere, îi dădu un plus de energie.

— Hai să prînzim, spuse ea, întîmplarea asta mi-a mărit pofta de mîncare. Să știi că îmi placi așa neajutorat cum ești în asemenea probleme. Ar trebui să-ți vezi figura nenorocită, zău așa, uită-te puțin în oglindă !

Leonard, surprins de remarcile ironice rostite la adresa lui, dădu din mînă într-un fel care nu însemna nimic precis, cel mult că auzise. Mary dispăru pe ușa bucătăriei și curînd se auziră zgomotele atît de familiare : foșnetul pachetelor scoase din plasă, sunetul metalic al tacîmurilor, un chibrit aprinzîndu-se... Leopold sesiză cu întîrziere, uimit, doza de răutate din vorbele soției și încercă să găsească o explicație sau o scuză.

Încăperea în care pătrunse, orientîndu-se după numărul prins deasupra ușii, părea o arhivă și Leopold nu avea nici un motiv să nu creadă că așa și era, fiind plină cu rafturi ticsite de cărți, de dosare burdușite, de registre și

de numeroase cutii de carton, al căror conținut nici nu-l putea bănui.

În dreptul ferestrei, la o masă lipită de un dulap metalic, un tînăr îmbrăcat într-un halat alb scria aplecat asupra hîrtiei. Se opri și-l invită să se așeze pe scaunul aflat de partea cealaltă a mesei.

Faptul că între ei era o diferență de zece — cincisprezece ani îi dădu lui Leopold un sentiment de siguranță. Se pregăti prin urmare să asculte aproape părintește ceea ce avea să-i spună tînărul cercetător științific, după cum se recomandase. Acum îi părea bine că se ivise ocazia de a vedea din interior un asemenea institut. Cîți dintre colegii și prietenii lui se puteau lăuda că au avut de „rezolvat" o „problemă" într-un asemenea loc !

— Vă rog să mă urmăriți cu toată atenția deoarece tema discuției noastre va fi mai puțin obișnuită, începu tînărul cercetător, de asemenea vă rog să aveți convingerea că nu este vorba de o glumă. În cadrul unuia dintre programele noastre de prospectare a viitorului calculatorul ne-a furnizat, cu totul neașteptat, o informație particulară ce nu are nici o legătură cu subiectul studiat. Această informație se referă în mod direct la dumneavoastră, ați fost nominalizat. Ea este sigură, vă garantăm, dar, din nefericire, destul de vagă. Astfel, sînt în măsură să vă anunț că într-un interval de o lună, o lună jumătate cel mult, în viața dumneavoastră va surveni o modificare bruscă. Cu tot regretul, în momentul de față nu putem preciza natura acestei schimbări. S-ar putea să fie, mă tem, chiar și un accident de circulație, dar nu este exclusă nici o moștenire sau o promovare într-un post superior, să zicem, director. Mai mult nu vă putem spune în stadiul actual al calculelor. Vă rog să mă credeți că se lucrează în continuare intens pentru a se obține o precizie sporită. Avînd de optat între *data* și *natura* schimbării, pentru moment se acordă întîietate aflării datei, bineînțeles, cealaltă latură nu este neglijată total. Ați fi preferat o inversare a priorității ? Pentru noi prezentați un interes deosebit deoarece este primul caz de acest gen și dorim să elucidăm

modul în care calculatorul a ajuns la această informație, este un domeniu cu totul nou. Apoi, să nu uităm, avem obligația morală de a face totul pentru a vă ajuta să evitați un eventual eveniment neplăcut.

— De unde și pînă unde ați ajuns la o asemenea concluzie, pe care mă abțin să o calific ? întrebă în parte nedumerit, în parte revoltat Leopold Zaremba. Cercetătorul fu nevoit să repete explicațiile, încercînd de data asta să fie cît mai clar cu putință.

— De aceea, vă rugăm să aveți amabilitatea de a colabora cu noi : dumneavoastră să ne țineți la curent cu ceea ce vi se întîmplă și cu ceea ce intenționați să faceți pentru preîntîmpinarea unui eventual pericol, iar noi ne vom strădui să obținem în timp util și alte informații, mai detaliate, pe care vi le vom comunica imediat. Aveți deplina libertate de acțiune, noi ne vom mulțumi doar să observăm.

— Bine, sînt de acord cu tot ceea ce ați spus, dar de ce tocmai eu, pe altcineva nu ați putut găsi ?

Cercetătorul rămase descumpănit și tăcerea se așternu penibilă între cei doi. După cîteva momente redeveni stăpîn pe situație. Fața i se ilumină într-un zîmbet larg, excesiv de binevoitor, mascîndu-și astfel ironia.

— Sigur că da, aveți tot dreptul să puneți o asemenea întrebare, este foarte adevărat. Mai mult, să știți că și noi ne-am gîndit la fel ; de ce tocmai dumneavoastră și nu altcineva, bunăoară, de ce să nu fi fost chiar eu acela, credeți că nu mi-ar fi convenit ? Din păcate nu am găsit răspunsul. Singur calculatorul electronic ar putea să ne spună, dar nu a făcut-o pînă acum. Nu ne rămîne decît să așteptăm, dar nu cu brațele în sîn, trebuie să acționăm neîntîrziat.

Tînărul vorbea atît de sigur, era atît de convingător prin toată atitudinea sa, încît Leopold Zaremba se îmbună. Ceva tainic, misterios și extraordinar își făcu apariția în mintea sa, înfiorîndu-l la fel ca atunci cînd asculta întîmplări și fapte de nedeslușit cu spirite și strigoi veniți în lumea oamenilor. În acele momente se îndoia de tot ceea

ce fusese sigur şi lumea i se părea guvernată de legi de nepătruns.

Părăsi clădirea institutului îngîndurat, fusese pus în încurcătură de această situaţie bizară şi complicată în acelaşi timp. El era omul lucrurilor limpezi, directe ; dacă unu şi cu unu fac doi, restul nu mai contează, urmează de la sine. Ar fi vrut să se sfătuiască, să ceară o părere. Căută să formuleze în gînd ceea ce îl frămînta, dar constată cu nemulţumire că nu găsea cuvintele potrivite. Aşa ceva nu i se mai întîmplase niciodată. „Poate din cauza emoţiei, presupuse el, sînt doar tulburat, voi face cîţiva paşi pe jos şi mă voi linişti".

Ajuns în dreptul unei agenţii de jocuri de noroc, îşi aduse aminte de biletul primit cadou din partea colegilor de serviciu cu ocazia sărbătoririi zilei sale de naştere. Neîncrezător, dar cu o secretă speranţă, gata totuşi să-şi afle salvarea în glumă, începu să caute cu înfrigurare cifrele aflate pe hîrtia din mîna sa în tabelul oficial ; agitaţia sa creştea pe măsură ce numerele, unul după altul, se dovediră a fi cîştigătoare. În sfîrşit, venise şi clipa cînd va putea să-şi îndeplinească dorinţe şi proiecte amînate de nenumărate ori, cu părere de rău, din lipsa banilor necesari. Ca niciodată simţi un gol imens în inimă şi mîna se duse la piept încercînd să-i vină în ajutor.

Cînd îşi reveni, intră în încăperea mică a agenţiei, pustie la acea oră matinală. Vînzătoarea apăru de după o perdea albastră, mestecînd încă.

— Am un bilet cîştigător, spuse bîlbîindu-se, deşi încerca să se comporte cît mai normal, chiar să pară indiferent ; avea oroare de spectacolul stradal dat în faţa unor necunoscuţi amatori de lucruri senzaţionale. Ce formalităţi sînt necesare pentru a primi premiul ?

Vînzătoarea îl cercetă cu suspiciune, luă biletul, verifică numerele bifînd cu un creion al cărui capăt începu să tremure uşor, apoi examină suprafaţa hîrtiei, pe o parte şi pe alta, pentru a se convinge că nu existau ştersături, că nu era vorba de un fals şi în final i-l înapoie punîndu-l pe masă.

— Sînteți un om norocos, ați cîștigat un premiu mare ! Să vă iasă toate numerele, și încă în ordine, este un lucru rar. Ah, de ce nu sînt în locul dumneavoastră ! Se opri dîndu-și răgaz să savureze această frumoasă posibilitate. Privirea îi reveni în lumea aceasta și se opri asupra lui Leopold, încercînd să descopere ceva deosebit, vreo transformare datorată biletului cîștigător sau vreun semn aparte, caracteristic oamenilor norocoși.

— Trebuie să mergeți la sediul central, acolo se vor întocmi toate formalitățile și vi se va înmîna premiul. Sînteți căsătorit ?

— Da.

— Aveți copii ?

— Nu...

La sediul central, o clădire veche, impunătoare, întunecoasă și rece, un funcționar slab, mărunt, antipatic, invidiindu-i metafizic pe toți fericiții cîștigători, cărora li se simțea fără îndoială superior, îi luă biletul și actul de identitate cu o afișată neîncredere. După minuțioase verificări, timp în care Leopold stătu încordat, frămîntîndu-se de parcă ar fi fost vinovat, ca și cum exista riscul să se descopere fapta sa reprobabilă, funcționarul, lăsînd impresia că-i face o favoare, îi întinse un formular pentru a-l completa :

— Sper că știți ce premiu ați cîștigat ?

— O sumă de bani, dar nu cunosc valoarea...

— Nici vorbă de așa ceva, aceasta a fost o loterie specială. Premiul constă într-o modificare, la alegere, a trecutului dumneavoastră considerat de la data nașterii pînă în momentul terminării extragerii, adică al scoaterii din urnă a ultimului număr cîștigător. În formular trebuie să specificați clar, cu litere de tipar, dorința dumneavoastră. Pe masă, sub sticlă, aveți drept model un formular gata completat. E de presupus că alegerea pe care o veți face va fi rezonabilă și nu veți cere lucruri evident imposibile, mă abțin să dau exemple pentru că văd că sînteți un om cu pregătire, sper că ați înțeles ?

Ochelarii funcționarului alunecaseră pînă spre vîrful nasului și Leopold se întrebă oarecum alarmat dacă nu exista pericolul ca ei să cadă.

— Sper că nu veți cere un lucru ce contravine Codului Penal, insistă funcționarul. Oricum, juristul nostru va trebui să-și dea... Vocea i se stinse brusc și, după cîteva clipe, în care fața i se congestionă de parcă s-ar fi asfixiat, tuși prelung, cu vădită ușurare. Îi făcu semn că poate să plece.

— Dar dacă nu am nici o dorință ? întrebă Leopold, mai mult ca să-l încerce și, totodată, să cîștige timp.

— Nu există persoană care să nu dorească să fi acționat la un moment dat altfel decît a acționat, ori un anumit lucru să se fi petrecut altfel decît s-a întîmplat, decretă funcționarul din spatele ghișeului. Cine afirmă că este pe deplin mulțumit poate fi sau mincinos sau sărac cu duhul. Din cauza aceasta consider organizarea unei asemenea loterii drept o binefacere, inițiativa particulară nu are decît de cîștigat. Apropo, deoarece îmi sînteți simpatic, vă mai fac o recomandare, nu uitați să dați dovadă de modestie atunci cînd veți formula cererea dumneavoastră, face bună impresie asupra ziariștilor și, în general, asupra publicului.

— Trebuie să o completez acum, imediat ?

— Nu, mai aveți timp de gîndire o săptămînă. După expirarea acestui interval, dacă nu ați predat formularul, premiul se anulează. Pe de altă parte, cererea odată depusă, opțiunea dumneavoastră nu se mai poate modifica ; așa că, gîndiți-vă bine înainte, ar fi păcat să irosiți o asemenea ocazie. O a doua nu veți mai întîlni.

Leopold împături cu grijă formularul și-l puse în buzunarul de la piept. Salută și plecă.

La birou, nu se știe cum, toată lumea aflase că biletul primit în dar de Leopold era cîștigător. Fu nevoit să promită că, după program, va face cinste tuturor la grădina de vară a restaurantului din apropiere. Mai mult de gura colegilor, pățiți în alte asemenea ocazii, fu nevoit să

meargă pînă acolo şi să rezerve o masă, nu înainte de a se împrumuta de nişte bani pentru a face faţă situaţiei.

Ideea de a sărbători evenimentul fusese inspirată, mica reuniune se dovedi reuşită, se simţiseră minunat, ca la toate întîlnirile de acest fel, organizate în grabă. Petrecerilor organizate minuţios le lipseşte din vitalitate, din farmec, sînt artificiale, de exemplu, Revelionul. Te hotărăşti cu o lună înainte unde şi cu cine ai să-l faci. Aştepţi de fiecare dată să fie un moment deosebit, dar îţi dai seama că nu a fost decît un chef, ca atîtea altele, înecat în băutură şi fum, dans şi mîncare. Ar merita, medită el în continuare, să se scrie un tratat serios, de sute de pagini, poate chiar în două volume, cu ilustraţii, cu un index tematic şi unul de autori, precum şi o bibliografie vastă, care să se intituleze foarte doct „Estetica petrecerilor". Ar trebui să înceapă neapărat cu două capitole de istorie, „Istoria petrecerilor" şi „Istoria teoriilor despre petreceri". Pe baza acestei lucrări s-ar putea scoate apoi şi un compendium accesibil tineretului. Era de mirare cum de un domeniu atît de important al vieţii sociale şi individuale a atras atît de puţin atenţia teoreticienilor, sau aceştia se mulţumesc doar cu studiul şi cercetarea empirică, ha, ha, ha !

Dat fiind că ideea îi aparţinea, ar putea să se apuce de lucru şi să o realizeze chiar el. Posibilitatea aceasta, apărîndu-i foarte ademenitoare, îl umplu de entuziasm.

Coborînd din autobuz îşi dădu seama că proiectul era mult prea vast, prea greu pentru forţele şi timpul său liber. Ar fi trebuit să lucreze un an, doi citind prin biblioteci, pe urmă să redacteze şi să bată la maşină manuscrisul ; păi numai să baţi la maşină cîteva sute de pagini îţi ia o grămadă de timp ! Însemna să renunţe la distracţii şi plăceri, chiar dacă nu de tot, dar la cele mai multe, iar în final nici nu era sigur că o să i se publice lucrarea...

Acasă îşi găsi soţia aşteptîndu-l îngrijorată din cauza întîrzierii neanunţate. Îi povesti, volubil, cu lux de amănunte, despre biletul cîştigător, despre ciudatul premiu şi despre mica escapadă, firească, împreună cu colegii de birou, la o bere, în cinstea evenimentului.

Uitară amîndoi, furați de discuție, el să mai amintească, iar ea să mai întrebe despre povestea cu institutul de viitorologie. Încercară să se dumirească împreună ce ar însemna „rectificarea trecutului" și care ar putea fi consecințele unui asemenea act. Ea îi spuse, în cele din urmă, că îl lasă pe el să hotărască dacă acceptă sau nu premiul dar, dacă îl acceptă, va trebui să fie și ea de acord cu acea porțiune din trecut pe care vrea să o modifice ; faptul că este vorba numai de trecutul lui nu contează, deoarece orice modificare, după cîte își dă seama, va influența mai mult sau mai puțin prezentul, care, fără îndoială, este și al ei.

Chiar și fără asemenea argumente Leopold ar fi cerut sfatul nevestei sale, dar modul ultimativ în care îi fusese adusă la cunoștință această dorință, în parte îndreptățită, gîndea el, îl deranjă și tăcu o vreme, nedorind să încarce atmosfera, apoi spuse că se va mai gîndi dacă acceptă sau nu premiul și ieși pe balcon ; încăperea i se păruse deodată prea mică, apăsătoare. Senzația fusese atît de acută, încît se întrebă dacă nu avusese un acces de claustrofobie. Încercă să găsească în vreun colț al memoriei o amintire în care să recunoască starea de apăsare de mai înainte.

Începuse să se însereze. Aerul, încins de zăpușeala zilei, mai era cald și la ora aceea. Va mai trebui să treacă o oră, poate două, pînă cînd se va simți răcoarea binefăcătoare a nopții. În schimb, țînțarii își făcuseră deja apariția.

Telefonul sună scurt, doar o dată. Auzi vocea lui Mary venind de undeva departe, nu încercă să înțeleagă ce spune. Era mulțumit că o știe în casă, în casa lor, vorbind la telefon, la telefonul lor. O scenă banală, dar, în acele momente, îl făcea să se simtă în siguranță.

— Leo, te caută prietenul tău Bobby.

Mary ieșise și ea pe balcon ; o ușoară pală de vînt îi vălură fusta.

— Salut, voiam să văd dacă ești acasă, să nu cobor două etaje degeaba, am să-ți propun ceva interesant.

— Te aștept.

Peste cîteva minute Bobby apăru plescăind cu sandalele sale de plajă.

— Fii atent despre ce este vorba. Ţi-am mai povestit despre şeful meu şi cercetările sale privind inducerea artificială la om a unor talente şi aptitudini diferite. Ieri, îmi zice : „Bobby dragă, am reexaminat programul nostru şi am constatat că avem un loc disponibil, am putea să mai „tratăm" încă o persoană, aşa îi place lui să spună deşi, după părerea mea, nu este chiar un tratament. Ai putea, a continuat el, să găseşti un amator ?" Atunci, pe loc m-am gîndit la tine. Ce zici, te interesează ?

— M-ai luat prea repede, nu ştiu ce să zic...

— Ştii de ce m-am gîndit la tine şi nu la altcineva ? Pentru că eşti mai altfel decît ceilalţi. Cunoşti mai multe, ai o altă situaţie, într-un cuvînt, ai alt orizont şi ai şti ce talent să-ţi alegi şi ce să faci cu el ca să te ajute mai mult. După cum zicea şi profesorul, aceste operaţii trebuie să aibă nu numai o finalitate particulară, adică să facă plăcere doar unei singure persoane care să-şi ia nasul la purtare, ci întregii colectivităţi din care facem cu toţii parte.

— Îţi sînt recunoscător că te-ai gîndit la mine şi îţi mulţumesc. Nu cred că pot să dau acum un răspuns. Lasă-mi un timp de gîndire, dacă este posibil. Spune-mi te rog, ce obligaţii voi avea după aceea, pentru că, presupun, există anumite obligaţii, se va semna vreun contract ?

— Nici vorbă de contract, nu ne place birocraţia, ne mulţumim doar cu un simplu angajament verbal că în limitele timpului disponibil vei exersa talentul căpătat şi că periodic vei veni la control. Asta este tot, un fleac pe lîngă ceea ce poţi cîştiga. Eu te sfătuiesc să nu pierzi această şansă. În trei zile, cel mult, am nevoie de răspunsul tău, altfel va trebui să caut pe altcineva. Acum am plecat, vreau să prind filmul de la televizor. Gîndeşte-te bine !

Leopold închise uşa, dar lipăiturile sandalelor de plastic pe cimentul palierului şi al scărilor continuau să se audă.

Dimineaţa următoare se sculă obosit după ce în ultima parte a nopţii mai mult se chinuise decît reuşise să doarmă ;

îl supărase o durere nu prea ascuțită, nu prea tare, dar apăsătoare și continuă în dreptul omoplatului. Căutase o poziție mai bună întorcîndu-se cînd pe spate, cînd pe burtă, cînd făcîndu-se ghem, dar nu reuși decît să o trezească pe Mary în cîteva rînduri. Zbîrnîitul ceasului deșteptător îi aduse puțină alinare. Se ridică din așternut, curios să vadă dacă, stînd pe marginea patului, durerea va dispărea sau nu. Propriu-zis nu era o durere, ci mai mult o apăsare, de parcă i-ar fi pus cineva o greutate sub omoplat. Avea senzația că dacă un chirurg ar tăia cu bisturiul în zona aceea, ar putea foarte lesne să scoată dinăuntru ceea ce îl jena atît de tare. Să fie o tumoare ? Stăpînit de gîndul acesta se îndreptă spre baie. Trebuia să meargă urgent la un doctor, chiar în dimineața aceea, va telefona la serviciu și le va spune că nu se simte prea bine, nu aveau mult de lucru la începutul lunii și putea să lipsească două-trei ore.

Doctorul îl ascultă cu răbdare, apoi îi ceru să se dezbrace și-l consultă cu atenție. Se cunoșteau de mai multă vreme, dar nu ajunseseră în stadiul de adevărată prietenie, deși fuseseră împreună de mai multe ori la pescuit pe bălțile aflate în apropierea orașului, la cîțiva kilometri. Poate că, de la o anumită vîrstă, te legi mai greu de cineva și nu-ți deschizi sufletul atît de ușor.

— Nu e nimic grav, spuse medicul, nu ai decît o nevralgie pe bază nervoasă. Scoate-ți prostiile din cap, nu este ceea ce crezi tu. Îți trebuie odihnă și liniște. În cîteva zile îți va trece. Ți-aș recomanda să mergi în concediu la o cură într-o stațiune de munte. Și, dacă n-ai nimic împotrivă, ți-aș mai face o recomandare. Sistemul tău bioenergetic este puțin deranjat, ca al tuturor oamenilor de altfel, nu te speria, doar ceva mai mult, o idee. Recent, chiar în orașul nostru, un medic, pornind de la sugestia unui text antic, a pus la punct un nou tratament prin acupunctură, tratament ce dă rezultate excepționale. Organismul omului se comportă din punct de vedere energetic asemeni unei mașini ce lucrează cu un randament destul de mic. O bună parte din energie se risipește pur și simplu, fără să aducă nici un folos. Din această cauză omul este nevoit să consume o cantitate mult mai mare de alimente

decît în cazul în care ar avea un randament energetic sporit. Alimente multe înseamnă implicit substanțe toxice mai multe și un efort mai mare din partea organismului pentru eliminarea sau contracararea efectului lor. De la acești doi factori, acumularea de toxine și efortul crescut ni se trag toate necazurile organismului. Tratamentul bazat pe noua concepție reușește să regleze în așa fel metabolismul energetic, încît să elimine cea mai mare parte a pierderilor. Se realizează astfel un cîștig inestimabil de sănătate și de viață, se apreciază că durata medie a vieții va crește cu aproape douăzeci de ani !

Leopold nu realiză din primul moment avantajele ce i se ofereau. Întotdeauna se întîmpla la fel. Cînd era pus în fața unei situații cu totul neașteptate, simțurile sale rămîneau neputincioase, iar inteligența, prețuită în alte ocazii, îl înșela. „Ai structura unui timid", îi spusese o femeie, o profesoară de liceu, după ce luase ea inițiativa, dar asta se întîmplase demult.

— Eu l-am urmat acum două luni. Ești primul căruia îi mărturisesc, nici nevastă-mea nu știe, continuă medicul, și nu dintr-o altă cauză decît dintr-o jenă, destul de greu de explicat. Știi doar cum este cu noul, întotdeauna i se caută interpretări care să ducă la semnificații peiorative. Acum mă simt excelent, uită-te la mine, nu regret pasul făcut ; sînt necesari și deschizători de drum. Singurul inconvenient decurge din faptul că trebuie să mă ascund de nevastă-mea pînă o pregătesc să accepte ideea. O masă copioasă, așa cum pregătește ea duminica, răzbunîndu-se pe prînzurile din cursul săptămînii, servite în oraș, îmi ajunge pe trei zile. Gîndește-te la cîte stratageme sînt nevoit să recurg pentru a nu trezi acasă vreo bănuială. Dar merită. Dacă te hotărăști, am să te recomand. Acum, la început, nu este înghesuială și merge destul de repede. Cînd te hotărăști, dă-mi un telefon sau, mai bine, caută-mă.

Leopold ieși din policlinică și o luă imediat spre dreapta, aproape automat. Porni pe bulevard ținîndu-se cît mai aproape de vitrinele magazinelor, fără să le acorde însă atenție, ocolindu-i pe cei opriți să privească mărfurile expuse. Avea o țintă precisă : serviciul, dar nu se gră-

bea ; șeful său era un om înțelegător. În general nu profita de această calitate sau slăbiciune a sa, așa că acum își putea permite să meargă pe jos și să-și adune gîndurile. Avea sentimentul că o anumită mișcare inefabilă, la care participa și el involuntar, se accelera ; evenimentele începuseră să se precipite. „Sînt oare singurul vizat, singurul care constată și suportă efectele ? Dar de fapt ce se întîmplă, există vreun element comun care să unească cele trei... nici nu știa cum să le spună, petrecute în ultimele două zile ? Mai întîi prefigurarea neobișnuită a viitorului său personal, apoi ofertele nemaiîntîlnite de a-și rectifica trecutul și de a i se induce sau transplanta un talent, iar acum posibilitatea de a-și regla dinamica energetică a propriului său organism, chiar a acestei mase de carne și oase ce se deplasa într-o poziție verticală în spațiul străzii. Privi în jos și își văzu picioarele pășind ; șoseteie și sandalele i se părură lucruri de-a dreptul caraghioase. Se gîndise vreodată că el însuși ar putea să nu fie decît o foarte bună mașină, nu-și amintea oare de acea emisiune TV în care fusese prezentat un robot pășitor, nu era o diferență prea însemnată. La ce foloseau toate astea, amintirile sale și ceea ce vedea în fiecare clipă, și ceea ce înțelegea în fiece moment ? De unde să-și înceapă gîndul asupra lumii ?"

Acum, cînd reușise să formuleze concis și clar dilema sa, cînd reușise să o înghesuie în cîteva cuvinte, văzînd-o așa redusă i se păru că nu-i mai aparține lui personal, ci întregii omeniri. Eliberat de povara acestei răspunderi imense și de neînțeles, se liniști. Dar ce gînduri năstrușnice îi treceau prin cap, iar o luase razna ! Cum de se putea gîndi la asemenea aiureli !

Se dezmeticise în fața intrării unui supermagazin. Își spuse că ar trebui să cumpere un cadou pentru Mary, ca să șteargă urma de neînțelegere din discuția avută ieri seară. Se opri la cosmetice și alese crema ei preferată. Era singurul bărbat printre femei. Se duse la casă și plăti. Casierița aruncă o privire asupra bonului eliberat de mașină, zîmbi într-un fel ciudat, nepotrivit cu împrejurarea, de

parcă şi-ar fi amintit o anecdotă, îl rugă să aştepte puţin, apoi se ridică în picioare şi făcu semn cu mîna unei persoane nevăzute din mulţimea cumpărătorilor. După cîteva momente se apropiară de Leopold doi bărbaţi distinşi, unul mai în vîrstă, celălalt mai tînăr. Se prezentară, erau directorul şi directorul adjunct al supermagazinului.

— Avem deosebita plăcere de a vă anunţa că sînteţi cumpărătorul nostru cu numărul 10.000.000. Pentru întreg personalul este o bucurie şi o cinste că aţi venit să cumpăraţi de la magazinul nostru. Direcţiunea vă mulţumeşte şi vă roagă să primiţi un cadou : un costum şi cîteva cămăşi realizate dintr-un material excepţional : nu este necesar nici să le spălaţi, nici să le călcaţi, îşi păstrează mereu prospeţimea, indiferent dacă le purtaţi sau nu. Este un produs nou pe care îl lansăm chiar cu această fericită ocazie.

Între timp apăruseră doi ziarişti, un fotograf şi un reporter radio, probabil preveniţi din vreme. Se îndreptară spre raionul de confecţii bărbăteşti unde Leopold fu invitat să-şi aleagă costumul pe care-l doreşte. În jurul lor se formase un cerc de curioşi şi gură cască.

Se fotografiară cu toţii, în grup, directori, ziarişti, şefi de etaje şi raioane, vînzători şi cumpărători, avîndu-l pe Leopold în mijloc, pierdut cu cele două mari pachete în braţe.

Fu felicitat încă o dată, îndelung, de către reprezentanţii supermagazinului, prilej de noi fotografii. I se promise şi lui o serie care îi va fi expediată acasă... Acum putea să plece ; trebuia să se grăbească, întîrziase prea mult de la serviciu. Ieşi cu pachetele frumos ambalate, urmărit de privirile celorlalţi cumpărători. Oricare dintre ei ar fi putut să fie în locul cîştigătorului, numai puţin noroc să fi avut. Vînzătorii lămuriră clienţii că magazinul premiază fiecare al milionulea cumpărător ; vor mai exista ocazii, se cerea doar răbdare.

Leopold duse mai întîi pachetele acasă. La serviciu, se grăbi să povestească ce i s-a întîmplat la magazin, gîndindu-se că este de preferat să afle de la el, într-o variantă

convenabilă, decît să se audă din altă parte, din ziar de exemplu, deformată cine știe cum. Vestea produse reacții diferite, unii nu voiau să creadă, zicînd că este o păcăleală, iar alții zîmbeau strîmb, revoltați de nedreptatea hazardului.

— Ieri, lozul cel mare, azi, premiat de supermagazin, cine știe ce-ai făcut tu cînd erai mic..., încercă să glumească cineva fără să stîrnească hazul nimănui. Se întoarseră la treburile lor, fără să mai comenteze cele întîmplate.

A doua zi, intrînd în birou după ce fusese plecat într-o altă secție, un coleg îi spuse :

— Ai fost căutat de cineva de la Institutul de viitorologie, spunea că o să mai revină sau, dacă poți, să-l cauți tu.

— Dacă mai sună, să-i spuneți, își anunță el colegii, că nu sînt aici, sînt plecat în delegație, în concediu, că m-am îmbolnăvit, că mi-am dat demisia, sau ce vreți. Nu vreau să mai aud de nimic, m-am săturat !

Mai tîrziu telefonul sună și cel care ridicase receptorul îl chemă pe Leopold.

— Doar te-am rugat să spui că nu sînt aici, rosti acesta enervat, cu vocea scăzută, căutînd să se stăpînească, nu puteai să faci atîta lucru pentru mine ?

— Nu te supăra, dar este o „voce blondă", nu a soției tale, e o altă *persoană* și cred că te interesează.

— Habar n-am cine ar putea fi și mai scutește-mă de aluziile tale răsuflate... Alo, Zaremba la telefon...

— Bună ziua, îmi pare bine că v-am găsit. Revista „Artă și ambianță" dorește să vă facă o surpriză : consiliul nostru director s-a gîndit să vă ofere pe viață o colecție de zece tablouri — originale, evident — ale unor pictori contemporani. Sper că vă place pictura modernă ?

— Da, desigur, n-am nimic împotrivă...

— Transferul acestor valori din fondul nostru către dumneavoastră se va face în baza unui contract. Poate ar fi fost mai bine dacă discuția aceasta nu o purtam la telefon, ci ne-am fi întîlnit, dar criza contemporană de timp ne împiedică să urmăm asemenea frumoase obiceiuri, lucru valabil și pentru dumneavoastră, cred... Condițiile sînt

puține și clare : nu aveți de plătit nimic. Singurele obligații sînt următoarele : tablourile trebuie păstrate în cea mai bună stare, nu aveți voie să le vindeți sau să le împrumutați unei alte persoane ; scoaterea lor din apartamentul dumneavoastră se va face numai cu aprobarea scrisă a revistei noastre ; în caz de deteriorare sau de înstrăinare va trebui să plătiți despăgubiri, pentru aceasta este necesar să vă constituiți un fond de garanție ori să le asigurați. După moartea dumneavoastră tablourile se vor întoarce la noi, urmînd să fie dăruite altcuiva. Cînd puteți trece pe la noi în vederea încheierii formelor amintite ?

Asta era prea de tot, ce vor fi avînd toți cu el ? De unde atîta bunăvoință față de un anonim ? De data aceasta trebuia să fie categoric.

— Vă mulțumesc foarte mult că v-ați gîndit la mine, sînt deosebit de onorat și apreciez intenția dumneavoastră la adevărata ei valoare, dar nu știu dacă nu ar fi mai bine să le oferiți unei alte persoane cu preocupări mai apropiate de acest domeniu...

— Dacă nu doriți tablouri, vă putem oferi, în aceleași condiții, o colecție excelentă, rarisimă aș putea spune, de sticle cu vin foarte vechi, vinuri din soiuri renumite ; dacă puteți aștepta o clipă, am să vă citesc anii recoltelor și podgoriile.

— Vă mulțumesc foarte mult, dar nu am condițiile speciale de păstrare ce se cer în asemenea cazuri și nu aș dori să aduc prin neglijență vreo atingere calității acelor vinuri... N-aș vrea să interpretați aceasta ca o lipsă de politețe, dimpotrivă.

— Nu vă faceți nici un fel de griji. În această situație revista noastră vă face cadou o minunată colecție de etichete de băuturi alcoolice și nealcoolice, etichete de o calitate excepțională, doar un foarte bun cunoscător putînd să deosebească originalul de reproducere. Vă garantez că este foarte interesantă și instructivă. Nu veți avea de îndeplinit decît o infimă formalitate, nici o altă obligație, și anume să ne dați o declarație în care să arătați că nu doriți să primiți tablourile, și colecția de vinuri. Dacă nu am lua această minoră măsură de precauție, vreun răuvoitor

ar putea să afirme că nici nu vi le-am oferit. La revedere, domnule Zaremba.

Simţea că o să-şi iasă din fire. Toată această neaşteptată solicitudine din partea unor persoane şi instituţii mai mult sau mai puţin cunoscute începea să-l exaspereze. Ce aveau de gînd, se pregătea ceva, de ce toate astea, de ce nu-l lăsau în pace ? Şi fiecare se aştepta ca el să fie nemaipomenit de fericit pentru propunerile făcute ! Era cazul să se neliniştească ? Prudent ar fi fost să rămînă în expectativă, să nu se angajeze în niciun fel, să aştepte, să tragă de timp, era în avantajul său. Nimic nu trebuia să-l forţeze să se grăbească sau să renunţe la felul său de a fi ori la poziţia socială cucerită.

— Dacă mă mai caută cineva din oraş, nu sînt aici, pentru nimeni, indiferent cine ar fi.

Hotărîrea luată, de a-şi păstra şi apăra cu orice preţ anonimatul, îl incita ; se simţea acum mai sigur şi mai stăpîn pe sine. Ar fi dorit să facă o mică nebunie, aşa de unul singur, o trăsnaie, să-şi dovedească sieşi că se mai bucură de libertatea omului pierdut în mulţime şi că mai este ignorat de toţi cei care trec pe lîngă el. Va putea să se plimbe în continuare liniştit pe stradă ; chiar asta avea de gînd să facă astăzi, va renunţa la autobuz şi o va lua pe jos, fără grabă, ca un pensionar, oprindu-se ici şi colo, unde va crede de cuviinţă, în dreptul vitrinelor sau al chioşcurilor de tot felul. Va ajunge tîrziu acasă şi Mary va face scandal, unde ai fost, de ce ai întîrziat, nu puteai să dai un telefon, sau te distrează să mă ştii îngrijorată pentru tine, ei bine, află că dacă vei continua astfel voi găsi mijlocul pentru a te aduce pe calea cea bună, s-ar putea să nu-ţi placă, sper că ai luat la cunoştinţă. Aşa îi va turui, aprigă cum este. El îi va spune, dragă, astea sînt fleacuri, viaţa este frumoasă, sîntem încă tineri, să nu ne certăm, hai în oraş, mergem undeva la un spectacol, la care vrei tu, apoi cinăm la un restaurant de lux, fără să ne mai gîndim la economii, vom verifica încă o dată una din supapele de siguranţă ale existenţei noastre. Ea îi va răspunde îmblînzită, eşti nebun, te-a căutat la telefon de cîteva ori, acum după-amiaza, cineva de la institutul acela de viitorologie, vrea să discute neapărat cu tine. A insis-

tat, mi s-a părut a fi neliniştit. El va zîmbi enigmatic, va spune că nu-l interesează deloc şi că, plecînd de acasă, vor evita situaţia penibilă de a nu răspunde la telefon. Ea nu va mai avea replică, vor merge în oraş şi se vor simţi minunat, iar el se va bucura sperînd că a scăpat din toate poveştile acestea încurcate cu un costum nou şi nişte cămăşi superbe dintr-un material neobişnuit.

CUPRINS

Demersul de la ora prînzului 5
La marginea oraşului 15
Totul este posibil 41
Tehnicianul şi telefonul 61
Nasturii 70
Grijă părintească 81
Ziua confuză 91
Nenumărate şanse 121